

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija«
pod Vojškim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski

dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 85723
ČEDAD
Ul. Risjori 28
Tel. (0432) 731190

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLV. št. 196 (13.427)

Trst, sreda, 23. avgusta 1989

Splošna obsodba ostrega policijskega posega na Trgu sv. Venceslava v Pragi

Med aretiranimi tudi številni novinarji in turisti iz tujine

Italija in Avstrija uradno protestirali pri vladi ČSSR - Za uradno agencijo ČTK je šlo za sovražno provokacijo - Sovjetski tisk o zadevi ni poročal

Trg sv. Venceslava je bil v ponedeljek obdan z mnogimi pripadniki češkoslovaške policije (Telefoto AP)

PRAGA — Češkoslovaški radio je včeraj poročal, da so med ponedeljkovo manifestacijo ob 21. obletnici invazije sil Varšavskega pakta v ČSSR na Trgu sv. Venceslava v Pragi aretirali 320 češkoslovaških državljanov in 56 tujcev. Med njimi naj bi bilo po teh poročilih največ Italijanov, Madžarov in Poljakov. Podobne številke je posredoval tudi včerajšnji Rude Pravo, ki je še zapisal, da ne med policisti ne med demonstranti ni bilo ranjenih. Pri vsem tem pa je treba povedati, da gre za neuradne podatke, saj češkoslovaško notranje ministrstvo ni posredovalo uradnih podatkov o priprtih in morebitnih ranjenih.

Včeraj pa je uradna češkoslovaška tiskovna agencija ČTK praktično vso odgovornost za »sovražno provokacijo«, kot jo je imenovala, naprtila italijanskim radikalcem, ki so bili tudi prisotni med manifestanti na Trgu sv. Venceslava.

Poseg policije je bil še posebej oster do tujih novinarjev in fotoreporterjev. Poleg fotoreporterja TG3 in snemalca TG2, ki sta bila žrtvi grobega policijskega posega, se je še slabše godilo ekipi avstrijske TV. Policisti so sne-

malcem porezali kable, nato pa so jih še fizično napadli. Med zaprtimi tujci naj bi bila tudi dva druga avstrijska novinarja, največ pa naj bi bilo nevednih turistov, ki naj bi se povsem po naključju znašli med manifestanti na osrednjem praškem trgu.

Oster poseg češkoslovaške policije je naletel na splošno obsodbo na Zahodu, sovjetski tisk pa o dogodkih sploh ni poročal. Svoj protest pa sta zaradi ravnanja z novinarji in zaradi aretacij turistov izrazili tudi Avstrija in Italija. Tako je avstrijski zunanji minister Mock obsodil nasilen poseg policije, avstrijski veleposlanik v Pragi pa je češkoslovaškemu zunanjemu ministrstvu izročil tudi uradni avstrijski protest.

Italijansko zunanje ministrstvo pa je včeraj poklicalo veleposlanika ČSSR, da bi izrazilo svoj protest zaradi aretacije osmih italijanskih državljanov in nasilja nad novinarji. V protestu je rečeno, da je tako ravnanje v nasprotju s sprejetimi obveznostmi ČSSR na konferenci na Dunaju in v odkritem nasprotju z novo klimo, ki v zadnjem obdobju vlada v odnosih med Vzhodom in Zahodom.

Preiskava o palermškem škandalu še v znamenju protislovij

PALERMO — Predsednik prve preiskovalne komisije in predsednik protimafijskega odbora bosta v prihodnjih tednih začela z avdicijami v zvezi s škandalom o anonimnih grozilnih pismih. Kljub temu da potekajo vse preiskave v skrajni tajnosti, pa so se včeraj razvedele nekatere novosti, ki pričajo, da je analiziranje prstnih odtisov, ki so jih najprej pripisali sodniku Di Pisi, pozneje pa isto obtožbo preklicali, potekalo v velikem kaosu. Izvedenci so, tako kaže, analizirali prstni odtis ob znamki, ki pa ga je poštni žig močno pokvaril. Gotovo pa je, da je kuverto, na kateri je bil sporni prstni odtis, prejel predsednik protimafijske parlamentarne komisije Chiaromonte. Specialni oddelki karabinjerjev so natančno proučili prstne odtise dopisa, ki je bil v kuverti, podobnosti z drugim prstnim odtisom pa menda niso mogli ugotoviti prav zaradi poštnega žiga.

Namestnik državnega pravdnika Celesti bo moral sedaj izročiti prvi preiskovalni komisiji višjega sodnega sveta celoten dosje o opravljenih analizah, o katerih je bil doslej seznanjen s povzetkom dolgim pičlih osem vrst.

Z Baltika vse bolj glasne zahteve za popolno neodvisnost

RIGA — Danes poteka petdeset let odkar sta takratna zunanja ministra nacistične Nemčije in Sovjetske zveze Ribbentrop oziroma Molotov podpisala pakt o nenapadanju. Sestavni del tega sporazuma pa so bili dogovori o sovjetski zasedbi do takrat neodvisnih baltičskih republik Latvije, Litve in Estonije. Do tega je prišlo že v prvih mesecih leta 1940, da bi nato poleti istega leta te tri republike po volitvah postale tudi uradno sestavni del Sovjetske zveze.

V baltičskih republikah ta priključitev med prebivalstvom ni bila nikoli povsem sprejeta, do glasnih zahtev po ponovni neodvisnosti pa je prišlo po objavi »tajnih protokolov«, ki so bili priloženi sporazumu »Molotov - Ribbentrop«. Razna neodvisna gibanja v teh republikah pa so tudi stalno izjavljala, da ti sporazumi že od dneva podpisa nimajo nobene veljave, saj naj bi nacistična Nemčija z napadom na Sovjetsko zvezo očitno kršila sporazum.

V spomin na dogodke pred pol stoletja pripravljajo v Litvi, Latviji in Estoniji živo človeško verigo, ki naj bi bila dolga preko tisoč kilometrov. Ob tej »črni obletnici«, kot jo imenujejo predstavniki nekaterih neformalnih skupin v teh treh republikah, pa so tudi pripravili posebno dvodnevno konferenco v Rigi. Ob otvoritvi konference so poudarili, da zdaj ne zahtevajo le več svobode in več demokracije, temveč popolno svobodo in popolno demokracijo, kakršno poznajo na zahodu.

V teku so mrzlična pogajanja o porazdelitvi ministrstev Poljski parlament ponovno odložil glasovanje o zaupnici Mazowieckemu

VARŠAVA — Vladna kriza je še v polnem teku, Tadeusz Mazowiecki, ki bo moral sestaviti novo vlado, pa v pričakovanju uradnega imenovanja za ministrskega predsednika, vodi pogajanja z vsemi strankami koalicije in s Poljsko združeno delavsko partijo. Včeraj se je sestal z vrsto političnih predstavnikov, med temi tudi s predsednikom parlamenta, komunistom Kozakiewiczem (na sliki AP). Prav včeraj pa je parlament potrdil, da se bo o zaupnici Mazowieckemu izrekel šele jutri, in ne danes, kot je napovedal predsednik Jaruzelski.

Vzporedno z zadrego zaradi odlašanja z glasovanjem zaupnice, pa se stopnjuje tudi radovednost, kako si bodo PZDP in druge stranke porazdelili razna ministrstva. Komunisti se gotovo ne bodo odrekli najpomembnejšim predstavnostvom, hočejo pa tudi gospodarsko ministrstvo, za katerega se poteguje tudi Malinowski (kmečka stranka), čeprav so se še včeraj širile govorice, da mu bo Mazowiecki poveril zunanje ministrstvo. Medtem pa se po vsej Poljski nadaljujejo sestanki sekcij PZDP, ki glasno obsojajo Solidarnost, kmečko in demokratsko stranko, da so kršile dogovore spomladanske okrogle mize. Tudi del sovjetskega tiska je včeraj obravnaval poljsko vprašanje. Glasilo mladih komunistov Komsomolskaja pravda piše, da je »hipoteza, da bi na Poljskem prišlo do vlade brez komunistov, vzbudila veliko zaskrbljenost«. Glasilo pa hkrati poudarja, da je večina Poljakov mnenja, da je PZDP kriva za položaj, v katerem se danes nahaja država, zato bi morala pokazati večjo razpoložljivost za sodelovanje z drugimi strankami.

Zaskrbljujoča vprašanja ob napadu na Muževiča

BOGO SAMSA

BEOGRAD — Brutalni pretep slovenskega člana predsedstva centralnega komiteja ZKJ Borisa Muževiča je vzbudil izreden medijski odmev in seveda izredno ostre polemike. Že v ponedeljek včeraj je namreč srbsko notranje ministrstvo izdalo dolgo uradno sporočilo, katerega bistvo pa je, da naj bi Muževiča nihče ne pretepel, obratno on naj bi bil kriv, izražajo celo sum, da je bil pijan in podobno. Srbski tisk pa objavlja dolge in ogorčene komentarje, v katerih napoveduje novo protislovensko hajko in se pri tem sklicuje na nadaljevanje polemike iz Cankarjevega doma.

Poglejmo najprej dinamiko dogodka, kot izhaja tako iz uradnega sporočila srbskega notranjega ministrstva

Seja predsedstva CK ZKJ

BEOGRAD — Včeraj je za zaprtimi vrati zasedalo jugoslovansko zvezno partijsko predsedstvo. Zadevo Muževič so v uvodu zasedanja obravnavali samo preliminarno. Od zvezne vlade so zahtevali podrobno poročilo, ki ga bo seveda sestavil notranji minister, srbski general Petar Gračanin. Danes pa bodo o stvari razpravljali in tudi menda objavili uradno sporočilo.

Predsedstvo je povsem razbito. Srbski člani očitajo Slovence, da lažejo in da vodijo protisrbsko kampanjo. Skratka ponavljajo ono, kar je že uradno sporočila mestna konferenca ZK Beograd. Hrvati, Bosanci in Makedonci so ogorčeni in so mnenja, da gre za novo fazo eskalacije z nasiljem.

V Beogradu se govori samo o tem primeru, katerega srbski tisk prikazuje s svojega zornega kota, ki je seveda uradni zorni kot, v katerem napadajo Slovence. Izredno zanimanje je tudi v diplomatskih krogih in je menda deset ambasad zahtevalo pojasnila.

Sporočilo beograjske partije

BEOGRAD — Predsedstvo mestnega komiteja ZK Beograda (ki je tradicionalno poluradno glasilo Miloševićeve politike) je včeraj izdalo izredno ostro sporočilo, v katerem obtožujejo slovenske komuniste, da »objavljajo najbolj brutalne laži na račun Beograda, glavnega mesta SFRJ in SR Srbije«.

Predsedstvu slovenske partije očitajo, da izkorišča običajni prometni prekršek, da niso neposredno vprašali beograjsko partijsko organizacijo.

To ni prvič, pravijo, da Slovenci širijo laži in spodbujajo sovraštvo. Večkrat so Slovenci trdili, da Beograd ni varen in vodili protijugoslovansko kampanjo. Pričelo se je z napadi na JLA, z obrambo albanske kontrarevolucije, vrhunec pa je bil dosežen v Cankarjevem domu. Od CK ZKJ zahtevajo, da sklepajo o obnašanju Borisa Muževiča in da obsodi predsedstvo ZK Slovenije, ki je namerno politiziralo dogodek in povzročilo veliko politično škodo Zvezi komunistov in Jugoslaviji. V tej zvezi se sklicujejo tudi na zasedanje nevrščenih in na mednarodni odmev. (B. S.)

Pričetek nogometne sezone

Danes za italijanski pokal kar 48 ekip

□ □ □

Pari Davisovega pokala

Italija tokrat ni imela sreče

□ □ □

Na univerzitetnih igrah

Že prvi dan dve kolajni za Italijo

NA 10. STRANI

Arafat opozarja ZDA

Palestinski voditelj Jaser Arafat je včeraj na tiskovni konferenci v Amanu opozoril ZDA in Izrael, da Palestinska osvobodilna organizacija lahko spremeni svojo miroljubno politiko, če ZDA in Izrael ne bosta pokazala konkretne pripravljenosti za mirno rešitev bližnjevzhodne krize. Arafat je še opozoril na stalno izraelsko nasilje na zasedenih arabskih ozemljih, kjer je včeraj v spopadih padlo šest novih žrtev (Telefoto AP)

Po štiridnevem krhkem premirju včeraj v Bejrutu spet hudi boji V libanonski spopad vpleteni tudi proiranski integralisti

BEJRUT — Po krhkem štiridnevem zatišju, ko je bilo topovske strele v libanonski prestolnici slišati le občasno, so se v ponedeljek ponoči in včeraj boji med krščanskimi in muslimanskimi enotami spet obnovili z vso silovitostjo. Prvič doslej pa so proiranski integralisti tudi priznali, da so tudi sami sodelovali v tej krvavi vojni med krščanskimi in sirskimi enotami v Libanonu. V včerajšnjih spopadih so umrle štiri osebe, 55 pa jih je bilo ranjenih. Kot poroča bejrutska policija, naj bi bili krščanski topovi tisti, ki so prvi odprli ogenj proti južnemu predelu Bejruta in v spanju presenetili v glavnem šiitsko prebivalstvo.

Vključitev proiranskih integralistov v libanonsko vojno je najbrž posledica srečanja voditeljev »Nacionalne fron-

te«, ki jo sestavljajo predstavniki proiranskih integralistov, libanonskih muslimanov in družov. Skupaj nadzirajo približno dve tretjini libanonskega ozemlja. Do sestanka je prišlo v Damasku, na njem pa naj bi bila prisotna tudi zunanja ministra Sirije in Irana.

Sirija je v zadnjem času tudi izbrala novo taktiko v tem spopadu. Po vse številnejših pritiskih od vseh strani zaradi neposredne vpletenosti v libanonski spopad skuša zdaj Damask zbuditi vtis, da se Sirija vse bolj odmiha od neposrednega spopada, katerega pripisuje zgolj verski značaj. Po trditvah Sirije naj bi šlo namreč za versko vojno med kristjani in muslimani, s tem pa je Damask skoraj prisilil v spopad tudi oddeleke, ki so se doslej držali bolj ob strani.

Sodelovanje integralistov pa mnogi jemljejo tudi kot neposredni odgovor integralistov Franciji, ki kljub svojim mirovnim proglašom krepi svoje ladjeve pred libanonsko obalo. Na pobudo Francije so v okviru ES tudi sklenili, da bo v Libanon že v kratkem odpotovala posebna delegacija dvanajsterice, ki naj bi organizirala pošiljanje pomoči. Na ponedeljkovem srečanju v Parizu pa so se predstavniki ES tudi dogovorili, da se bodo zavzeli za prekinitev sovražnosti v Bejrutu, za večjo podporo tripartitemu odboru Arabske lige (Alžirija, Maroko in Savdska Arabija), ki si prizadeva za mirno rešitev libanonske krize, in za hitro pomoč prizadetemu prebivalstvu v obliki hrane in zdravil.

Na madžarski meji prva žrtev pobegov

DUNAJ — Beg vzhodnonemških državljanov na vzhod se nadaljuje skoraj brez prestanka. Preteklo noč je ilegalno prestopilo avstrijsko-madžarsko mejo 150 do 200 prebežnikov. Prišlo pa je tudi do prvega hujšega incidenta, ki je terjal eno žrtev. Iz Budimpešte sporočajo, da je Vzhodni Nemec Kurt Werner Schultz z ženo in 6-letnim otrokom skušal pobegniti na avstrijsko ozemlje, vendar so nanj streljali graničarji in ga smrtno ranili. Madžarske oblasti so napovedale preiskavo. Kaže pa, da je neka druga skupina prebežnikov lažje ranila madžarskega policista, ko jih je hotel ustaviti tik pred mejno črto.

Zahodnonemške oblasti pa so bile medtem primorane začasnoma zapreti nekatera svoja odposlaništva, saj sploh nimajo kam namestiti prebežnikov. V severni Vestfaliji so zahodnonemške oblasti pripravile primerna pribežališča za poble. Včeraj zjutraj sta Vzhodne Nemce, ki so jih oblasti napotile v Vestfalijo, sprejela zahodnonemška ministrica Mollemann in Dorothea Wilms. Kancler Kohl, ki se je komaj vrnil s počitnic, pa je včeraj izjavil, da se je pripravljen srečati z vzhodnonemškim predsednikom vlade, vendar v primeru, da bi njuno srečanje privedlo do učinkovite rešitve tega perečega mednemškega problema.

Jugoslovanski dolg se je zmanjšal

BEOGRAD — Konec prvega polletja je znašal jugoslovanski dolg 18 milijard 241 milijonov dolarjev, od tega dolg v konvertibilnih valutah 16 milijard 982 milijonov dolarjev. Jugoslavija ni le dolžnica pač pa tudi upnica. Dolgujejo ji 3 milijarde 375 milijonov dolarjev, kar pomeni, da dolg znaša le 14 milijard 866 milijonov dolarjev, je včeraj na tiskovni konferenci dejal Djordje Nicović, generalni direktor sektorja za devizno poslovanje. Glavnica jugoslovanskega dolga se zadnja leta zmanjšuje tudi z odkupom dolga. Od začetka leta do sedaj so odkupili 10,7 odstotka refinanciranega dolga do tujih bank, ki je znašal sedem milijard dolarjev.

V jeseni bodo nadaljevali pogovore z MMF, je dejal viceguverner Narodne banke Jugoslavije Žarko Trbojević. V dosedanjih pogovorih z njimi, zadnji je bil v juliju, so predstavniki sklada podprli program reform, ki jih je pripravila vlada, in ukrepe gospodarske politike v tem letu. Ocenili so, da ponujajo pravo možnost za rešitev gospodarskih težav Jugoslavije in odpirajo pot k tržnemu načinu gospodarjenja.

● Zaskrbljujoča vprašanja ob napadu na Muževiča

NADALJEVANJE S 1. STRANI

in drugih dobro obveščenih virov. Boris Muževič je približno ob 19.30 sedel v avtomobil centralnega komiteja, skromen golf, katerega vozi sam. Po pravilniku ima pravico do mercedesa s šoferjem in spremljevalcem - varnostnikom, vendar je vsak tovrstni blišč vedno zavračal in se že leta vozi s starim golfom, ki je last CK, seveda pa mnogo cenejši in ne uporablja ne šoferja ne varnostnika in se torej obnaša skrajno skromno, kot mu je bilo vedno lastno.

Vozil je hitro, po šestpasovni cesti, ko ga je ustavila prometna milica, patrolja na motornih kolesih. Ta patrolja se je obnašala korektno in tudi ugotovila dva resna prometna prekrška. Vozil je prehitro (90 km, omejitev pa je 40 km), ni imel pri sebi voznškega dovoljenja, niti osebnih izkaznic. Prometna patrolja je poklicala centralo in sporočila, za kakšen primer gre, kakšno je ime in priimek pridržanega voznika in kakšno delo opravlja. O njegovi funkciji je prometnik opozoril tudi slučajno mimoidoči visoki uslužbenec zveznega CK, Srb, po poklicu pravnik in pravni svetovalec osrednjega partijskega vodstva.

Muževiču so izvedli alkoholni test, ki je pokazal, da ni popil ničesar, saj je bil rezultat 0,00.

Čez dobrih dvajset minut se je pripeljala druga patrola, sestavljala jo je več miličnikov. Muževiču so odvzeli vse dokumente: potni nalog za vožnjo z avtomobilom (glasil se je na veljavnost enega leta in za celotno ozemlje Jugoslavije) in dokumente avtomobila, nato pa so ga povabili v službeni avtomobil. Takrat ga je poveljnik policijske patrolje pričel zverinsko pretepati: večkrat ga je udaril v obraz in tepel s pendrekom po vratu in po hrbtu.

Te udarce je dan kasneje ob 11. uri zjutraj uradno ugotovil njegov osebni zdravnik, ki ga je pregledal v kabinetu.

Že omenjeni pravnik srbske narodnosti je celotni dogodek spremljal, hotel je posredovati, vendar so ga grobo zavrnili, češ kaj se vmešava.

Med pretepanjem je šef patrolje (iz uradnega sporočila izhaja, da je bil to Petko Gavrić) zakričal: »Ubiči ja boga u tebi!« kar prevedeno iz srbskega ljudskega žargona pomeni, da te bom tako pretepel, da boš prenehal s svojimi dejanji.

Seveda ne razpolagamo z uradnimi sporočili in izjavami o dogodku, toda zelo lahko rekonstruiramo, kaj si je v tem trenutku mislil.

Prav gotovo se je spomnil na usodo albanskih izolantov, ki jih je srbska policija prav tako strahotno pretepla, ali na položaj njegovega predhodnika Franca Šetinca, katerega so maltretirali srbski nacionalisti. Še najbolj grozoten pa je bil

hiter film o zgodovinskem dogodku iz pred tistih let, ko so se italijanski fašisti na podoben način znebili svojega načelnega nasprotnika Matteotija. Bi bila njegova usoda podobna usodi Matteotija, če ne bi bilo neprijetne priče, ki je celotni dogodek opazovala?

Policisti so nato Muževiča prepeljali pred poslopje CK, kjer ga je spoznal in identificiral načelnik varnostne službe, nato so ga peljali domov, kjer jim je pokazal voznško dovoljenje in osebno izkaznico in končno so ga odpeljali k avtomobilu mu vrnili vse dokumente in ključe, po opravljeni nalogi so ga zapustili.

Uradna, včeraj objavljena srbska policijska verzija je zelo podobna zgoraj opisani, seveda z dvema bistvenima razlikama. Predvsem policisti trdijo, da so bili z njim skrajno vljudni, da so ga celo vikali, seveda ga niso pretepli, mučili ali kaj podobnega. Opisujejo ga kot skrajno arogantnega človeka, češ »kdo sem jaz«, ki ni spoštoval prometnega predpisa in peljal skozi rdeč semafor, bil je poleg vsega neobrit (Muževič že destletja nosi brado), skratka skrajno nesramen in predrzen človek, ki brezobzirno krši prometne predpise in ki naj bi se nesramno obnašal do policije.

Kot že rečeno je včerajšnji srbski tisk že objavil vrsto komentarjev, v katerih na dolgo in široko ponavljajo obtožbe policijskega poročila, po katerih naj bi šlo za prometnega zločinca, srbska policija pa naj bi se obnašala skrajno korektno. Nato nadaljujejo z ostro polemiko proti predsedstvu slovenskih komunistov, češ da je stališče predsedstva ZK Slovenije nadaljevanje separatistične polemike iz Cankarjevega doma.

Celoten dogodek pa zastavlja nekaj vprašanj. Predvsem iz dinamike dogodka ni povsem jasno, če je bil dogodek načrtovan in kako je bil načrtovan.

Prvo takšno vprašanje je torej, če je policijska prometna patrolja Muževiča že čakala. Tega ne vemo, je pa možno.

Ni pa dvoma, da je druga, naslednja patrolja dobro vedela, za koga gre in koga pretepa, pa tudi namen je jasen.

To ni prvi primer. Že smo omenili Franca Šetinca, ki prav tako ni bil všeč novemu srbskemu partijskemu vodstvu in katerega so na različne načine preganjali.

Pretepli so šefa tako imenovane slovenske »baze« v Beogradu, skromnega stanovanja, v katerem živijo slovenski funkcionarji, ko se službeno mude v Beogradu.

Predsednik slovenske socialistične zveze Jože Smole ni mogel na sejo predsedstva SZDL, ker so okrog zvezne skupščine tulili mitingaši in jurišniki in mu

niso zagotovili varnosti. Nato pa so ga sramotili in zmerjali, češ da se je zbal in podobno. Šlo pa je za njegovo življenje.

Že včeraj smo opozorili na pomembno vlogo slovenskega predstavnika v zveznem predsedstvu in na očitno načrtno onemogočanje njegovega dela. Najprej so izrinili in skušali umazati Franca Šetinca, sedaj je na vrsti Boris Muževič.

Boris Muževič je po rodu iz slovenske obale, poročil je Bosanko, je izredno inteligenten in izobražen. V Beogradu živi z ženo in otroki že več let in je stkal gosto mrežo osebnih poznanstev, prijateljstev in to v najširših krogih. Vedno se je zavzemal za odprto politiko, odprto in razumevajočo tudi do Juga in s tem pogosto ni bil povsem všeč tudi nekaterim slovenskim krogom.

Vzdevek »slovenski Gramsci« mu je dal osebno Milošević, ker se je Muževič v razpravah na zasedanjih predsedstva ZKJ (ko je bil še izvršni sekretar) pogosto skliceval na Gramscija, katerega dela je najprej prevedel v slovenščino nato pa v srbohrvaščino. Toda ta vzdevek je bil istočasno tudi poniževalen, saj se je nanašal na zunanji izgled dveh osebnosti, ki sta bili obe izredno skromni in ki nikakor ne spominjata na Tarzane ali gorile.

Zelo verjetno je njegov edini veliki in nedopustljivi greh, da se je drznil polemizirati, resno in dostojanstveno toda načelno in jasno, z nekaterimi stališči srbskega vrhovnega voditelja. To pa je za sedanje srbsko vodstvo neodpustljiv greh, ki zahteva eksemplarično kazen, kot jo bo na primer prejel čez dober mesec pred srbskim sodiščem »protirevolucionar« Villasi.

Seveda pa se z vsem tem in predvsem z načrtno politično uporabo grobe fizične sile zastavlja več resnih vprašanj: predvsem, kaj je s proglašanim srbskim demokratičnim programom, ki predvideva neodvisno sodstvo in pravno državo? Srbski pravniki javno govorijo, da se niso imeli opravka z obsojenecem, ki ga na policiji ne bi pretepli. Srbska milica, ki pretepa, je za tamkajšnje ljudi normalna stvar. Postaja normalna tudi za najvišje predstavnike drugih narodov, ki žive v Srbiji?

Je Beograd še varno mesto? Je Beograd primeren za zasedanje izredne partijske konference? Že prej se je govorilo o drugih kandidaturah in predvsem o kandidaturi Sarajeva.

Ponovno se zastavlja vprašanje glavnega mesta Jugoslavije, ki je trenutno tudi glavno mesto ene izmed federalnih enot.

Seveda pa je osnovno vprašanje elementarnih človekovih pravic in obnašanja policije. To v primeru vsakega državljanja in katerekoli narodnosti.

Znanstveniki proučujejo spremembe v atmosferi

ERICE (TRAPANI) — Znanstveniki z vsega sveta, ki so se udeležili vsakoletnega seminarja o vprašanjih okolja (na sliki AP Italijan Zicchihi in Sovjet Velikov), se soočajo z dejanskimi in hipotetičnimi posledicami učinka tople grede. Strokovnjaki med drugim ugotavljajo, da velikanske količine ogljikovega dvokisa, ki jih industrializirani svet spušča v atmosfero, povzročajo postopno otoplitev zraka in posledično dviganje morske gladine. To pa bi s časom, govor je o stoletjih, lahko uničilo številne manjše otoke.

Podatek je sicer hipoteza, ki pa temelji na strokovnih podatkih. Ameriški znanstvenik italijanskega porekla Vittorio Canuto je govoril predvsem o pomenu amazonskega pragozda za človekovo preživetje. Najzanimivejši dokument pa so gotovo predstavili sovjetski znanstveniki, ki so predvajali film o nenaravnem razvijanju flore v okolici Černobila. Američani pa so iznesli nekaj praktičnih predlogov o tem, kako bi lahko s pomočjo majhnih raket »zamašili« ozonsko luknjo. ZDA pa že sedaj načrtujejo možnosti reciklaže »mrtvih« raket z jedrskimi baterijami, ki letijo v vesolju. Predstavili pa so tudi načrt o dvojni verigi novih ekoloških raket, ki bi jih namestili na obeh zemeljskih polih in s pomočjo katerih bi zbirali podatke o spremembah v atmosferi.

Že tretja žrtev nesreče v tovarni umetnih ognjev

CATANIA — V bolnišnici v Catanii je včeraj umrl 31-letni Rocco Foti, ki je bil hudo opečen v ponedeljkovi eksploziji v tovarni bengaličnih ognjev pri Reggio Calabrii. Takoj po eksploziji sta umrla 15-letni Saverio Castagnella in 16-letni Franco Furina. V catanijski bolnišnici pa se zdravniki borijo za življenje 49-letnega Domenica Palmisana, ki ima izredno hude opekline.

Lastnik tovarne in oče umrlega Rocca, 64-letni Salvatore Foti, je takoj po eksploziji izginil neznan kam. Preiskovalci domnevajo, da je treba beg pripisati strahu pred sodnimi posledicami zaradi pomanjkljivih varnostnih ukrepov v tovarni. Do eksplozije je najbrž prišlo zaradi napake pri pakiranju bengaličnih ognjev, preiskovalci pa ne izključujejo možnosti, po kateri naj bi eksplozijo povzročilo neprevidno preskušanje novih eksplozivnih mešanic.

Raziskava tednika *Il Mondo* razburja duhove v Furlaniji
»Model Furlanije« zašel v krizo?
Prizadeti zavračajo take analize

VIDEM — Formula si je v teku zadnjih let zagotovila kar ugledno mesto. Razvoj Furlanije oziroma »model Furlanije« je prodril v zavest ekonomskih, socialnih in političnih krogov širom po Italiji kot nekaj pozitivnega, ki ga bi vsekakor kazalo posnemati tudi drugod. V zadnjem času pa je ta model zašel v krizo. Postal je tarča križnih napadov, ki se še stopnjujejo: najprej priliv zunanji kapitalov, s katerimi so bili »osvojeni« dragoceni deli finančnega in proizvodnega tkiva, nato pa kriza podjetja Cogolo. Vse to je priklicalo na Furlanijo precejšnjo pozornost, večkrat tudi nezaželeno, predvsem takrat, ko so jo označevali kot dežel »na prodaj«.

Reakcije v uradnih krogih na take ocene o »modelu Furlanije« so bile zelo ogorčene. Odkrito se je govorilo o kampanji obrekovanja. In ko je vse kazalo, da se je nezaželena pozornost nekaterih vsedravnih sredstev javnega obveščanja o dogajanjih v Furlaniji podelila, je gospodarski tednik *Il Mondo* v svoji zadnji številki objavil tretjo raziskavo (prvi dve leta 1983 in 1989) o kakovosti življenja v vsakem kotičku Italije. Raziskava uvršča videmsko pokrajino na 40. mesto na posebnih lestvicah, kar pa je najbolj zaskrbljujoče je dejstvo, da je v primerjavi z letom 1986 izgubila kar 14 mest. Splošno stanje v Furlaniji se je očitno v tem obdobju znatno poslabšalo.

Raziskava gospodarskega tednika (skupno z institutom Tesitalia) se opira na analizo preko 4.000 podatkov iz ekonomskega, socialnega in zdravstvenega sektorja.

Videmska pokrajina v tem navpičnem padcu, po raziskavi o kakovosti življenja *Il Mondo*, pa ni osamljena. Pordenonska je na isti posebni lestvici zdrknila s 36. na 45. mesto, goriška pa s 7. na 24. mesto. Tržaška pokrajina pa ohranja odlično tretje mesto, s čimer bistveno prispeva, da se dežela Furlanija-Juljska krajina v svoji celoti utrjuje (čeprav je izgubila dve poziciji) na solidnem šestem mestu.

Raziskava gospodarskega tednika o blagostanju in državi pripisuje videmski pokrajini zaviralno vlogo za razvoj severno-vzhodnega predela države, ki »na-

zaduje, ker se mora spoprijemati s težavami nepričakovane krize furlanskih pokrajin«.

Če je kriza tega zemljepisnega predela za raziskovalce gospodarskega tednika nepričakovana, je za furlanske opazovalce povsem nerazumljiva. Marsikdo že ocenjuje raziskavo kot nezanesljivo in dodaja, da bi bilo treba podatke tolmačiti drugače. Dejstvo je, da bodo ti podatki (tudi zaradi deželne krize, katere rešitev je vse prej kot lahka) nov element za razmislek v pristojnih krogih, ki morajo skušati spremeniti sedanj negativni trend.

Predsednik Zveze industrijcev videmske pokrajine Carlo Melzi je analizo *Il Mondo* sprejel z velikim presenečenjem, obenem pa je dodal, da v njej ne vidi

znakov krize in da primer tovarne Cogolo nikakor ne more biti pokazatelj splošnega stanja. Po mnenju Melzija se torej razvoj Furlanije nadaljuje brez zastojev. Z zaključki analize se ne strinja niti predsednik videmske Trgovinske zbornice Gianni Bravo, ki pa je vsekakor previdnejši ko dodaja, da nazadovanje Furlanije sicer ne preseneča, kar je po njegovem mnenju treba pripisati pomanjkanju celovite strategije deželne uprave, ki naj bi zajela vse aspekte kakovosti življenja v Furlaniji-Juljski krajini. Analizo bo vsekakor potrebno podrobneje proučiti s sociološkega vidika, saj prav raziskave s tega zornega kota v zadnjih časih razkrivajo globoke spremembe v deželni družbi, ki v veliki meri vplivajo na splošno blagostanje v deželni družbi.

Vse manj potnikov na avtobusih
stroški zato stalno naraščajo

RIM — Število potnikov v javnih prevozih stalno pada, medtem ko narašča višina dolgov, ki jih kopičijo prevozne ustanove. Statistični podatki na vsedravnih ravni vsekakor razkrivajo zelo različne krajevne stvarnosti. Okrog polovice potnikov, ki se poslužujejo javnih sredstev so našli le v treh deželah: v Laciji (907 milijonov), Lombardiji (450 milijonov) in Kampalniji (preko 500 milijonov). Te tri dežele »pospravijo« tudi preko polovice finančnih sredstev iz vsedravnega sklada za prevoze.

Tudi analiza različne višine stroškov na prevozi kilometer razkriva močno različna geografska področja. Najdražji kilometer so zabeležili v Liguriji s 6.700 lirami, Furlanija-Juljska krajina pa je na tej posebni lestvici na 9. mestu (od skupno 21) s 4.270 lirami stroškov na prevozi kilometer.

Naj dodamo, da je vsedravno povprečje 6.202 liri izdatkov na prevozi kilometer. Najmanj potrosijo v Mo-

liseju z 2.045 lirami, le nekaj več pa v deželi Doline Aosta (2.087).

Kateri pa so dohodki ustanov javnih prevozov? Po istih podatkih ministrstva za prevoze (nanašajo se na leto 1986) se najboljše godi javnim prevoznim podjetjem v Piemontu, kjer za prevozi kilometer unovčijo okrog 2.238 lir, v Liguriji le pet lir manj, v Emiliji-Romagni pa 1.925 lir. Na tej lestvici je Furlanija-Juljska krajina na 6. mestu s 1.537 unovčenimi lirami na prevozi kilometer.

Število potnikov v javnih prevozih torej stalno pada (tudi po podatkih obdobja 1984-87, ko je število potnikov padlo za okrog 5 odstotkov), zaradi česar se tudi večajo stroški podjetij. Leta namreč utegnejo kriti le 28 odstotkov skupnih izdatkov s prihodki prometa, 64 odstotkov jim morajo prispevati javne ustanove, 8 odstotkov pa črpajo iz posebnega sklada za avtofinansiranje.

Proti splošni stavki
v gostinstvu in turizmu

PORTOROŽ — Obalno-kraški regijski odbor sindikata delavcev gostinstva in turizma v tem trenutku ne podpira splošne stavke slovenskih gostinskih in turističnih delavcev. Tako stališče so zavzeli njegovi člani na svoji včerajšnji razpravi in menili, da bi morali v sindikatu prej izkoristiti vse druge poti, s katerimi naj bi dosegli deset zahtev republiškega odbora sindikata gostinskih in turističnih delavcev. V tem trenutku bi bila namreč stavka lahko strel v prazno. Sicer pa bodo o stavki še spregovorili na osnovnih organizacijah sindikata.

Z večino zahtev republiškega odbora sindikata so gostinski sindikalisti z Obale in Krasa sicer soglašali in so zato menili, da bi morali do 15. septembra res poklicati na odgovornost vse tiste, ki doslej niso poskrbeli za večji red v tej panogi. Hkrati pa so menili, da splošna stavka ne bi pripomogla k tako hitremu urejanju postavljenih zahtev in bi bila stavka, kot orožje za temeljne delavčeve pravice, v tem primeru lahko razvrednotena. Prevladovalo je mnenje, da bi morala sindikalna organizacija skrbeti predvsem za to, v kakšnem gmojem položaju živi in dela gostinski delavec. Spremembe, ki jih zahteva republiški odbor sindikata te panoge pa je stvar posameznih strokovnih področij, s katerimi bi sindikat težko polemiziral, ker za to ni primerno strokovno podkovan.

Ciril Mezek, predsednik Kraško-obalnega sveta ZSS Koper je ob tem menil, da položaj delavcev v gostinstvu in turizmu vendarle ni tako brezizhoden kot položaj delavcev v nekaterih drugih panogah in dejavnostih (tekstilci, zdravstvo, šolstvo...) in bi na ta način s stavko razvrednotili to obliko sindikalnega boja.

Izenačitev gostinstva in turizma z ostalimi izvozniki, zniževanje davkov, izenačevanje privatnega in družbenega sektorja, zmanjševanje obveznosti pri plačilu infrastrukture ob gradnji novih objektov, ukinjanje prepovedi točenja alkoholnih pijač v jutranjih urah, način plačevanja prispevkov za

nerazvite, dosledno izvajanje razvojnih programov in načrtov... Vse te zahteve pa je mogoče doseči tudi drugače, ne ravno s stavko. Čeprav je treba prej tudi dokazati in utemeljiti upravičenost teh zahtev v razpravi z ostalimi v družbi, je menil Danilo Daneu iz Turistične organizacije Portorož in se vprašal, ali bi ostali v družbi soglašali z ukinjanjem prepovedi točenja alkoholnih pijač v jutranjih urah, s predpisovanjem nižjih davkov za turizem, z manjšimi plačili za infrastrukturo, ki bi jih bil deležen turizem, itd. In še nekaj - če bi pristali na urejanje razmer po tej poti, bi pristali tudi na staro tezo o funkciji sindikata, po kateri je sindikat skupaj z drugimi urejal vsa vprašanja, tudi tista, ki niso ravno v njegovi pristojnosti.

S stališčem regijskega odbora sindikata pa se niso strinjali vsi prisotni.
BORIS ŠULIGOJ

Črni dnevi
za turizem

GRADEŽ — Gradeški turizem še naprej plove v slabih vodah. Po podatkih turistične ustanove so v prvih petnajstih dneh avgusta v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta zabeležili 19,02-odstotni padec prisotnosti gostov (ali preko 59.000 gostov manj) in 14,64 odstotni padec novih prihodov (ali 3.278 turistov manj). Povprečje so znižali predvsem tuji gostje, medtem ko je prisotnost domačih turistov le znatno nižja kot v lanskem letu. Število tujih gostov se je namreč znižalo za 33,56 odstotkov kar se tiče prisotnosti ter za 35,21 odstotkov glede novih prihodov. Domačih gostov, ki so v bistvu zadržali ta osep, je bilo za 1,84 odstotkov manj glede novih prihodov ter 11,02 kar se tiče prisotnosti.

Borzni pregled

Banca Agricola
Kmečka banka Gorica

NAJBOLJŠI POSREDNIK ZA
VAŠE FINANČNE INVESTICIJE

TRŽAŠKA BORZA

	18.8.	22.8.
URADNE KOTACIJE		
Generali	45950	46700
Lloyd	19100	20000
Lloyd risp.	10490	11000
RAS	31100	32500
RAS risp.	14090	14750
Sai	21350	21400
Sai risp.	8590	8900
Montedison	2573	2585
Montedison risp.	1450	1445
Pirelli	3980	3950
Pirelli risp.	3930	3895
Pirelli risp. nc	2470	2465
Snia	3300	3307
Snia risp.	3250	3250
Snia risp. nc	1700	1730
Rinascente	6500	6670
Rinascente priv.	3440	3500
Rinascente risp.	3455	3520
Premuda	1920	1900
Premuda risp.	1250	1250
SIP	3000	3560
SIP risp.	2775	2800
Bastogi	419	423
Comau	3940	3850

	18.8.	22.8.
Fidis	8250	8290
Gerolimich	114	116,25
Gerolimich risp.	91	91,50
SME	4300	4390
Stet	5000	5040
Stet W 10	—	—
Stet W 9	—	—
Stet risp.	4050	4080
Tripovich	8960	9420
Tripovich risp. nc	3790	3750
Att. Immobiliari	4565	4750
FIAT	11440	11625
FIAT priv.	7500	7610
FIAT risp.	7350	7330
Gilardini	6070	6150
Gilardini risp.	3900	4450
Dalmine	425	432
Marzotto	8260	8500
Marzotto risp.	8560	8620
Marzotto risp. nc	6245	5990
NEURADNO TRŽIŠČE		
I. C. C. U.	810	810
SO. PRO. ZOO.	1000	1020
Carnica Ass.	9500	9500

MILANSKA BORZA: VREDNOTNICE S STALNIM DONOSOM

	22.8.	spr. %
VEČLETNI BLAGAJNIŠKI ZAPISI		
BTP junij 1990 10,5%	98,70	-0,05
BTP maj 1990	98,70	+0,05
BTP januar 1990 12,5%	100,55	—
ZAKLADNIŠKA KREDITNA PISMA		
CCT ECU 1982/89 13%	100,05	+0,05
CCT ECU 1983/90 11,5%	102,05	-0,15
CCT ECU 1984/91 11,25%	104,60	+0,10
CCT ECU 1984/92 10,5%	104,20	—
CCT ECU 1985/93 9%	99,50	—
CCT ECU 1985/93 9,6%	100,65	+0,05
CCT ECU 1985/93 8,75%	96,95	—
CCT ECU 1985/93 9,75%	100,90	—
CCT april 1992 10%	95,70	+0,10
CCT julij 1992 IND	97,80	-0,05
CCT januar 1991 IND	99,65	+0,10
CCT julij 1993 IND	95,95	—

	22.8.	spr. %
CCT december 1990 IND	99,85	—
CCT februar 1991 IND	99,60	+0,05
CCT februar 1997 IND	92,70	—
CCT junij 1993 CV IND	96,25	—
CCT marec 1991 IND	99,65	+0,15
CCT nov. 1993 CV IND	95,95	+0,05
CCT sept. 1993 CV IND	101,00	—
CCT avgust 1992 IND	97,95	+0,10
CCT avgust 1993 IND	95,40	—
CCT avgust 1990 IND	99,80	—
CCT avgust 1991 IND	100,10	—
CCT avgust 1995 IND	93,85	—
CCT avgust 1996	93,20	—
CCT april 1991 IND	100,40	-0,05
CCT april 1995 IND	92,55	—
CCT april 1996	92,90	-0,11
CCT december 1990 IND	101,25	—
CCT december 1991 IND	100,10	—
CCT december 1995 IND	93,95	+0,05
CCT december 1996 IND	93,60	+0,16

	22.8.	spr. %
CCT februar 1991 IND	101,05	+0,15
CCT februar 1992 IND	98,45	-0,20
CCT februar 1992 9,8%	99,75	—
CCT februar 1995 IND	95,50	—
CCT februar 1996	94,15	—
CCT februar 1997 IND	92,65	-0,05
CCT jan. 1990 BA 12,5%	100,25	—
CCT jan. 1990 BB 12,5%	100,55	—
CCT jan. 90 USL 12,5%	100,30	+0,05
CCT januar 1991 IND	101,15	—
CCT januar 1992 IND	98,95	—
CCT januar 1992 11%	98,35	—
CCT januar 1993 IND	97,30	—
CCT januar 1996 CV IND	96,10	—
CCT januar 1997 IND	93,00	+0,05
CCT januar 1995 IND	93,50	-0,16
CCT januar 1996 IND	94,60	-0,05
CCT julij 1990 IND	99,95	-0,05
CCT julij 1991 IND	100,25	—
CCT julij 1995 IND	95,20	—
CCT julij 1996	94,25	—
CCT maj 1991 IND	100,45	-0,05
CCT maj 1992	—	—
CCT maj 1995 IND	93,00	—
CCT maj 1996	93,45	+0,05
CCT maj 1997 IND	93,35	—
CCT marec 1991 IND	100,15	-0,10
CCT marec 1995 IND	92,60	-0,11
CCT marec 1996	93,35	+0,21
CCT marec 1997 IND	93,20	—
CCT nov. 1990 IND	99,95	+0,10
CCT nov. 90 EM 83 IND	101,10	—
CCT nov. 1991 IND	100,25	—
CCT nov. 1992 IND	97,50	—
CCT nov. 1995 IND	94,05	—
CCT nov. 1996 IND	93,40	+0,05
CCT oktober 1993 IND	98,10	+0,10
CCT oktober 1990 IND	99,80	—
CCT oktober 1991 IND	100,20	+0,05
CCT oktober 1995 IND	94,20	-0,05
CCT oktober 1996 IND	93,35	-0,05
CCT sep. 1990 IND	99,55	-0,10
CCT sep. 1991 IND	100,00	—
CCT sep. 1995 IND	93,85	—
CCT sep. 1996 IND	92,95	-0,05
CTS marec 1994 IND	73,90	-0,14
CTS april 1994 IND	74,00	-0,07
ED SCOL 1975/90 9%	105,00	—
ED SCOL 1976/91 9%	99,80	-0,70
ED SCOL 1977/92 10%	99,00	—
REDIMIBILE 1980 12%	102,05	+0,05
RENDITA — 35 5%	72,00	—

MILANSKA BORZA: VODILNE DELNICE

	22.8.	spr. %
ŽIVILSKA INDUSTRIJA - KMETIJSTVO		
Alivar	14100	+1,02
Buitoni	—	—
Eridania	7735	-0,83
Perugina	—	—
ZAVAROVALSTVO - BANČNIŠTVO		
Alleanza Ass.	44800	+3,70
Alleanza Ass. risp. por.	40400	+3,45
Assitalia	16290	+0,58
Ausonia	2295	+1,90
Latina Ass. ord.	17300	+1,82
Generali Ass.	46695	+1,51
Italia Ass.	13175	+1,34
Abeille	121000	+1,38
La Fondiaria spa	63500	+0,95
La Previdente	26300	+1,07
Lloyd Adriatico	19990	+3,17
RAS fraz.	32490	+1,53
RAS risp. port.	14670	+3,60
Toro ord.	26000	+1,36
Unipol priv.	19100	-1,49
Banca Comm. Italiana	5515	-1,16
Banco di Roma	2425	-4,52
Credito Italiano	2945	-1,76
Interbanca priv.	61000	+1,68
Mediobanca	26890	-1,60
PAPIRINA INDUSTRIJA - CEMENT		
Cart. Burgo ord.	16485	-0,08
L'Espresso	22980	+1,59
Mondadori	29500	-0,67
Mondadori priv.	22600	-1,73
Polligraf. Editoriale	5995	-0,08
Cementir	3775	—

	22.8.	spr. %
Italcementi	138500	+1,46
Unicem	29200	+0,03
Unicem risp.	14800	-0,53
KEMIJSKA INDUSTRIJA - OGLJIKOVODIKI		
Calp	4100	+0,86
Fidenza Vetrar 1000	8880	-0,05
Italgas	2688	—
Mira Lanza	65000	-0,23
Montedison 1000	2580	-0,38
Montefibre	1679	-0,65
Pirelli	3930	-1,15
Pirelli risp.	3995	+0,12
Recordati ord.	14490	-0,20
Saffa	10600	-0,28
Siossigeno	44300	+1,83
Snia BPD	3312	+0,36
Snia Fibre	1990	-3,77
Snia Tecnopolimeri	7600	+0,59
TRGOVINA - KOMUNIKACIJE		
Rinascente	6641	-0,13
Standa	27100	+0,18
Standa risp. port.	10170	-0,78
Alitalia cat. A	2810	+0,32
Alitalia priv.	2140	-2,19
Italcable	16430	+0,18
SIP	3555	-0,55
SIP risp. port.	2805	-0,03
Sirti	10798	-1,61
ELEKTROTEHNIKA - FINANCE		
Ansaldo Trasporti	5450	+0,94
Tecnomasio	2860	+0,70

	22.8.	spr. %
Bastogi	419,25	+0,29
Bonifiche Siele	35100	+1,21
Bonifiche Siele risp.	8750	+1,03
CIR - Comp. Ind. Riunite	6090	-0,32
CIR risp.	6060	+0,16
Cofide	6175	+0,32
Comau Finanziaria	3855	+0,78
Editoriale SpA	3521	-2,19
Euromobiliare	6805	-2,43
Ferruzzi Agric.	2690	-0,37
Fidris	8195	-1,14
Fimpar	2700	—
Finarte	5970	+1,20
Fiscambi Holding	6680	-0,14
Fiscambi risp.	2250	+2,27
Fornara	3149	+1,25
Gaie	24400	-1,21
Gemina	2249	-1,31
Gemina risp.	2269	-0,48
Gerolimich	116,25	+0,64
Gerolimich risp. port.	91,75	+0,82
IFI priv.	26100	+0,50
IFIL fraz.	7106	+1,08
IFIL risp. port. fraz.	3787	-0,34
Italmobiliare	203400	-1,02
Pirelli & C.	9905	+2,64
Riva Finanziaria	9501	+0,

Prihodnji ponedeljek seja pokrajinskega sveta Tržaške politične sile čakajo na razplet dogajanj na Deželi

Tudi za tržaške upravitelje in politike se poletne počitnice bližajo koncu. Pokrajinski svet se bo sestal prihodnji ponedeljek, tržaška občinska skupščina pa po vsej verjetnosti v prvih dneh septembra, ko bo začela proučevati načrt Polis za preureditev starega pristanišča in urbanistično konvencijo med Občino in padriškim raziskovalnim centrom, ki bi morala odpreti pot gradnji sinhrotrona pri Bazovici. Vsa pozornost pa je uprta na Deželo, kjer se konkretna pogajanja za rešitev politične krize v bistvu še niso začela, saj so se stranke doslej omejevale na neformalna posvetovanja in na običajne taktične igre, ki gotovo ne prispevajo k jasnosti in k razčiščenju precej zapletenega položaja.

Demokristjani razglašajo na vse vetrove, da podpirajo edinole potrditev dosedanje šeststrankarske koalicije in da torej nasprotujejo oblikovanju dvostranskega odbora KD-PSI, ki ga predlagajo socialisti. Tiskovno sporočilo njihovega deželnega vodstva govori o »temeljnem odnosu« s PSI in o »važnem sodelovanju« s PSDI, PRI, PLI in SSK, kar prihaja jasno do izraza tudi v politični in programski platformi KD, ki za sedaj ne daje nobenih koncesij socialistom. Poznavalci deželnih razmer pa podčrtujejo, da bodo demokristjani in socialisti ob koncu le našli skupni jezik ter neke sredi septembra izvolili deželni odbor, ki mu bo še naprej predsedoval Biasutti. Kvečjemu bo ta kriza pospešila notra-

nje razčiščenje v obeh strankah, kjer je položaj vse prej kot jasan.

Biasutti postopoma zapuša De Mitovo komponento in se vse bolj naslanja na bivšega ministrskega predsednika Gorio. Predsednik Dežele hoče vsekakor čimprej v rimski parlament in postati podtajnik, če že ne takoj minister. KD bo v deželnem svetu med krizo dobila tudi novega načelnika skupine, ki bo skoraj gotovo Tržačan Calandruccio, eden glavnih pobudnikov »državnega udara« znotraj tržaške KD, ki je osamil in potisnil v opozicijo morotejce. Calandruccio se vsekakor baje na tihem celo pripravlja na odbojniško mesto in starta na finančni resor, ki ga trenutno vodi morotejec Rinaldi. Tudi v socialističnih vrstah so v teku »veliki manevri«. Zavezništvo med tajnikom Zanfagninijem in levico podtajnika Castiglioneja se iz dneva v dan utrjuje na škodo komponente zunanega ministra De Michelisa, ki pa je močna v strankini deželni svetovalski skupini, in pordenonskega poslanca De Carlaja.

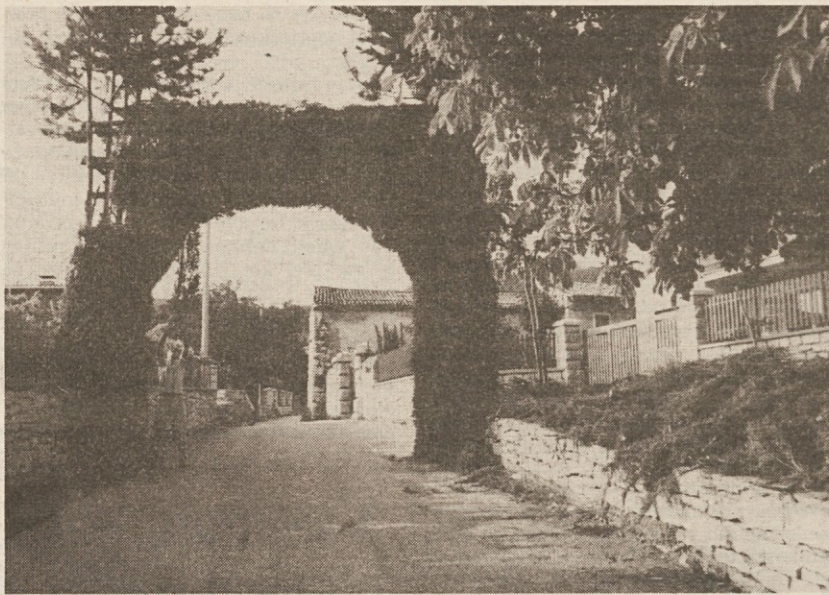
Iztek deželne krize na Deželi bo vplival tudi na politična ravnotežja na Tržaškem, kjer sta občinski in pokrajinski odbor že več tednov v predkriznem stanju. Včeraj so znova odložili napovedani sestanek pokrajinskih tajnikov petstrankarske koalicije, uradno ker so nekateri politiki še na dopustu, dejansko pa zato, ker vsi čakajo na razplet deželnih dogajanj. Župan Richetti je vsekakor takoj po velikem smarnu poslal vsem krajevnim vodite-

ljem petih strank neke vrste programski dokument z najnujnejšimi upravnimi in političnimi posegi, ki pomeni poziv za premostitev sedanje paralize. Richetti je očitno naveličan političnih iger in spletk, ki so doslej močno obremenjevale delo občinskega odbora.

Tajniki petstrankarskega zavezništva se bodo morda sestali v petek, da spet pretrasejo imenovanja na čelu pomembnih javnih ustanov. Z imenovanji ali s porazdelitvijo stolčkov, kot pravijo nekateri, so doslej zadovoljni edinole liberalci, katerih deželni sekretar Tabacco je pred kratkim postal predsednik Ustanove za industrijsko cono EZIT. Tudi pri imenovanjih pa bo marsikaj odvisno od odnosov med demokristjani in socialisti, ki se še niso sporazumeli o predsedniku Tržaške hranilnice, pristaniške ustanove, upravnega odbora metnega prevoznega podjetja ACT in Trgovinske zbornice, da se omejimo samo na najpomembnejše ustanove. Najlažje bo verjetno oblikovanje sporazuma za Trgovinsko zbornico, kjer ima zelo dobre možnosti za potrditev dosedanj predsednik demokristjan Tombesi. Dosti bolj zapletena pa so pogajanja za pristaniško ustanovo in krajevno hranilnico. Predsednik pristanišča Zanetti, ki sicer pripada levici KD, uživa podporo ministrskega predsednika Andreottija in ga bo torej precej težko zamenjati, tudi zato, ker je pristaniška ustanova pod njegovim predsedstvom dosegla nekatere zelo dobre gospodarske uspehe.

S. T.

Z nastopom domače dramske skupine Drevi »štart« prireditvev v okviru Kraške ohceti

VABILO

Zadruga Naš Kras vabi vse lastnice in lastnike narodnih noš, da se v čim večjem številu udeležijo letošnje Kraške ohceti in na ta način slavnostno počastijo našo največjo etnografsko-folklorno prireditev. Zborna mesto vseh noš je ob 9.30 pred cerkvijo na Tabru, kjer bo ob 10. uri poroka.

Z lepljenko Vrtljak, ki jo bodo izvedli člani dramske skupine kulturnega društva Kraški dom z Repentabra, se bo drevi ob 21. uri v pokrajinskem Kraškem muzeju v Repnu začela vrsta prireditev v okviru letošnje 14. Kraške ohceti. Lepljenko, ki deloma v narečju, deloma v knjižnem jeziku obravnava pomembne etape v človeškem življenju, so si v režiji Draga Gorupa zamislili sami člani repentabske dramske skupine.

Jutri zvečer ob 20. uri bo slovesno odprtje obrtne in fotografske razstave prav gotovo do zadnjega kotička napolnilo dvorišče Kraške hiše v Repnu. Samo malo kasneje pa bo letošnja prireditev Kraške ohceti z deključino in fantovščino stopila v živo. Dekleta bodo ob 23. uri na okrašenem vozičku pripeljala bodočo nevesto na repenski trg, kjer jo bo v spremstvu svojih prijateljev čakal njen izvoljenec. Zaročenca bosta nato zaplesala svoj zadnji ples v »ledih stanu« in veselo razpoložene se bo nedvomno nadaljevalo pžno v noč.

Kraška ohcet se bo nato s petkovo podoknico in sobotnim prevozom bale počasi pomikala proti svojem vrhuncu, ki ga bo dosegla z nedeljskim poročnim slavljem. Od četrta naprej se bodo lahko obiskovalci na repenskem trgu vsak večer zavrteli ob primerni glasbeni spremljavi in se okrepčali v dobro založenih osmicah.

Na sliki (foto Križmančič) slavalok ob vhodu na repenski trg, ki so ga domačini postavili v čast kraškega poročnega para in tradicionalne prireditve, ki bo v prihodnjih dneh privabila na repentabski konec veliko množico obiskovalcev.

Novi uspehi v »čarodejski« karieri Iva Valetiča-Vikja

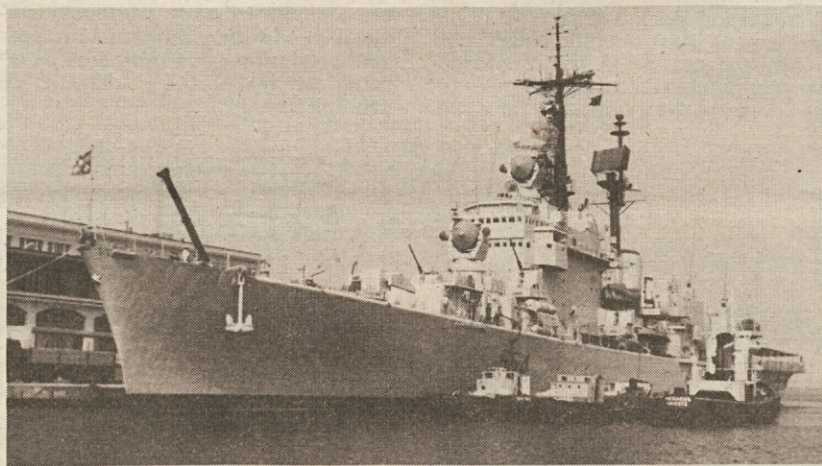

Pogosto se dogaja, da ljudje v nebo kujejo tuje in se ne zmenijo za tisto, kar imajo doma. Namig seveda ni naključen: malokdo pomisli, da imajo tudi čarodeji svoja tekmovanja, kjer pred budnimi očmi poklicno radovednih kolegov pokažejo, kaj v resnici znajo. No čarodej, ki je zrasel na domačem zeljniku (naj nam za to primerjavo ne zameri), je pred dobrima dvema tednoma zasedel drugo mesto na pomembnem mednarodnem tekmovanju v Abano Terme. Govorimo seveda o Ivu Valetiču, ki ga z ženo Jožito vsi po-

znamo zaradi njunega VIKJ Showa. Na prvi izvedbi prireditve Olimpiadi dello spettacolo, ki jo je organizirala Dežela Veneto, se je v kategoriji za čarodeje prebil vse do finala, kjer pa je klonil pred tekmo, ki je bila po čudnem naključju tudi Tržačanka.

Že jutri pa bo Ivo v Stuttgartu, kjer so na vrsti 7. magični dnevi, ki jih prireja zveza IBM (International Brotherhood of Magicians). Od 24. do 27. avgusta bo nastopilo več kot 700 čarodejev, ki se bodo poleg tekmovanja udeležili tudi seminarjev ter obiskali specializirani sejem, na katerem bodo lahko dopolnili svojo zbirko rekvizitov z novimi triki. Ivo Valetič se ni hotel prenačiti z napovedmi o svoji uvrstitvi. Povedal nam je, da mora najprej preveriti kvaliteto raven tekmovanja in nam zaupal, da se bo VIKJ Show podal v nepopolni postavi. Od štirih prikupnih deklet, ki so Ivo doslej pomagala na odru, bosta v Stuttgart odpotovali le dve. Ena je namreč na počitnicah, izguba druge pa bo dolgotrajnejša, saj se je odločila za študij v ZDA. Poleg tega velja poudariti, da bodo v Nemčiji delili denarne nagrade, kar bo še bolj spodbudilo že tako kvalitetne nemške čarodeje. Več bomo zvedeli po vrnitvi, saj je Ivo obljubil, da bo tedaj zgovornejši. (Šik)

Vojna križarka Caio Duilio od včeraj zasidrana v Trstu

Včeraj dopoldne je priplula v tržaško pristanišče križarka italijanske vojne mornarice Caio Duilio, na kateri se trenutno urijo gojenci vojaške akademije iz Livorna. Križarko so zgradili leta 1962 v ladjedelnici Castellamare di Stabia v bližini Neaplja, pod zastavo vojne mornarice pa je začela pluti dve leti pozneje. Caio Duilio ima na krovu skoraj petsto članov posadke.

Ladja bo ostala v Trstu do petka. Danes med 15.30 in 16.30 in jutri med 15. in 18.30 bo na ogled za občinstvo, kapetan Luigi Faraglia pa bo jutri priredil sprejem za predstavnike krajevnih civilnih in vojaških oblasti. Včeraj dopoldnje je medtem Faraglia že obiskal vladnega komisarja De Feliceja, župana Richettija in predsednika Pokrajine Crozzolija, kadeti pa so bili gostje kolektiva tržiške ladjedelnice Fincantieri.

Na sliki (foto Magajna) križarka Caio Duilio, ki je zasidrana ob pomolu pri Pomorski postaji.

Carlos Bonell bo nastopil na reviji kitaristov

Po poletnem premoru se bo z začetkom septembra v evangeličansko-luteranski cerkvi na Trgu Panfili nadaljevala mednarodna revija klasičnih kitaristov, za katero skrbi glasbenik Axel Boch v sodelovanju z zadrugo R. R. Stage studio in pod pokroviteljstvom Občine Trst. Namen glasbene pobude, ki je letos doživela svoj krst - a organizatorji obljubljajo, da se bo v naslednjih izvedbah bistveno okrepila - je predstaviti širši publiki mlade izvajalce, ki so se posebno izkazali na mednarodni ravni.

Jesenski del manifestacije se bo pričel v soboto, 2. septembra, ob 20.30, ko bo nastopil mednarodno priznani kitarist Carlos Bonell, najuglednejši predstavnik generacije, ki je sledila Špancu Segovii. Tudi Bonell je po rodu Španec, vendar živi v Veliki Britaniji, točneje v Londonu, kjer je na zahtevni glasbeni šoli Royal College of Music opravil diplomski izpit z najvišjimi ocenami. Tam tudi sam poučuje. Njegova umetniška pot je posejana s priznanji. Mednje sodijo uspešni aranžmanji, številni koncerti tako v Evropi kot Združenih državah, pomembna snemanja in mednarodne nagrade.

Na tržaškem koncertu je Bonell predstavljal v prvem delu skladbe klasičnih skladateljev od Villa Lobosa do Bacha, v drugem delu pa dela španskih avtorjev.

Kljub avgustovski vročini je bil Prosvetni dom pretesen Češkoslovaški pevci ponudili velik glasbeni užitek

V ponedeljek zvečer je bil v Prosvetnem domu na Opčinah koncert enega najboljših mladinskih pevskih zborov v Evropi, in sicer zbora Campanella iz Olomouca na Češkoslovaškem. Zbor je bil gost mešanega zbora Primorec-Tabor, ki je poskrbel, da je gostovanje dobro poteklo in da so se mladi pevci dobro počutili, medtem ko sta KD Vesna iz Križa in Finžgarjev dom na Opčinah dala na razpolago svoje prostore za prenočevanje.

Morda so bili organizatorji v začetku nekoliko v skrbeh, kakšen bo odziv ljudi na koncert v tem vročem poletnem času, ko res ni lahko zbrano poslušati tako zahtevne glasbene prireditve v zaprtem prostoru. Toda vsi, ki so češkoslovaški zbor pri nas že slišali in drugi, ki so o njem in njegovi kvaliteti brali v našem dnevniku, niso hoteli zamuditi te lepe priložnosti.

In tako nas je bilo v ponedeljek zvečer v Prosvetnem domu toliko, da smo do zadnjega kotička napolnili dvorano in še so ostali mnogi, ki so od zunaj sledili koncertu. Prepričani smo, da ni bilo nikomur žal, če se je moral malo spottiti, ali kar stoje poslušati koncert, saj so mu peli tako dobri pevci, kot jih je le težko slišati. To so bili slavčki, pevci, ki so znali zlititi svoje glasove, ki jim nobena skladba ni delala težav, ki so iz vsake napravili mojstrovino, ki so pokazali, kaj je mogoče doseči z veliko volje, znanja in seveda tudi ljubezni do lepega petja.

Mladi pevci (65 jih je bilo, ker se nekateri gostovanja niso udeležili) so prišli v Trst po uspelem nastopu v Gradcu. Od tam so odpotovali v ponedeljek ob 8. uri in prišli na Opčine ob štirih popoldne. In mladi ne bi bili mladi, če si ne bi privoščili še oddiha in skoka v morje.

Kot bi bili vsi ti naporji že mimo in pozabljeni, so se nam nato predstavili z bogatim programom skladb, med katerimi smo občudovali skladbe Jakobusa Gallusa, Palestrine, pa skladbe modernih avtorjev Jana Hrdusa, Vjekoslava Neumana in vedno lepe češke ljudske pesmi.

Prvi del programa so izvedli »starejši« pevci, v drugem so nastopili tudi najmlajši (njihova starost gre od 9. do 16. leta starosti). Tako lahko, brez vsakršne napetosti, jih je vodil dirigent Jeri Klimeš, da je poslušalec čisto pozabil, da so mladi pevci precizno, a z veliko večino izvajali skladbe, ki terjajo veliko znanja, pa tudi učenja.

Ni čudno, da so eni najboljših pevskih zborov v Evropi, so nam po koncertu dejali nekateri od poslušalcev, navdušeni nad tem, kar so slišali in hvaležni tistim, ki so ta koncert na Opčinah omogočili.

Zbor Campanella je včeraj nastopil še v kraju Cison di Valmarino pri Trevisu. Prepričani smo, da so mladi pevci tudi tam navdušili občinstvo.

Pevci si bodo ogledali še Benetke in San Marino; nato pa bodo imeli v nedeljo koncert v novi cerkvi v Portorožu. Od tod bodo odpotovali v Ljubljano, kjer

bodo smekali za radio, nato pa odpotovali še v Celje, kjer bodo gostovali še nekaj dni.

Ko smo se po koncertu pogovorili s pevovodjem Klimašom ter z voditeljem zbora Hrbačkom in jima ponovno čestitali za res lep glasbeni užitek, sta oba izrekla priznanje in pohvalo publiki. Pred takšnim občinstvom, ki nas takoj razume, ki nam tako prisluhne, ni težko nastopati. Vedno ste nas tako lepo spre-

jeli in tudi tokrat odhajamo od vas z najlepšimi vtisi, sta dejala.

Koncertu je sledila še družabnost; za pogostitev gostov pa je poskrbel gostitelj Primorec-Tabor, medtem ko je Prosvetni dom s svojim osebjem, pa tudi s člani KD Tabor dokazal svojo že večkrat potrjeno gostoljubnost.

NEVA LUKES

Na sliki (foto Križmančič) mladi pevci med nastopom na Opčinah.

Tudi po podatkih za letošnje prvo šestmesečje Kljub nižanju števila prebivalcev brezposelnost v pokrajini narašča

V tržaški pokrajini je bilo ob koncu letošnjega prvega šestmesečja prijavljenih 8.462 brezposelnih, od tega 2.807 moških in 5.655 žensk. Tistih, ki iščejo prvo zaposlitev, je bilo 2.668, medtem ko je bilo tistih, ki so bili že zaposleni pred prijavo, 5.794. Problem brezposelnosti je najbolj prizadel mlade do 25. leta starosti, saj je teh bilo 4.003; od tega je zopet bilo največ žensk, in sicer 2.596, medtem ko je bilo moških 1.407. Brezposelnih od 25. do 29. leta je bilo 1.407, tistih, ki so presegli 30 let pa 3.053.

V primerjavi s stanjem 1. januarja, je število brezposelnih naraslo, saj jih je takrat bilo 7.756. Tudi tistih, ki so bili že zaposleni, je prišlo več (prej jih je bilo 4.893), manjše je edino število iskalcev prve zaposlitve (teh je prej bilo 2.863). Glede na to, da se statistični podatki nanašajo na konec junija, je pričakovati, da je teh trenutno veliko več, saj je medtem maturiralo precej dijakov. Mnogi od teh so se že prijavi v pokrajinskem uradu za delo, nekateri pa se bržkone še bodo. V primerjavi s podatki z začetka leta je naraslo tudi število brezposelnih do 25. leta starosti (teh je 30. junija bilo 63 več), tistih od 25. do 29. leta (280 več) in tistih nad 30. letom (163 več). Iz podatkov lahko razberemo, da se značilnosti nezaposlene populacije v naši pokrajini ujemajo z značilnostmi v vslednjem merilu: največ brezposelnih je namreč med mladimi, glede na spol pa so neprijetno bolj prizadete ženske. Podatki so vsekakor nespodbudni, toliko bolj, če upoštevamo, da se število brezposelnih več vzporedno z upadanjem števila prebivalcev.

Vendar pa statistični podatki niso popolni, saj ne vključujejo tistih brezposelnih, ki niso prijavljeni. Marsikdo se namreč ne prijavi iz nevednosti, večkrat pa tudi zaradi nezaupanja v ustanovo, kakršna je urad za delo ipd.

Eden od vzrokov nezaposlenosti je brez dvoma preosnova (ujavanje nove tehnologije itd.) v sektorju neposredne proizvodnje. K temu je treba dodati še druge, npr. zmanjšanje števila novih delovnih mest v javnih uravah. To je posledica pretakanja osebja oz. zapolnjevanja prostih mest z odvečnim osebjem iz drugih oddelkov. Pretakanje osebja se kaže tudi v t.i. internih natečajih, ki so v zadnjem času značilni npr. za Občino Trst. Šele po zaključeni reorganizaciji bodo javne uprave lahko znova razpisale natečaje za nova delovna mesta.

Povečanje števila brezposelnih povzroča seveda precej skrbi v pokrajinskem uradu za delo. Tu smo lahko vsak dan priča dolгим vrstam in gneči, v glavnem mladih ljudi. Čedalje večje število brezposelnih povzroča istočasno tudi večjo zmedo, posebno pri sestavi prednostnih lestvic. Sestava teh lestvic pa je nujno potrebna, saj — po zakonu 56 iz leta 1987 — ravno te določajo, kdo lahko zasede nova delovna mesta v javnih službah s plačami četrtega nivoja.

Uvedba tega zakona je pred dvema letoma pomenila veliko novost, saj omogoča, da brezposelna oseba (na podlagi prednostne lestvice) lahko zasede novo delovno mesto ne da bi opravila javnega natečaja. Sestavljanje prednostnih lestvic je povzročilo tudi povečanje gor papirja v pokrajinskih uradih za delo; dokaz tega so papirji s seznama, s katerimi so dobesedno prekrili stene hodnikov pokrajinskega urada za delo v Trstu.

Mnogi brezposelni skušajo najti oporo pri organizacijah, kot so npr. centri za informiranje brezposelnih, ki delujejo v okviru sindikalnih organizacij. Tovrstni center pri tržaški CGIL je lani štel 200 članov. V tovrstne organizacije se zatekajo brezposelni vseh starosti, od najstnikov, ki so komaj končali obvezno šolo do petdesetletnikov, ki so se znašli na cesti. Nasveti, ki jih centri za informiranje brezposelnih lahko dajejo, so lahko različni in so odvisni pač od starostne dobe, izkušenega poklica itd. brezposelnega. Tistim, ki imajo manj kot 40 let, lahko nudijo koristne informacije za javne natečaje, bolj problematični so primeri priletnih oseb, ki so ostale brez dela. Tovrstne organizacije večkrat priredijo tudi pripravljalne kurze za javne natečaje.

Kakšne pa so perspektive za bodočnost? Po mnenju izvedencev imajo največ možnosti za zaposlitev tisti, ki so dokončali poklicne šole, manj pa npr. tisti, ki so doštudirali humanistične vede. Povpraševanje po inženirjih in tehničnih izvedencih različnih smeri je precejšnje, zlasti za področja kot so npr. radiologija in informatika, za katere bodo v kratkem razpisali več natečajev. (I. V.)

Beseda je tekla o aktualnih problemih v Miljah

Srečanje delegacije Liste Frausin z miljskim komisarjem Vergonejem

Delegacija miljske Liste Frausin, ki so jo zastopali načelnik občinske svetovalske skupine Galliano Donadel, bivši župan Claudio Mutton in član tajništva Fabio Vallon, se je v prejšnjih dneh sestala s komisarjem prefekture Vergonejem, ki po samorazpustu občinskega sveta vodi miljsko občino. Na srečanju je tekla beseda o nekaterih problemih, ki so za miljsko skupnost v tem času še posebno aktualni.

Tako so komunisti želeli pojasnil, kako namerava komisar izkoristiti finančna sredstva, ki jih je vlada dodelila deželi Furlaniji-Juljski krajini za reševanje problema cvetenja alg, in kakšne pobude bo sprejel, da bi zaščitil dejavnost ribištva in turističnih delavcev.

Na področju zaposlovanja mladih so bili komunisti nadalje mnenja, da bi bilo dobro, če bi komisar izpeljal načrt, ki ga je bivši odbor že odobril, da bi mladim poverili dela za čiščenje občinskih cest in jaskov. Glede preureditve doma za ostarele, kjer naj bi odprli poseben oddelek za nepremične starostnike, je komisar obljubil, da se bodo dela začela že septembra. V zvezi z gradnjo športne palače v Zavljah pa je sporočil, da čaka na odgovor osrednje državne hranilnice, ki mora odobriti dolgoročno posojilo.

Na srečanju je bil govor tudi o številnih prometnih nesrečah, ki so se v zadnjih časih pripetile na pokrajinskih cestah v miljski občini. Komunisti so komisarja opozorili, da prebivalci od Sv. Roka in iz Zindisa zbirajo podpise in zahtevajo, naj komisar poseže pri Pokrajini, tako da bi ta poskrbela za večjo cestno varnost. Med nujne posege sodi izboljšanje prometnih znakov in radikalno čiščenje glavnih cest. Na nekaterih predelih in ovinkih je namreč trava tako visoka, da preprečuje vidljivost.

Komunisti so srečanje ocenili kot pozitivno, saj je komisar pokazal pozornost in občutljivost do iznešenih problemov, za rešitev katerih je že sam sprejel nekaj pobud.

V tržaškem pristanišču za vzhodno Afriko

Splitska ladja natovarja les in ploščice

V tržaškem pristanišču je zasidrana tovarna ladja Heroj Kosta Stamenković splitske pomorske družbe Jadranska slobodna plovdba, na katero natovarjajo okrog 9.500 kubičnih metrov lesa, ki ga avstrijska družba Holz export prodaja v Džedo in Mogadiš. Na jugoslovansko ladjo natovarjajo tudi 2.200 ton ploščic, ki jih proizvajata tovarna Ceramica Girardi iz Palazzolo dello Stella in so tudi namenjene v Džedo.

Heroj Kosta Stamenković vozi na progi Rdeče morje-vzhodna Afrika. Potem ko je v začetku leta Tržaški Lloyd ukinil to povezavo, je splitska Jadranska slobodna plovdba okreplila obseg tovorov in število povezav. Ob prihodu v Trst je splitska ladja raztovorila okrog petnajst kontejnerjev.

Železniški muzej pri Sv. Andreju zanimiva priča o polpretekli zgodovini naših krajev

Domačini redko zaidemo v tisti del mesta, kjer je bila nekoč pomembna železniška postaja Campo Marzio, danes pa je v njej lepo urejen in tudi dobro obiskan železniški muzej. Turisti dobro poznajo ta predel mesta, pa tudi muzej, saj nam je njegov uslužbenec Bruno povedal, da imajo vedno dovolj obiskov: v poletnem času tuje turiste, od septembra dalje pa razne šole iz našega in drugih mest.

Mi smo se odločili obiskati ta zanimiv muzej, ker smo opazili, ko smo se vozili mimo, da je poslopje na zunaj povsem obnovljeno.

»V notranjosti še potekajo dela,« nam je povedal Bruno. »Kot vidite so pločniki perona, na katerem stojijo lokomotive, še nedodelani. Prav tako je še v načrtu prekritje glavnih stavb s stekleno streho, tako kot je bilo to nekoč na tej postaji. Dela so v teku in ko bo vse nared, bo to resnično lepo poslopje, z dobro urejenim muzejem, ki si ga je res vredno ogledati.«

Pa je res zelo lep in lepo urejen ta železniški muzej. Za javnost so ga odprli 8. marca 1984. Stavba, v kateri je nameščen, je bila zgrajena v začetku 20. stoletja ter je predstavljala končno postajo nekdanje Bohinjske železnice (Woheinerbahn - Transalpina), to je postaje, ki je povezovala Trst in tržaško pristanišče z avstrijsko-madžarskim, slovenskim in bavarskim železnic. Od tod je vozil tudi vlak za Pulj (istrska železnica) in ozkotirna proga za Poreč.

S koncem druge svetovne vojne je železniška postaja Sv. Andreja, kot so jo tudi imenovali, izgubila svoj pomen. Nekaj časa so še vozili nekateri potniški vlaki, leta 1960 pa je bil promet tukaj dokončno ukinjen. Podatke smo povzeli po katalogu, ki je napisan v italijanski, nemščini, angleščini in v zelo lepi slovenščini. Dobi ga lahko vsak obiskovalec muzeja.

V sedaj popolnoma prenovljenih prostorih nudi muzej obiskovalcu veliko število izvirnih dokumentov, slik in risb ter raznih predmetov, ki predstavljajo zgodovino železniškega prevoza v Trstu in njegovem zaledju. Razstava, ki smo si jo tudi sami ogledali, zajema štiri oddelke, ki ponazarjajo zgodovino železniškega prometa, poseben oddelek o gradnji oz. vzdrževanju prog in elektrifikaciji, oddelek o blagovnem in osebnem prometu ter oddelek, namenjen vlečni službi. Poseben del razstavnega prostora je namenjen mestnim železnicam oz. tramvajem. Trstu, Istri in drugih krajih Furlanije.

Veliko razstavno dvorano krasi razsežen relief v merilu 1:87, ki predstavlja do potankosti izdelano podobo openskega železniškega križišča v letu 1910 (delo skupine amaterjev), kjer se srečujejo vlaki in lokomotive raznih vrst, takšne pač, kot so vozile v tistem času. Relief prepletajo podvozi in dolgi predori, ob tračnicah pa stoji stavbe, ki so pred tolikimi leti predstavljale postajo na Opčinah. Vse je do potankosti izdelano, vse deluje brezhibno, vlaki se srečujejo po strogo določenem voznem redu, postajena-

čelniki in drugo osebje (majhne lutke) pa vse to spremlja in upravlja.

V razstavnih prostorih je tudi nekaj diagramov, ki prikazujejo železniške in tramvajske motive ter veliko ročno izdelanih modelov najznamenitejših parnih lokomotiv in vlakov.

Na peronu stoji 11 parnih lokomotiv, ena električna lokomotiva in potniški motorni voz. Gre za najbolj značilne primerke lokomotiv, ki so nekdaj vozile v teh krajih. Na ogled so tudi trije električni tramvaji in tudi tramvaj s konjsko vprego, kot je bil nekoč v rabi v Trstu.

V muzeju so pogosto razna predavanja in prikazovanje filmov iz časov, ko je bila železniška postaja Campo Marzio še na vrhuncu svojega delovanja. Za upravljanje muzeja skrbi organizacija Dopolavoro Ferroviario iz Trsta oz. sekcija ljubiteljev železnic (Sezione appassionati trasporti) seveda s sodelovanjem ustanove italijanskih Državnih železnic.

»Muzej kot tudi sekcija ljubiteljev železnic imata dobre in pogoste stike s slovenskimi železnicami,« nam je povedal Bruno. Tako prireajo pogosto izlete na primer v Bohinj ali na Bled prav z vlakom, ki ga vleče parna lokomotiva. Potnike pripeljejo do openske

postaje, od tam pa se začenja potovanja po železnici tako, kot je bilo to v starih časih.

Prav 13. septembra bo tak zlet v Bohinj. Bruno nam je povedal, da je zanimanje za te izlete tolikšno, da vsem ne morejo ugoditi. »Ko razpišemo izlet, je pred poslopjem takšna vrsta ljudi, da lahko vpišemo komaj polovico intere-

sentov, ostale pa moramo odkloniti.«

Muzeja si ni mogoče kar tako na hitro ogledati. To zahteva čas in potrpljenje, vendar ga priporočamo prav vsem. Odprt je vsak dan od 9. do 13. ure z izjemo torka.

NEVA LUKEŠ

Na sliki (foto Magajna) prenovljeno pročelje železniškega muzeja.

Navodila prof. Sama Pahorja

Kako zahtevamo utemeljitev globe v slovenskem prevodu

Za brisalcem šipe svojega avtomobila je prof. Samo Pahor letošnjega 4. julija dobil obvestilo o prekršku. Ni bilo opremljeno s prevodom v slovenski jezik. Prof. Pahor je 14. avgusta letos dobil s priporočenim pismom zapisnik o upravnem prekršku z vabilom, naj plača globo. Dodana je bila poštna položnica. Tudi tokrat je bilo vse napisano le v italijanski. Dva dni kasneje je prof. Samo Pahor poveljniku korpusa mestnih redarjev v Trstu dr. Francu D'Ambrosiju poslal pismo. V njem ga opozarja, da so mestni redarji v Trstu z dostavitvijo slovenskega prevoda že leta 1971 priznali, da je treba pisma s prevodom dostavljati državljanom, ki so pripadniki slovenske manjšine. Podpisnik se obvezuje, da bo globo plačal takoj, ko bo dobil slovenski prevod utemeljitve globe. Kopijo pisma poveljniku mestnih redarjev je prof. Pahor sodnim potom dostavil tudi tržaškemu županu Ricchetti in vladnemu komisarju De Feliceju.

Prof. Samo Pahor nam je dostavil kopijo zgoraj omenjenega pisma. Istočasno nam je poslal tudi daljši spis. V njem piše, da se že dolgo let ukvarja z birokratskimi postopki za uveljavitev enakopravnosti slovenskega jezika ter da bi mnogi radi sodelovali pri tovrstnem prizadevanju, toda bojijo se zapletenega birokratskega postopka. Pri tem omenja, kako se je treba pri tem ravnati. Omenja točke iz Po-

sebnege statuta, v katerih je zapisano, da se javni dokumenti (vključno z zapisniki o javnih prekrških) pišejo tudi v slovenskem jeziku. To je bilo potrjeno tudi v Osimskih sporazumih. Leta 1981 je rimska pretura odločila, da spisi, ki so namenjeni pripadnikom slovenske manjšine, pa niso opremljeni s slovenskim prevodom, nimajo takojšnjega učinka.

Prof. Pahor omenja, da se je v prejšnjih letih že večkrat znašel v enakem položaju. V svojem spisu omenja, kaj je treba narediti v podobnem primeru. Ob prvi globi za parkiranje na prepovedanem mestu v tržaški občini naredi naslednje: a) prepiše opombo, naslov, predmet in prvi odstavek zgornjega primera; b) vnese v drugi odstavek podatke svojega primera; c) prepiše z ustreznimi spremembami, četrti odstavek; d) prepiše, z ustreznimi spremembami, šesti odstavek; e) zaključiš dopis z izrazom spoštovanja ali pozdravom in datumom; f) pod svojim podpisom in naslovom prepiše vse besedilo od Relazione di notifica do konca; g) spis razmnožiš, na prvi izvod napišeš zgoraj desno Izvirnik, odneseš vse izvode na sodnijo (soba št. 6), plačaš skromno pristojbino in se čez teden vrneš po izvirnik z vsemi datumi, podpisi in žigi.

Prof. Pahor (Vrdeški klanec 21) je na voljo za nasvete in pomoč vsem, ki bi se odločili za tak postopek.

Priprave na simpozij o težavah velesejmov

V kongresnem središču v prostorih bivše Pomorske postaje bo v drugi polovici septembra vsedržavno zasedanje velesejemskih ustanov, ki bo posvečeno načrtom in tudi težavam javnih ter zasebnih ustanov, ki redno prireajo raznovrstne velesejemске pobude. Večdnene simpozija se bodo udeležili strokovnjaki in predsedniki velesejemskih ustanov iz vse države, ki bodo gostje predsednika Tržaškega velesejma Marchia. Prireditelji so povabili tudi ministra za industrijo Battaglio, pričakujejo pa tudi sodelovanje predsednika IRI Prodi-ja.

Dva manjša gozdna požara

Včeraj popoldan sta izbruhnila dva manjša gozdna požara. Prvi je zagorel nekaj po 14. uri nad Ključem pod Bazovico, in sicer ob cesti, ki pelje proti Padričam, drugi pa približno pol ure pozneje v Bošketo, in sicer ob Ul. de Marchesetti. Pod Bazovico je ogenj opustošil približno tisoč kvadratnih metrov gmajne, v Bošketo pa so plameni zajeli skoraj 5 tisoč kvadratnih metrov podrastja.

Požar pod Bazovico so pagasili krajevni gozdni čuvaji, ki so posegli z dvema cisternama, v Bošketo pa so pred njimi bili že gasilci z večjo cisterno in terenskim vozilom. Gozdni čuvaji so nam povedali, da je v obeh primerih ogenj po vsej verjetnosti zanetil nemaren kadičec, ki je odvrgl prižgan cigaretni ogorek ali vžgalico.

Tajnik SPI-CGIL o problemih ostarelih

Deželni tajnik Združenja upokojenec SPI-CGIL Giovanni Miglioni podpira nedavne pobude novega ministra za zdravstvo De Lorenza, ki je med drugim poostiril nadzorstvo nad delovanjem domov za ostarele tudi v Furlaniji-Juljski krajini. Miglioni je v izjavi za tisk podčrtal, da pozdravlja pozornost novega ministra, istočasno pa je izrazil zaskrbljenost nad stališči nekaterih krajevnih uprav ter javnih ustanov, ki po njegovem ne kažejo dovolj pozornosti za kočljive probleme ostarelih in za učinkovito obravnavanje struktur, ki se ukvarjajo z zdravstveno in socialno oskrbo starejših in onemoglih občanov. Gre predvsem za kronično pomanjkanje osebja v 82 legalno priznanih domovih, v katerih je tačas skoraj sedem tisoč priletnih ljudi. Miglioni poziva deželno vlado, krajevne zdravstvene enote in druge krajevne uprave, naj se potrudijo za boljše razmere v domovih za ostarele.

† Z bolečino v srcih sporočamo žalostno vest, da nas je zapustila naša draga

**Ivanka Gregurić
por. Jerič**

Pogreb bo danes, 23. t. m., ob 12.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v prosoško cerkev.

Žalujoci mož Ivan, hči Darinka, sin Zoran in vnuk Aleksander.

Brišički, 23. avgusta 1989

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega

Mira Lukše

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali. Posebna zahvala darovalcem cvetja, pevskemu zboru V. Mirk, cerkvenemu zboru, FC Primorje, Društveni gostilni Prosek, sekciji KPI Prosek-Kontovel in sekciji VZPI-ANPI Prosek-Kontovel.

Družina Lukša

Prosek, 23. avgusta 1989

Ob tragični izgubi drage sestre izrekajo iskreno sožalje Nataši Andolšek in svojem

odbor in uslužbenci Društvene prodajalne na Opčinah

Na julijskem potovalnem taboru Tržaški skavti oživili svoj tradicionalni duh

»Naj skavtski duh kraljuje...« To naj bi bilo geslo letošnjega potovalnega tabora, ki se je začel v nedeljo, 9. julija, in je trajal celih deset dni.

Številna skupina novincev, roverjev in popotnic nas je tisto nedeljsko jutro stopilo na vlak za Gorico, od koder smo pogumno odkorakali do Nove Gorice in tam prestopili na drugi vlak, ki nas je odpeljal do Bohinjske Bistrice. Tu se je na žalost naša vesela družina morala razdeliti na dve skupini, toda z obljubo, da se spet srečamo naslednji večer, smo jo mahnila vsak v svojo smer in končno pričeli našo turo.

Dobrih pet dni smo hodili in se vzpenjali po Julijskih alpah, tja do Vršiča pa do Triglava in spet na pot do Loga pod Mangartom, kjer naj bi preživeli preostale dneve. Pot je bila sijajna in če se je vzpon večkrat izkazal za presenetljivega in utrudljivega, je bil spust ena sama živa radost in tek do naslednjega cilja. In prav v teh nekaj dnevih so se vzpostavile med nami trdnije in trajnejše vezi, prišla pa je do izraza predvsem pomoč, ki jo je vsak izmed nas znal ponuditi bližnjemu.

Kljub dolgi in utrudljivi poti smo le dospeli do Loga pod Mangartom, kjer nas je čakalo zadnje delo tistega dne - postavljanje šotorov.

Vsak izmed naslednjih dni je potekal z določenim programom. Drugi dan smo posvetili postavljanju zgradb, to je jambora, kuhinje, oltarja itd.

Sledili so zanimivi in pestri dnevi, polni novih spoznanj, obsegali pa so duhovno obnovo, predavanje o orientaciji, raziskovanje okolja in vmes še nočno orientacijsko igro. Zanimivo in pestro je bilo tudi srečanje s taborniki, s katerimi smo se pomerili v odbojki.

In kot vsega je napočil tudi konec tabora. Z radostjo in s kančkom žalosti smo se poslovili od starih in novih prijateljev z obljubo, da se spet kje srečamo, če ne drugje, na naslednjem skavtskem srečanju.

Naj še dodam, da je bil pravi pomen tega tabora v tem, da smo le speljali do konca nalogo, ki smo si jo postavili. Cilj naloge je bil v tem, da se bolje spoznamo med sabo in načnemo nove stike, da se končno le naučimo umetnosti poslušanja. In ta je bila podlaga, na kateri smo si želeli graditi nova izkustva in prijateljstva. Kolikokrat, če pomislimo, so med nami le površinski stiki in le redkokdaj smo zmožni prodreti skozi maske obraza, ki skriva toliko skrivnostnih globin. Zaznati pravo pot, po kateri naj gremo do sočloveka, do njegovega bistva, ni lahko, zato pa so potrebni stiki, razgovori, prijaznost, predvsem pa dar poslušanja, element, ki je v današnji družbi vedno redkejši in na katerem slonijo prijateljstvo, sožitje in mir.

In v čem je veličina človeka, če ne po sposobnosti, kako sprejema ljudi in kako z njimi ravna?

Ob vsem tem pa je bila še želja, da bi skavtsko zaživeli, ovrednotili skavtska načela in se po njih ravnali.

LOKVAN
SZSO - STS

Vrsta prireditev ob 70-letnici godbe G. Verdi

Mestna godba na pihala Giuseppe Verdi bo septembra slavila sedemdeset let obstoja. Da bi primerno obeležilo dogodek, bo vodstvo godbe v sodelovanju s tržaško občinsko upravo pripravilo vrsto prireditev. Od 23. septembra do 1. oktobra bo v občinski galeriji na Trgu Unità fotografska razstava, ki bo omogočila kronološki pregled dolgoletne dejavnosti tržaške glasbene skupine. 24. septembra bo v dvorani Krožka za kulturo in umetnost javna debata o vlogi godbe Verdi v mestnem življenju, 1. oktobra pa bo imela slovesni koncert na Trgu Unità.

ŠOLA ZA POKLICNE BOLNIČARJE:

rok za vpis zapade 31. avgusta

ČEDAD
Via Cavalieri di V. Veneto, 6
tel. (0432) 730791

GORICA
«Suore della Provvidenza»
Via V. Veneto, 185
tel. (0481) 531659

LATISANA
Via Sabbionera, 45
tel. (0431) 510381

TRŽIČ
Via Galvani, 1
tel. (0481) 790023

PALMANOVA
Piazza Grande, 11/a
tel. (0432) 921276

PORDENON
«Don Luigi Maran»
Via Grado, 7
tel. (0434) 31117

SAN DANIELE DEL FRIULI
Via Trento e Trieste
tel. (0432) 957947

SAN VITO AL TAGLIAMENTO
Piazzale Linteris, 4
tel. (0434) 8411

TOLMEČ
Via Morgagni, 18
tel. (0433) 2136

TRST
«G. Ascoli»
Via Stuparich, 1
tel. (040) 7762442

VIDEM
Via Colugna, 50
tel. (0432) 499692

Pripravilo
deželno ravnanstvo
za higieno in zdravstvo
Furlanije-Julijske krajine

PRIVOŠČITE SI ZASLUŽEK V PROSTEM ČASU

ČE STE BISTRI IN ŽIVAHNI, ŠTUDENTJE ALI GOSPODINJE, BREZPOSELNI ALI UPOKOJENCI, ALI SI ENOSTAVNO ŽELITE DODATNEGA ZASLUŽKA Z ZANIMIVIM IN USTVARJALNIM DELOM, ČE NAM LAHKO TEDENSKO POSVETITE LE NEKAJ UR SVOJEGA PROSTEGA ČASA IN SVOJO KOMUNIKATIVNOST, POTEMTAKEM

POTREBUJEMO VAŠE SODELOVANJE

Ne zahtevamo nobenega posebnega znanja ali pogojev, dovolj so nam Vaša razgledanost in Vaša samostojnost, Vaša želja in Vaše veselje po novem in dinamičnem delu.

Vaš curriculum vitae, v katerem boste navedli svojo razpoložljivost in podatke, ki po Vašem mnenju najboljše opredeljujejo Vašo osebnost, pošljite pod šifro

ZASLUŽEK V PROSTEM ČASU na naslov:

ČEDAD: NOVI MATAJUR,
Ul. Ristori 28 - 33043
GORICA: PRIMORSKI DNEVNIK,
Drev. 24. maja 18 - 34170
TRST: PUBLIST,
Ul. Montecchi 6 - 34137

Nagrade za stare hranilne knjižice na nabrežinskem Krasu

Oktober bo v Nabrežini na pobudo domače posojilnice več prireditelj v počastitev pomembnih obletnic posojilnic, ki so delovale na območju današnje devinsko-nabrežinske občine. Predstavljena bo knjiga o delovanju teh posojilnic. Prirejena bo razstava raznih zadržanih knjig in dokumentov o gospodarskem razvoju krajev na nabrežinskem Krasu. Nagradjeni bodo tudi imetniki najstarejših hranilnih knjižic domačih kreditnih zavodov. V poštev pridejo hranilne knjižice naslednjih kreditnih zavodov: Hranilno in posojilno društvo v Nabrežini (ustanovljeno leta 1888), Kmečka hranilnica in posojilnica v Devinu (Sedež v Štivanu (ustanovljena leta 1908), Ljudska hranilnica in posojilnica v Nabrežini (ustanovljena leta 1914) in Kmečka hranilnica in posojilnica v Šempolaju (ustanovljena leta 1914).

Kdor hrani stare hranilne knjižice teh zavodov, naj jih čimprej prinese v pisarno Posojilnice v Nabrežini. Za najstarejše bodo prejeli nagrade.

gledališča

MIRAMARSKI PARK - LUČI IN ZVOKI
Jutri ob 21.00 predstava v nemščini in ob 22.15 predstava v italijanščini.
GRAD SV. JUSTA
V petek, 25. t. m., ob 21.00 bo nastopil na Gradu sv. Justa MANHATTAN BALLET iz New Yorka. Predprodaja vstopnic pri UTAT v Pasaži Protti.

kino

ARISTON - 21.00 L'ultima tentazione di Cristo, r. Martin Scorsese, □
EXCELSIOR - 20.15, 22.15 Chi ha incastato Roger Rabbit.
EXCELSIOR AZZURRA - 20.15, 21.45 La sarta - The dressmaker, r. Jim O'Brien.
LJUDSKI VRT - 21.00 Il dittatore del Parador in arte Jack.
NAZIONALE I - 16.30 Umida e blonda, porn., □ □
NAZIONALE II - 17.00, 22.15 Lo strano caso del dott. Frankenstein.
NAZIONALE III - 17.00, 22.10 I morti viventi sono tra noi, □
NAZIONALE IV - 17.00, 22.10 L'ultima Salomé, r. Ken Russell, i. Glenda Jackson, □ □
GRATTACIELO - 18.30, 22.15 Un pesce di nome Wanda, r. Charles Crichton, i. John Cleese, Jamie Lee Curtis.
MIGNON - Danes zaprto.
EDEN - 16.00, 22.00 Il sapore del piacere, porn., □ □
VITTORIO VENETO - Zaprto do septembra zaradi popravil.
CAPITOL - 17.00, 22.00 Le relazioni pericolose, i. Glen Close, John Malkovich, □
LUMIERE FICE - Zaprto.
ALCIONE - Zaprto.
RADIO - 15.30, 21.30 American super-girl, porn., □ □.

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □ □

razne prireditve

Bazovski dom prireja 26. in 27. t. m. VAŠKO ŠAGRO na vrtu Gospodarske zadruge v Bazovici. Delovalci bodo dobro založeni kioski, za zabavo bo poskrbel ansambel Big Bolero Band.

Župnijska skupnost iz Mačkolj vabi na PRAZNOVANJE svojega župnijskega zavetnika SV. JERNEJA. V nedeljo, 27. t. m. bo ob 10.30 slovesna maša s petjem. Popoldne ob 17. uri pa bo maša na prostem (na prostoru praznika češenj). Maševal in govoril bo g. Andrej Vouk, župnik iz Kubeda. Tradicionalen blagoslov vozil bo opravil misijonar g. Ivo Miklavc iz Ankarana. Sledilo bo bratsko srečanje. Igral bo narodnozabavni ansambel trio Stefano iz Postojne. V primeru slabega vremena bo isti program v domači cerkvi in bližnji srenjski hiši.

Župnija sv. Jerneja na Opčinah vabi na slovesno praznovanje svojega zavetnika SV. JERNEJA jutri, 24. t. m., ob 19. uri sveta maša; v nedeljo, 27. t. m., ob 8.30 pritrkovanje, ob 9. uri slovesna sveta maša - ob lepem vremenu procesija okrog cerkve, ob 20. uri glasbeni večer: Janez Majcenovič - bariton, Rok Lap - bas in Tomaž Plahutnik - citre. Prisrčno vabljeni!

SKD Vigred iz Šempolaja prireja v petek, 1. septembra, ob 21. uri na šolskem dvorišču v Šempolaju KONCERT ANSAMBLA OTTAVIA BRAJKA iz Izole. Vstop prost. Vljudno vabljeni!

razna obvestila

Zveza slovenskih kulturnih društev obvešča, da je urad v Trstu odprt po poletnem urniku (od ponedeljka do petka ob 8. do 14. ure ter ob torkih in četrkih tudi popoldne od 15.30 do 18.30) in spet odgovarja na telefonsko številko 767303.

Glasbena matica obvešča tiste, ki so dobili vabila za pristop k Mladinskemu zboru in tiste ostale, ki jih zanima petje, da sporočijo svojo odločitev glede pristopa k zboru v tajništvo Glasbene matice, tel. 418605, v jutranjih urah do petka, 25. t. m.

Obvestilo naročnikom Primorskega dnevnika

Priporočamo vsem naročnikom Primorskega dnevnika, ki želijo prejemati časopis na kraju letnih počitnic, da obvestijo naš ekspedit (tel. 040/7796610) vsak dan razen ob nedeljah ob 8. do 14. ure) o spremembi naslova vsaj pet dni pred odhodom.

Uprava
Primorskega dnevnika

včeraj - danes

Danes, SREDA, 23. avgusta 1989
ROZA
Sonce vzide ob 6.15 in zatone ob 20.00 - Dolžina dneva 13.45 - Luna vzide ob 22.54 in zatone ob 14.21.

Jutri, ČETRTEK, 24. avgusta 1989
BORIVOJ

PLIMOVANJE DANES: ob 1.59 najvišje 7 cm, ob 7.09 najnižje -18 cm, ob 14.03 najvišje 35 cm, ob 21.41 najnižje -25 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 29 stopinj, zračni tlak 1017,1 mb ustaljen, veter 12 kilometrov na uro severovzhodnik, vlaga 53-odstotna, nebo jasno, morje skoraj mirno, temperatura morja 23,5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Fiordaliso El Hadj, Giorgio Panusa, Giorgia Colombo, Pamela Pegan, Federico Bazzo, Ali Ahmed Shammim.

UMRLI SO: 87-letna Giuseppina Malekar por. Postir, 78-letna Concetta Gentile vd. Cimenti, 51-letna Claudia Bernardi por. Fonda, 91-letni Attilio Favretto, 94-letna Giovanni Maria Mazzega, 70-letna Giovanna Greguril, 80-letni Albino Berdon, 55-letni Bruno Grassi, 87-letna Margherita Pottocco vd. Chelleli, 53-letni Ernesto Trebitch, 67-letni Sante Peterlini, 57-letna Bruna Besedniak.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 21., do sobote, 26. avgusta 1989
Dnevna služba - od 8.30 do 19.30
Ul. Mazzini 43, Ul. Tor S. Piero 2, Ul. Felluga 46, Ul. Mascagni 2, Ul. Flavia 89 (Žavljje).

FERNETIČI (tel. 416212) - samo po telefonu za nujne primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30
Ul. Mazzini 43, Ul. Tor S. Piero 2, Ul. Felluga 46, Ul. Mascagni 2, Ul. Giulia 1, Ul. S. Giusto 1, Ul. Flavia 89 (Žavljje).

FERNETIČI (tel. 416212) - samo po telefonu za nujne primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Ul. Giulia 1, Ul. S. Giusto 1, Ul. Flavia 89 (Žavljje).

FERNETIČI (tel. 416212) - samo po telefonu za nujne primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

razstave

Na Gradu sv. Justa je na ogled razstava slikarja WILLIEMA KLEINA. Razstava je odprta vsak dan od 9. do 20. ure.

Na sedežu Letovišarske ustanove v Sesljanu bo do 26. t. m. na ogled skupinska razstava MATERIA E LUCE NELLA BAIJA. Sodelujejo umetniki: Silvano Clavara, Bogomila Doljak, Claudia Raza, Graziano Romio, Adriana Scarizza in Fulvio Sisto. Urnik: 9.00-12.00, 16.00-18.00, ob nedeljah zaprto.

Na sedežu Letovišarske ustanove v Miljah bo do 26. t. m. na ogled razstava slikarja Giovannija DUIZA. Urnik: 9.00-13.00, 16.00-19.00. Zaprta ob nedeljah.

V umetnostni galeriji S. Michele - Ul. S. Michele 8 - bo do 26. t. m. odprta razstava sovjetske slikarke TATJANE MOROZOVE.

V palači Costanzi bo do 5. septembra na ogled razstava štirih avstrijskih umetnikov pod naslovom »IV Dimensione«.

čestitke

Danes praznuje ELENA ZOBIN od Domja 21. rojstni dan. Vse najboljše ji želijo mama, oče, sorodniki ter vsi, ki jo imajo radi.

izleti

SK Devin, planinski odsek ŠZ Sloga in SPDT Trst obveščajo, da bo odhod avtobusa za izlet ob priliki odkritja spomenika J. Aljaža v nedeljo, 27. t. m., ob 7. uri iz Trsta (foro Ulpiano) in ob 7.15 izpred Prosvetnega doma na Opčinah.

menjalnica

22. 8. 1989

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST	TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1403.500	1390.—	Japonski jen	9,811	9,40
Nemška marka	717,250	715.—	Švicarski frank	831,300	828.—
Francoski frank	212,500	210.—	Avstrijski šiling	101,814	101,20
Holandski florint	635,450	633.—	Norveška krona	196,820	194.—
Belgijski frank	34,326	34.—	Švedska krona	211,980	209.—
Funt šterling	2214,200	2190.—	Portugalski eskudo	8,595	8,10
Irski šterling	1914,250	1900.—	Španska peseta	11,466	11,20
Danska krona	184,710	182.—	Avstralski dolar	1072,400	1020.—
Grška dragma	8,338	8.—	Jugoslov. dinar	—	—
Kanadski dolar	1196,600	1170.—	ECU	1489,450	—

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Tel.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611

Zuccherio Sugar Fornaciari nastopi v petek v Lignanu

Znani italijanski pevec in kantavtor Zuccherio Sugar Fornaciari bo v petek, 25. avgusta, pel v naši deželi. V okviru svojega dvomesečnega poletnega toura, ki ga je začel 21. julija v Padovi, se bo »ustavil« v Lignanu. Na dosedanjih koncertih je Zuccherio požel veliko uspehov in odobravanj, tako s strani občinstva, kot tudi izpod peres kritike.

Vzrokov za tako dober sprejem njegove glasbe je več. V prvi vrsti se mora Zuccherio »zahvaliti« svoji zadnji veliki plošči *Oro incenso & birra*. V nekaj tednih se je prerinila vse do prvega mesta italijanske lestvice LP plošč in je tako ponovila uspeh njegovega prejšnjega dela *Blue's*, s katerim je postal Zuccherio Fornaciari znan širšemu svetu italijanske lahke glasbe.

Druga sila privlačna posebnost Sugar-Sladdockja je v njegovi veliki energiji in entuziazmu, skorajda karizmatičnosti, ki mu je doslej omogočila, da je za izvajanje svojih pesmi vedno navdušil odlične glasbenike. Plošča *Oro incenso & birra* je tak primer. Pri snemanju plošče so z italijanskim pevcem igrali med drugimi kitarist Eric Clapton, pevec Rufus Thomas, saksofonist Clarence Clemmons, Ennio Morricone je Zuccheru posvetil pesem *Libera l'amore*, Francesco De Gregori pa je zanj napisal tekst pesmi *Diamante*. Če ob vseh teh dodamo še skoraj vsakoletna sodelovanja s pevcem Joejem Cockerjem in tudi glasbeno »srečanje« z živo legendo modernega jazza Milesom Davisom, postane takoj jasno, da Zuccherio Sugar Fornaciari stremi pri svojem pevskem in skladateljskem udejstvovanju predvsem za kvaliteto.

Pri tem vsekakor ne pozablja na vse tiste vzvode glasbenega biznisa, ki v sodobnem svetu »pomagajo« pevcem do uspeha. Zanimivo je na primer, kako je prišlo do njegovega srečanja z Milesom Davisom. Jazzovski velikan je po značaju sila razdražljiv in muhast. Ob njegovem lanskem touru po Italiji je Mimmo D'Alessandro, italijanski organizator rock koncertov, v Viareggiu izkoristil dan, ko je bil Davis vedro razpoložen in mu »po naključju« dal poslušati pesem *Dune*

Zuccherio Sugar Fornaciari

mosse iz predzadnje plošče Zuchera Fornaciarija. Pesem je Davisa prevzela; dejal je, da bi rad igral tako nežno skladbo. Nekaj mesecev kasneje sta se Zuccherio in Miles Davis srečala v glasbenem studiu Hit Factory v New Yorku, kjer je slavni trobentač soliral na glasbeno podlago Sugarjeve pesmi!

Po koncertih v Italiji ima Zuccherio Fornaciari v programu niz koncertov po Evropi. V ta namen bo tudi izdal angleško verzijo svoje zadnje plošče *Oro incenso & birra*, da bi tako mladim ljubiteljem glasbe iz Anglije, Francije, Nemčije in drugih evropskih držav približal svojo glasbo. Tudi v tem primeru se bo poslužil izjemne »pomoči«: tekste njegovih pesmi je prevedel Tom Robinson. Tudi v Evropo bo skratka Zuccherio stopil z mednarodnim glasbenim korakom, mednarodno obeležen pa bo tudi njegov petkov enodnevni postanek v Lignanu. Koncert na tamkajšnjem stadionu se bo začel ob 21.30.

ženska in njena stvarnost

bređa pahor

Zaton italijanskih osvajalcev

Po petnajstem avgustu, ki označuje višek poletne sezone, turistični delavci že začenjajo s prvimi obračuni sezone. Pravilo velja za vse vidike tega donosnega področja. Tako so ob prevesu v zaključek poletne sezone na italijanskih plažah preresetali tudi doprinos ene izmed najbolj zaželenih domače privlačnosti - neutrudnih ter vročerkvni osvajalcev tujih turistk; vendar pa je, kot kaže, čar moških »made in Italy« v zaskrbljujočem zatonu.

Bolesten krik v tem tonu prihaja iz svetovno znanih letoviščarskih centrov v Romagni, ki se je morala letos otepati z vrsto nevesčnosti. V prvi vrsti so njene plaže preplavile alge, nakar je prišlo na dan, da v krajih kot je na primer Rimini, ne premorejo bazenov in drugih športnih objektov. Če odpade kopanje oziroma poležavanje ter sprehajanje po plaži, je edina zanimiva alternativa nočno življenje.

Vendar pa je treba tudi čas od večera do večera nekako porabiti, istočasno pa upoštevati, da hodi v obmorske letoviščarske kraje družine, za katere so razne športno-rekreativne dejavnosti bistvenega pomena. Ob takšnih trditvah ni v prvi vrsti zanimiva njihova vsebina, saj ne predstavljajo nikakršno novost, pač pa predvsem vir izjav. S takšnimi ugotovitvami naj bi se namreč skušal braniti pred obtožbami o upadu šarma »mister Italy« Maurizio Zanfanti, ki mu pravijo Zanza in ki naj bi bil nekronani prvak v poletnem osvajanju ženskih src.

Maurizio Zanfanti, ki trdi, da so se kot pošteni profesionalci italijanski osvajalci tudi v letošnji poletni sezoni izkazali glede požrtvovalnosti in vztrajnosti, pa pripisuje osip tujih mladih turistk že prej navedenim razlogom in pa aidsu. Dekleta niso več tako sproščena kot v prejšnjih letih, pravi izkušeni Zanza.

Vendar pa niso vsi tega mnenja: druga stran, se pravi glavolasle turistke iz severnoevropskih držav, ki so bile doslej najbolj žgoče oboževalke

Običajen prizor iz diskoteke (levo), kljub vsemu oboževani Zanza (desno)

poletnih ljubezenskih srečanj na italijanskih plažah, zagotavlja, da so italijanski moški postali bolj brezbržni do žensk. Nezaдовoljstvo mladih Švedinj se je med drugim udejanilo z odločitvijo turistične agencije Club 33, da črta Rimini iz svoje erotične ponudbe. Ob tem je treba vedeti, da je ta agencija v zadnjih dveh desetletjih pripeljala v objem vročerkvni italijanskih »petelinov« na tisoče svetlolasi, plavookih ter dolgonogih Skandinavk.

Nekateri so tudi že začeli razmišljati, da ni več čas za omamna, vendar bežna poletna srečanja, češ da je kruti pojav aidsa vse ljudi krepko pretresel. Vendar pa so sociologi ter tako imenovani strokovnjaki o vedenju sodobnega človeka ugotovili, da je letos spet izbruhnulo na plan »grešno obnašanje«. Nič več ni v modi branje pod sončnikom, pod katerim si kvečjemu lahko odpočijemo po naporni noči na plesiščih, poletje spet poteka v zname-

nju erotičnega turizma, prepovedanih zabav in podobnega.

Iz najbolj znanih počitniških krajev ter tudi iz metropol, v katerih nočno življenje nikoli ne zamre, poročajo o velikih zabavah, bogatih gostijah, predvsem pa o plesu, ki ne zakriva svoje erotične naperjenosti. Novemu plesnemu hitu letošnjega poletja pravijo »lambada«, rodil pa se je v brazilskem mestu Bahia.

Glede na uspeh, ki ga ples žanje po Evropi, bi pač morali sklepati, da je bila želja po »brezskrbnem ter vročem poletju« neučakana. Zakaj so torej iz te igre izpadli prav »italijanski bikici«? Ker so se ženske s svojimi željami vred precej spremenile: v to so prepričane Italijanke, ki se poklicno ukvarjajo s turizmom. Po njihovem mnenju so osvajalci z italijanskih plaž povsem zastareli artikel, kajti najbolj privlačna vaba za »grešne noči« naj bi dandanes bili brazilski mladeniči v ženski ali moški preobleki.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1
9.00 Risanka: Ape Maia
9.25 Dok.: Disneyjev svet
10.15 Film: Robin Hood - L'invincibile arciere (pust., It.-Šp. 1970, r. José Luis Merino, i. Charles Quiney)
11.55 Vreme in dnevnik
12.05 Nad.: Santa Barbara
12.30 Nanizanka: Gli occhi dei gatti
13.30 Dnevnik
14.00 Variete: Srečno poletje!
14.10 Film: Stasera ho vinto anch'io (dram., ZDA 1949, r. Robert Wise, i. Robert Ryan, Andrew Totter)
15.30 SP v kolesarstvu: ekipno tekmovalstvo na cesti
18.15 30 let naše zgodovine
19.10 Nad.: Santa Barbara
19.40 Almanah in vreme
20.00 Dnevnik
20.30 Nanizanka: La signora in giallo
21.30 Variete: C'era una volta io... Renato Rascel
22.30 Dnevnik
22.40 Šport v sredo
23.10 Glasbena oddaja: Metti una sera a Napoli
0.10 Nočni dnevnik
0.20 Mezzanotte e dintorni

RAI 2
9.00 Nanizanke: Lassie, 9.30 Oliver Maass, 10.00 Monopoli
10.50 Dok. o rastlinah
11.15 Iz DOC Cluba: Ron
12.05 Nan.: Amore e ghiaccio
13.00 Dnevnik - ob trinajstih
13.25 Rubrika: Trentatré
13.45 Nadaljevanka: Capitol
14.30 Dnevnik - gospodarstvo
14.45 Tutti frutti
15.25 Nan.: Lassie in risanke
16.40 Film: Ho salvato l'America (kom., ZDA 1984, r. David Butler, i. Bob Hope, Dorothy Lamour)
18.05 Videocomic, nato šport
18.45 Nan.: Perry Mason
19.30 Horoskop, vreme, dnevnik, športne vesti
20.30 Film: Bagliori di guerra (vojni, ZDA 1980, r. Richard Heffron, i. Brad Davis, 1. del)
22.10 Dnevnik - nocoj
22.20 Nanizanka: Hill Street giorno e notte
23.10 Nočni dnevnik
23.20 Reportaža: Druga polovica noči
23.55 Film: Black sunday (krim., ZDA 1967, r. John Frankenheimer, i. Robert Shaw)

RAI 3
9.25 SP v kolesarstvu na cesti (iz Chambéryja)
14.00 Deželne vesti
14.10 Videobox (pripravlja Beatrice Serani)
14.45 Kolesarstvo (prenos iz Marostice)
15.30 Film: La ragazza del Palio (kom., It. 1957, r. Luigi Zampa, i. Vittorio Gassman, Diana Dors)
17.15 Film: Il monello della strada (fant., It. 1949, r. Carlo Borghesio, i. Marcario, Saro Urzi)
18.45 Športna oddaja: Derby
19.00 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Dokumentarna oddaja: Pred 20 leti
20.00 Dok. oddaja: Geo Estate
20.30 Film: I cento cavalieri (pust., It.-Šp. 1964, r. V. Cottafavi, i. Mark Damon, Antonella Lualdi)
21.30 Večerni dnevnik
21.35 Film (2. del)
22.30 Dokumentarec: 23. agosto 1939 - Sta arrivando la bufera
23.15 Nočni dnevnik
23.30 Dokumentarna oddaja: Per Luchino Visconti - Attori (1987)

RTV Ljubljana 1
15.40 Video strani
15.50 Poletna noč (pon.), vmes nanizanka Delo na črno, 17.35 Gledališče Raya Bradburyja
18.00 Dnevnik
18.05 Poslovne informacije
18.10 Mozaik. Glasbena parada Radenci '89: Plesni orkester RTV Sarajevo
18.35 Video strani
18.40 Spored za otroke in mlade: risanka Hrabri mišek - Polenta
19.00 Risanka
19.15 TV Okno
19.19 Informativna oddaja za goste iz tujine
19.30 Dnevnik in vreme
20.05 Film tedna: Francoska preobleka (kom., VB 1963, r. Ken Russell, i. James Booth, Roy Kenner, Marisa Mell, Alita Naughton)
21.35 Mali koncert: violončelist Andrej Petrač
21.50 Dnevnik in vreme
22.10 Informativna oddaja za goste iz tujine
22.15 Poletna noč, vmes nan. Delo na črno (2. del) in Hooperman (12. del)
1.15 Video strani

TV Koper
13.30 TVD Novice
13.40 Dokumentarna oddaja: Campo base (vodi Ambrogio Fogar, pon.)
14.10 Nogomet: Werder Bremen-Borussia Moechengladbach (pon.)
16.00 Šport spektakel - Najzanimivejši športni dogodki (s komentarjem Dana Petersona, pon.)
19.00 Odprta meja
19.30 TVD Stičišče
20.00 Tenis: moški finale turnirja Australian Open (pon.)
22.45 TVD Novice
23.00 Šport spektakel - Najzanimivejši športni dogodki (s komentarjem Dana Petersona, povz.)

RTV Ljubljana 2
19.30 Dnevnik
19.55 Premor
20.00 Glasbena oddaja: Stoji gartelc zagrajen - koncert APZ France Prešeren iz Kranja (dir. Tomaž Faganel)
20.25 Športna sredo
22.15 Poročila
22.20 Znanstveni forum

CANALE 5
8.30 Nanizanke: Fantasilandia, 9.15 Peyton Place, 10.15 Una famiglia americana
11.15 Aktualno: Forum
12.00 Mladinska oddaja: Doppio slalom
12.30 Kviz: OK il prezzo è giusto
13.30 Variete: Rivediamoli
14.30 Nanizanka: Love Boat - L'amore è cieco
15.10 Film: Il jolly è impazzito (biog., ZDA 1957, r. Charles Vidor, i. Frank Sinatra, Mitzy Gaynor, Jeanne Crain)
17.00 Nanizanka: Hotel - L'ombra del dubbio, 18.00 Mai dire sì - Fuochi d'artificio, 18.45 Top Secret - Un regalo sospetto
19.45 Kviz: Cari genitori
20.30 Kviz: OK il prezzo è giusto, 22.30 Il gioco dei nove
23.15 Variete: Maurizio Costanzo Show Estate
0.45 Film: Uccidete Brigitte Haas (dram., r. Laurent Heynemann, i. Philippe Noiret, Jean Rochefort, Lisa Kreuzer)

RETE 4
8.10 Nan.: In casa Lawrence
8.50 Film: Il dormitorio delle adolescenti (krim., Fr. 1953, r. Henri Decoin, i. Jean Marais)
10.45 Nanizanki: Bonanza, 11.45 Harry O
12.45 Otroška oddaja: Ciao ciao, vmes risanke
13.45 Nad.: Sentieri
14.45 Nanizanka: California - Il peso del male
15.40 Nadaljevanka: Una vita da vivere
16.35 Nan.: Storie di vita
17.00 Film: Classe 1963 (dram., ZDA 1973, r. John Corty, Cliff Gorman, Joan Hackett)
18.30 Nanizanki: Marcus Welby, 19.30 Baretta - Colpo grosso
20.30 Film: Inondazione (dram., ZDA 1976, r. Earl Bellamy, i. Richard Basehart, Roddy McDowal)
22.30 Film: E il vento disperse la nebbia (dram., ZDA 1962, r. John Frankenheimer, i. Warren Beatty, Eva Marie Saint)
0.30 Nanizanki: Agente speciale, 1.30 Ironside

ITALIA 1
8.15 Nanizanke: Skippy, 8.45 I gemelli Edison, 9.15 La gang degli orsi, 9.45 Superman, 10.15 La terra dei giganti, 11.10 Kronos, 12.05 Mork & Mindy - Il candidato Mork, 12.35 Strega per amore - La pistola più veloce del West, 13.00 Simon & Simon - La puledra che scotta
14.00 Megasalvishow
14.15 DeeJay Beach
15.00 Nanizanka: Ralph supermaxieroe
16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam, vmes nanizanka Balliamo e cantiamo con Licia
18.00 Nadaljevanka: Alla conquista del West
19.00 Nanizanka: Riptide - Il ragazzo del surf
20.00 Risanka: Siamo fatti così
20.30 Nanizanki: Scuola di football, 22.30 Starsky and Hutch - L'esattore
23.30 Dokumentarec: Cinque anni di avventura
24.00 Nanizanke: Starman, 1.00 Brothers, 1.30 Taxi - Il matrimonio di Zema

ODEON
9.30 Nanizanki: SOS squadra speciale, 10.00 Quattro in amore
10.45 Nad.: Signore e padrone, 11.45 Marcia nuziale
13.00 Otroški variete: Sugar
15.30 Nadaljevanki: Anche i ricchi piangono, 16.30 Colorina
17.30 Nanizanki: Rituals, 18.00 Zufall
19.30 Risanke
20.30 Variete: Telemeno
20.45 Film: Sotto a chi tocca (pust., It. 1972, r. F. Kramer, i. Nick Jordan)
22.45 Variete: Telemeno
23.00 Film: Acquisanta Joe (western, It. 1971, r. Mario Gariazzo, i. Lincoln Tate)

TMC
11.00 Nanizanka: Ai confini dell'Arizona
12.00 Nad.: Primo fra tutti
12.45 Ogledalo življenja
13.30 Vesti
13.45 Športne vesti
14.15 Risanka: Beatles
14.30 Dok. o naravi
15.00 Nanizanka: I viaggiatori del tempo
16.00 Film: Nevada express (western, ZDA 1952)

18.00 Nan.: Flamingo Road, 19.00 Operazione ladro
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Dokumentarec: Legenda o Rudolphu Valentinu
21.50 Aktualno: Galileo
22.45 Vesti nocoj
23.15 Kolesarsko SP - ekipno tekmovalstvo na kronometer (iz Chamberiya)
24.00 Film: Club del crimine (krim., ZDA 1973, r. David Rich, i. Barbara Rush)

TELEFRIULI
11.30 Nanizanka: Medusa
12.00 Il saloto di Franca
12.30 Nanizanka: Naufraghi
13.00 Dnevnik
13.30 Rubrika o kolesarstvu
15.30 Glas. odd.: Music box
18.30 Nadaljevanka: La Medea di Porta Medina
19.00 Dnevnik
19.30 Nan.: Tom Grattan
20.00 Dnevnik v nemščini
20.30 Film: La festa degli ospiti (pust., ČSSR, r. Jan Nemec, i. Ivan Vyskocil, Jan Klusak)
22.30 Nanizanka: Angoscia
23.00 Dnevnik, nato dražba
24.00 Inf. oddaja: News

TELE 4
(Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

RADIO TRST A
7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; 8.10 Iz Dvignjene zavese; 9.15 Otroški kotiček: nadaljevanka Potovanje v Liliput (1. del), vmes Glasbeni listi; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.10 S koncertnega in opernega repertoarja; 11.30 Pisani listi: Glasbeni listi, 12.00 Trst, mesto znanih; 12.40 Foklorna glasba; 13.20 Poletni mozaik: Glasbeni listi; 14.00 Deželna kronika; 14.45 Beležka; 15.30 O poeziji: Iz zemlje gre v trto; 16.00 Pogled v restavratsko delavnico; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Literarne podobe: Dnevnik in spomini Staneta Kavčiča, nato Glasbeni listi; 19.00 Zaključek sporedov.

LJUBLJANA
5.00, 6.00, 6.30, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 14.00, 19.00, 21.00, 22.00, 23.00 Poročila; 8.05 Instrumenti; 8.35 Počitniško popotovanje; 9.05 Z glasbo v dober dan; 9.35 Turistični napotki za goste iz tujine; 11.05 S poti po domovini; 11.30 Danes smo izbrali; 12.10 Pojemo in godemo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Domača glasba; 13.00 Danes; 13.30 Do štirinajstih; 14.02 Merkurčki; 14.20 Glasbena mladina; 14.40 Merkurček; 15.15 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Melodije; 17.00 V studiu; 18.05 Jazz; 18.30 Na ljudsko temo; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Studio 26; 20.00 Naj narodi pojo; 21.05 S knjižnice trga; 21.30 Iz slovenskih oper; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Melodije; 23.05 Literarni nočno.

RADIO KOPER (slovenski program)
13.30, 14.30, 16.30, 19.00 Poročila; 6.10 Vremenska napoved in prometni servis; 6.30 Jutranjik; 6.45 Cestne informacije; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled dnevnega tiska in kulturni servis; 8.00 Prenos Radia Ljubljana; 13.00 Oddaja v živo: Od enih do treh; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik, Aktualna tema; 18.00 Naših 40 let; 18.35 Popevke po telefonu; 19.30 Prenos Radia Ljubljana.

RADIO KOPER (italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 6.05 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 6.50 Simfonija zvezd in horoskop; 7.35 Voden govorno-glasbeni program; 8.00 Radijska igra za otroke; 8.25 Pesem tedna; 8.35 Mi in vi; 9.32 Revival parade; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.05 Najlepših sedem; 10.40 Družinski vesolje; 11.00 Srečanja; 11.30 Superpass; 12.00 Glasba po željah; 13.00 Čestitke poslušalcev v živo in glasba; 14.00 Kompasovi napotki; 14.33 Pesem tedna; 15.00 Ob treh popoldne; 16.05 Disco scoop; 17.05 Bubbling; 18.35 Mi in vi; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE
7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 12.00 Glasba; 19.00 Glasba po željah; 20.40 Pogovor z odvetnikom; 21.00 Ostali Trst, nato Nočni spored.

Več je delovnih mest, a tudi brezposelnih

Zmerno pozitivni premiki v zaposlovanju

Gospodarska kriza na Goriškem je imela najhujše posledice tja do sredine 80. let, nakar so se pokazali prvi znaki ponovne počasne rasti. Te znake potrjujejo tudi statistični podatki o zaposlenosti v naši pokrajini. Pregled stanja v petletju 1983-87 vsebuje prva števila Pokrajinskega statističnega observatorija, ki sta ga pred kakim mesecem izdali Pokrajina in Trgovinska zbornica. Še zanimivejša pa je ohranila z najnovejšimi podatki za leto 1988, ki še niso bili objavljeni v tej statistični publikaciji.

Skupno število zaposlenih na Goriškem se je v lanskem letu povečalo, pa čeprav samo za sto enot. Lani je bilo med aktivnim prebivalstvom 52.100 zaposlenih, leta 1987 pa 52 tisoč. Seveda še nismo na ravni leta 1981, ko je v naši pokrajini bilo zaposlenih 54.200 ljudi, smo pa precej napredovali od "črnega" leta 1984, ko je število zaposlenih zdrknilo pod mejo 50 tisoč. V zadnjih petih letih smo namreč dobili več kot 2 tisoč novih delovnih mest, kar dokazuje, da je trend pozitiven in opravičuje določen optimizem za prihodnost.

Prva v 80. letih so bila leta najostrejša gospodarske krize, ko se je industrija v naši pokrajini odpovedala kar 6 tisoč delovnim močem. Njen odstotni delež pri zaposlenosti se je tako zmanjšal od 37,1 na 27,8 odstotkov. V istem obdobju je ob rahlem vendar vztrajnem nazadovanju zaposlenih v kmetijstvu raslo število delovnih mest v terciarnem sektorju, kjer se je število zaposlenih povzpelo od nekaj manj kot 58 na skoraj 68 odstotkov vseh zaposlenih. Trgovina, storitve, predvsem pa javna uprava so absorbirale

večji del delovne sile, ki jo je izločala industrija in v manjši meri kmetijstvo.

Podatki o premikih v zadnjem letu kažejo na nekatere razlike v primerjavi s premiki v prejšnjem večletnem obdobju. Če pogledamo na posamezne stroke, ugotovimo, da se je v kmetijstvu število zaposlenih povečalo od 2.400 na 2.600, oz. od 4,1 na 4,4% aktivnega prebivalstva. Industrija je ohranila približno enako število zaposlenih in odstotek blizu četrtine vsega aktivnega prebivalstva. V tem skupnem številu pa je treba ločevati med večjimi industrijami z javnim kapitalom oz. industrijami, ki so doživele privatizacijo, pri katerih število zaposlenih še upada, in novimi gospodarskimi pobudami, ki so jih spodbudile tudi javne podpore in omogočile tako pridobitev novih delovnih mest. Značilna je večja razdrobljenost dejavnosti, saj so dimenzije novih podjetij precej manjše, kot pred leti. Desetletna primerjava stanja v goriški industrijski coni pri Štandreu je v tem pogledu zgovorna: v coni je leta 1979 delovalo 28, lani pa 43 podjetij. Kljub večjemu številu podjetij je število zaposlenih padlo od skoraj 2 tisoč na približno 1.400, povprečno število zaposlenih pa od 70 na 34 v vsakem podjetju.

V terciarnih dejavnostih še vedno prednjači javna uprava, v kateri pa se je v lanskem letu število delovnih mest nekoliko zmanjšalo: od 17 tisoč na 16.800 zaposlenih, kar pomeni padec od 29,1 na 28,5% aktivnega prebivalstva. Prav tako je približno 200 delovnih mest izgubila trgovina, ki je svoj delež v zaposlovanju zmanjšala od 21,9 na 21,4%. Nekoliko

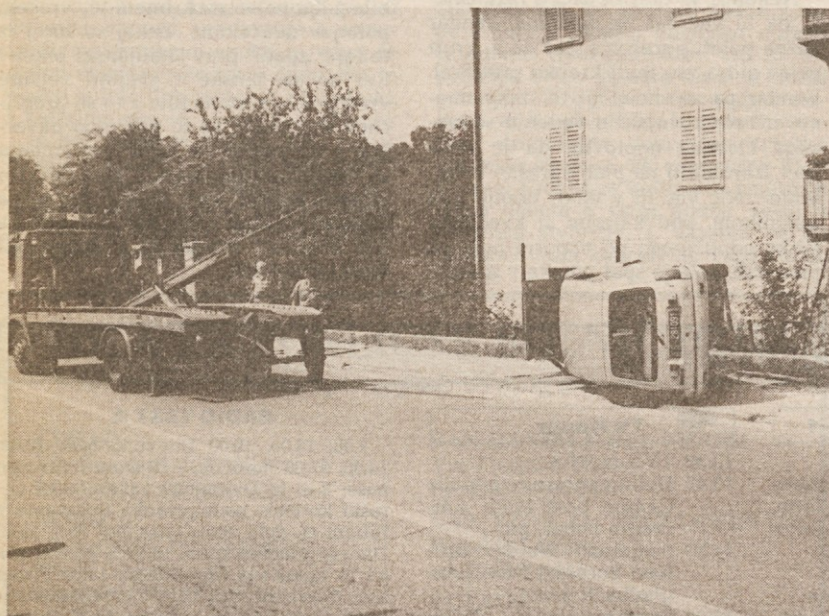
se je povečalo število zaposlenih v kreditnih dejavnostih in zavarovalništvu (od 3,1 na 3,4%) in v prevozu (od 5,6 na 5,8%).

Ob teh razmeroma pozitivnih podatkih o številu zaposlenih pa zasledimo podatke o brezposelnosti, ki kažejo, da vse več ljudi v naši pokrajini išče zaposlitev. Leta 1987 je zaposlitev iskalo 6.500 oseb, lani pa že 6.800, kar pomeni 11,5% aktivnega prebivalstva. Od tega skupnega odstotka je brezposelnih, ki so kdaj v preteklosti delali, 3,2% (leta 1987 jih je bilo 3,4%), ljudi, ki iščejo prvo zaposlitev 4,1% (3,9%) drugih (delavcev, ki iščejo boljše ali ustrežnejšo zaposlitev) pa 4,2% (3,8%).

Po najnovejših podatkih je brezposelnih v goriški pokrajini približno 4.400. Zaskrbljujoč je podatek, da je v tem skupnem številu vedno več mladih, ki iščejo prvo zaposlitev: mladi do 25. leta starosti predstavljajo že polovico vseh brezposelnih, nekaj sto pa je tudi nezaposlenih, ki so presegli 25 let, niso pa še nikoli delali. Visok je tudi odstotek žensk, saj je med nezaposlenimi približno tri tisoč žensk.

Te številke kažejo, da je brezposelnost še vedno zaskrbljujoč družbeni in gospodarski fenomen. Gospodarska in tehnološka obnova sta že nekaj časa v teku, očitno pa so ti procesi danes taki, da nimajo takojšnjega ali neposrednega vpliva na rast zaposlovanja. Da so najbolj temna leta krize mimo, nam posredno potrjujejo tudi številke o poseganju po dopolnilni blagajni. Lani so namreč v goriški pokrajini nasteli skupno 2 milijona 130 tisoč ur dopolnilne blagajne (približno 219 tisoč ur redne in milijon 911 tisoč ur izredne), medtem ko je leta 1981 teh ur bilo skoraj dvakrat toliko, 4 milijone 144 tisoč.

Dve priletni osebi ranjeni v trčenju v Ul. Brass

Včeraj okrog 12. ure je prišlo na križišču med Ul. Seminario in Brass do trčenja, v katerem sta se ranila dva priletna Tržačana. Okoliščine nesreče so včeraj preiskovali karabinjerji. Kaže, da je prišlo do trčenja med tovornjakom in renaultom, v katerem sta se peljala zakonca 80-letni Giuseppe Preseren iz Trsta, Ul. Scrocola, in 66-letna Giuseppina Bevilacqua. Po trčenju se je avto prevrnil. Preserna so v splošni bolnišnici sprejeli na 30-dnevno zdravljenje, njegova žena pa bo predvidoma okrevala v 10 dneh.

Na sliki (foto Marinčič) prevrnjeni avto pred Kulturnim domom

Goričan Paolo Romanzin od včeraj spet v priporu

Goričan Paolo Romanzin je od včeraj spet v priporu pod obtožbo sodelovanja pri namernem umoru. Preiskava zaradi umora 29-letnega Lugija Cleopazza 4. avgusta letos v Čenti je torej spet prinesla presenečenje. Včeraj so karabinjerji ponovno pospremili v pripor Romanzina, ki je nekaj dni prešel v zaporu že takoj po zločinu, skupaj z njim pa še dve osebi: 23-letno natakario v pizzerii, ki sta jo upravljala Romanzin in Cleopazzo, Stefano Cuzzolin iz Čente in njenega 28-letnega zaročenca Giampaola Cicutta.

Kot smo svojčas poročali, so že takoj po umoru Cleopazza osumili Romanzina. Menili so, da je plačal morila, ki je z enim samim strlom iz 22-kalibrske karabinke ubil 29-letnega moškega po rodu iz Lecceja, ki je pred nekaj meseci skupaj z Romanzinom vzel v najem lokal "Cjar mat" v Čenti. Nagib za umor naj bi bil Romanzinov obup zaradi Cleopazzovega razsipavanja z denarjem, ki je najbrž ogrožalo njuno gospodarsko dejavnost.

Do prvega presenečenja je nato prišlo 11. avgusta, ko preiskovalni sodnik v Vidmu dr. Turel ni pristal na zahtevo državnega pravdnika po podpisu zapornega naloga na račun Romanzina. Goričana, doma je v Ločniku, so zato izpustili na prostost in vse je kazalo, da bodo morali preiskovalci iskati morilca drugje. Včeraj pa ponovno presenečenje, ki naj bi temeljilo na novih pričevanjih in izsledkih ter po-

Paolo Romanzin

trjevalo prvotne domneve preiskovalcev: umor naj bi naročil Romanzin, Cicutto pa naj bi ga izvršil. Cuzzolinova bi pri vsem tem imela posredniško vlogo med obema. Vsi trije so sedaj v priporu na razpolago sodnim oblastem.

Letošnja blaga zima je omogočila, da so se žuželke tako razmnožile Ose in sršeni so že prava nevarnost

Ne mine dan, da bi nam ne gasilci med običajnim dnevnim pregledom posegov omenili številne telefonske pozive občanov, ki se pritožujejo, češ da gnezdiijo ose ali čebele na podstrešju ali v kakem skritem kotičku v hiši ali izven nje. Letos je povečana prisotnost nadležnih žuželk tolikšna, kakršne nihče ne pomni že dolgo. Včeraj so goriški gasilci imeli na terenu kar dvojce vozil s specializiranim osebjem, ki je moralo odstraniti manjše ali večje satove po mestu, v Gradšču, Vilešu itd. Podoben položaj smo zabeležili tudi na Tržiškem, kjer so prav tako gasilci imeli res polne roke dela z odstranjevanjem satov.

Težave zaradi nadležnih žuželk se nadaljujejo že od začetka poletja, toda v zadnjih dneh se je število takih primerov močno povečalo. V zadnjem času so gasilci vsak dan imeli povprečno kak ducat pozivov za odstranjevanje satov v Gorici in Trzinu, včerajšnji obračun pa je celo presegel trideset posegov v celi pokrajini. V teh primerih gasilci najprej odstranijo sat. Nato, ko gre za čebele, skušajo s pomočjo čebelarjev spraviti živali v panj. Ko pa gre za ose in sršene, jih odnesejo proč od ljudi in pobijejo.

Zakaj so se letos čebele, ose in sršeni tako silno razmnožili? Izvedenci trdijo, da je temu botrovala letošnja blaga zima. Pozimi prihaja zaradi mraza navadno do naravne selekcije, ki omogoča ohranjanje določenega ravnovesja v svetu žuželk. Ob mrzlih zimah poginejo številne matice, tako da se številnejši rojev ne preveč razmnoži. Letošnja blaga zima brez prave zmrzali pa ni odstranila običajnega števila matic. Odtod posledica vse številnejših rojev. Sprva so imeli pretežno opravka s čebelami, v zadnjem času pa prevladujejo ose in sršeni.

Prav v teh dneh se pojavlja še dodaten problem. Ose in zlasti sršeni so postali napadalni. Vzrok je v pomanjkanju ustreznih hrane. Sadno drevje je pravi raj za tovrstne žuželke, saj najdejo na njem dovolj hrane. Proti koncu meseca avgusta pa začenja po drevesih primanjkovati sadja, saj so kmetje v veliki večini primerov dokon-

čno pobrali vse sadje na drevju. Ko je žuželka lačna in žejna postane tudi zelo napadalna. Najhujši so piki sršenov, ki so lahko v nekaterih skrajnih primerih tudi človeku usodni. Sicer je prav tako nevarno, če koga napade roj razjarjenih čebel ali os.

Povsem naravno je, da žuželke niso prinesle dodatnega dela samo gasilcem, pač pa tudi zdravstvenemu osebju. Že nekaj dni imajo v bolnišnicah polne roke dela, saj se po prvo pomoč zateka vse več ljudi, ki so bili žrtve napadalnih žuželk. V primeru večjega števila pikov je pomoč v bolnišnici vsekakor potrebna, drugače si navadno lahko pomagamo tudi sami. Kaj pripočajo zdravniki v primeru žuželkinega pika? Mesto, kjer je žuželka picila nekoga, lahko učinkovito namažemo z amoniakom. To sicer priporočajo le v primeru, da je prišlo do pika pred kratkim in na kakem manj delikatnem delu telesa. V nasprotnem primeru ne bo amoniak pravilno učinkoval. Če del okrog pika nenavadno močno oteče, pa je priporočljivo iti čimprej do zdravnika ali v bolnišnico, kjer bodo lahko nudili prvo pomoč.

Na sliki (foto Čubej): gasilci so med posegom oblečeni v posebna gumijasta oblačila in zamrežena pokrivala, ki jih varujejo pred napadi žuželk.

Ose popikale gasilca

Včeraj popoldne so ose napadle in popikale po obrazu 41-letnega gasilca Walterja Petrija. Bil je na stehi hiše v Ul. Tumala 62 in je hotel odstraniti sat os, ko ga je napadlo večje število žuželk. Zdi se, da so ose gasilca popikale kljub zamreženemu pokrivalu. Petrija so kolegi nato prepeljali z rešilcem v goriško splošno bolnišnico, kjer so mu nudili prvo pomoč. Gasilec je ostal v bolnišnici na opazovanju nekaj ur, nakar so ga pospremili domov.

PD Nova Gorica bo praznovalo 40-letnico

Novogoriški planinci se z veliko vnmemo pripravljajo na praznovanje okrogle obletnice. Novogoriško planinsko društvo praznuje namreč letos 40-letnico nepretrganega delovanja. Ob tej priložnosti so menili, da bi bilo proslavo najprimerneje prirediti v preplem okolju Krnskih jezer.

Osrednja proslava, ki jo bosta priredili Planinsko društvo iz Nove Gorice in Turistično društvo Soča iz Trente, bo v nedeljo, 3. septembra, pred kočo pri Krnskih jezerih. Na slovesnosti bo med drugim govoril predsednik RK SZDL Jože Smole. Na prazniku bo nastopil tudi moški pevski zbor France Zgonik iz Branika, člani kulturnega društva Soča-Trenta in Metka Franko.

razstave

V Likovni vitrini Zavarovalne skupnosti Triglav v Novi Gorici je na ogled razstava slik Jasne Kozar Muthesingove. Umetnica je po rodu iz Murske Sobote, živi pa v Mariboru. Po diplomi na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost se je izpopolnjevala v Indiji. Novogoriška razstava, ki jo prireja Društvo likovnih umetnikov Severne Primorske, bo na ogled do 4. septembra.

V Villi del Torre v Romansu je na ogled razstava longobardskih izkopenin iz okolice Romansa. Razstava bo odprta do 17. septembra. Ogled je možen vsak dan razen ponedeljka med 10. in 12.30 ter 17. in 20.30.

V likovni galeriji L. Spazzapan v Gradišču je do 15. oktobra na ogled razstava Spazzapanovih del. Ogled je možen vsak dan razen ponedeljka od 10. do 20. ure.

Na goriškem gradu je ogled zanimiva razstava "Med Canalettom in Guardi: Marieschi". Marieschijeva dela si lahko ogledate ob delavnikih od 9.30 do 13.00 in od 15.00 do 20.00, ob nedeljah in praznikih pa od 9.30 do 20.00. Razstava bo odprta do vključno 15. oktobra.

V pokrajinskem muzeju na goriškem gradu je na ogled razstava zlatarskih izdelkov "Aureo ottocento". Razstavo so zaradi izrednega zanimanja podaljšali do konca avgusta. Ogled je možen vsak dan razen ponedeljka od 10. do 20. ure.

razna obvestila

Urad šole Glasbene matice v Gorici je na razpolago za razne informacije v zvezi s poukom glasbe v šolskem letu 1989/90 od ponedeljka do petka od 10. do 12. ure.

Uradi Slovenskega deželnege zavoda za poklicno izobraževanje bodo zaprti do 25. avgusta.

Sedež Slovenskega planinskega društva je v poletnih mesecih odprt ob sredah od 10.30 do 12. ure.

Uradi ZSKD v Gorici poslujejo v poletnem času ob delavnikih od 8. do 14. ure.

Občinska knjižnica v Sovodnjah bo zaprta do 1. septembra zaradi urejanja.

Sekcija VZPI-ANPI Dol-Jamle priredi v nedeljo, 17. septembra 1989, ob 15. uri tradicionalni piknik bivših borcev in družinskih članov pri osnovni šoli v Dolu. Vpisujeta Marjo Semolič (tel. 45241) in Ettore Moro (tel. 78182). Interesenti naj se čimprej javijo zaradi nabave hrane.

izleti

Slovensko planinsko društvo Gorica obvešča udeležence izleta v Dovje-Mojstrano na Gorenjskem, kjer bo v nedeljo, 27. t. m., slovesnost ob odkritju spomenika Jakobu Aljažu, da bo avtobus odšel s Korna v nedeljo ob 7. uri.

Društvo slovenskih upokojencev Gorica obvešča, da bo za dvodnevni izlet v Prekmurje 26. in 27. t. m. avtobus odpeljal ob 5. uri s Travnika in nato mimo gostilne Primožič, Oslavja, Števerjana, Podgore, Štandreža in Sovodenj.

kino

Gorica

CORSO Danes zaprto. Jutri 17.30-22.00 »Prima di mezzanotte«.

VERDI 18.00-22.00 »Sos Fantasma«.

VITTORIA 17.30-22.00 »America sexual«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Nova Gorica in okolica

SOČA (Nova Gorica) 18.30 »Noč in dan Makroa«, 20.30 »Režiser porno filmov«.

SVOBODA (Sempeter) Danes zaprto. Jutri 20.30 »Sajgon«.

DESKLE Danes zaprto. V petek 19.30 »Noč in dan Makroa«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Občinska - Ul. sv. Mihaela - tel. 21074. DEŽURNA LEKARNA V TRZINU - Al Redentore - Ul. F.lli Rosselli 23 - tel. 410340.

pogrebi

Danes in Gorici ob 11. uri Giuseppe Crismani iz splošne bolnišnice na glavno pokopališče.

Na festivalu jugoslovanskega igranega filma V Pulju doslej malo kvalitetnih filmov

Puljski festival se je že prevesil v drugo polovico. Doslej nam je predstavil grše filme kot smo pričakovali, ob teh tudi nekaj lepih, zlatega jajca pa ni še znesel. V trenutku, ko nastaja pričujoči tekst, smo videli samo en vrh festivalske triglavke, ki jo po mnenju nekaterih sestavljajo **Kuduz** Ademira Kenovića (o tem smo že poročali), **Donator** Veljka Bulajića ter **Hudičev raj** Rajka Grlića, katera pa imata na festivalu premierno predstavitev. Lahko torej edinole primerjamo Kuduz z ostalimi.

Kuduz (priimek junaka) je zgodba ljubezni, bede in ljubosumja, ki jo pripoveduje prometnik železniške postaje svojemu kolegu, a ta na koncu izusti: »To je laž!« Zgodba pa ni laž. Scenarist Abdulah Sidran in sodelavci so s sestavo nekaj podobnih resničnih primerov sestavili »antološko-dokumentarni« scenarij. Dokumentarnost pa je tudi prevladujoča značilnost filma, ki se skorajda odreka poetičnemu realizmu, na kakršnega nas je privabil Emir Kosturica, tako da bi izpostavil nepreklicnost resničnosti. Kljub domišljenemu filmskemu izrazu, ki dokazuje, da se filma ne uči samo v Pragi - večina uspešnih jugoslovanskih režiserjev prihaja namreč iz te šole, Kenović pa je po kratki izkušnji v ZDA končal Akademijo v Sarajevu; kljub izvrstni igri Snežane Bogdanović v glavni vlogi Bademe in Boža Bunjevaca v stranski vlogi pa po našem mnenju zmanjka filmu nekaj fatalen predih, ki bi dogajanje gledalcu zariil v kri, neka višja dimenzija nujnosti - tragičnosti človeške usode, ki bi film pognala k višku.

Seveda pa se z ničemer od tega ne morejo ponašati tudi Kuduzovi konkurenti, od katerih (če že izpustimo klinične primere) se **Boj na Kosovu** Zdravka Sotre izkaže kot najizrazitejši razkorak med hotelim in doseženim. Seveda je to politično naročen film, saj je na Kosovu bila proslavljena pred kratkim 600-letnica boja Sr-

Posnetek iz filma Kuduz, enega boljših na festivalu v Pulju

bije »za Evropo«, pa tudi nič ne bi motilo, ko bi to dejstvo ustvarjalska uspešnost zameglila. Tako pa gledamo (sicer skromne) turške horde in srbske čete, kako se okorno prilagajajo dramskemu tekstu v verzih, po katerem je bil film posnet, kako ni nikdar dosežen pravi epski ton, niti romanescna živahnost ali akcijska napetost. Pravi spektakel gibljivih slik(anic), pravo nasprotje filma **Zenska s pokrajino** pokojnega Ivice Matića, kjer filmska poezija izhaja iz zamolčanega, nakazanega in občutene-ga.

Sicer pa je letošnji Pulj festival debitantskih filmov, ob teh pa se je doslej pokazalo že kar nekaj. Če je Kenovićev Kuduz vsekakor uspeh, moti v Gospičevem **Švedskem aranžmaju** to, da je »češki del« izčrpen, a je ostalo dogajanje le bežno nakazano,

predvsem pa tisto na ozemlju Jugoslavije; o Kneževičevem **Urošu bedastem** pa je že vse povedano z naslovom. Zanimivo je zato primerjati prav dva omnibusa, ki vsebujeta po tri epizode različnih režiserjev. **Kako je propadel rock'n'rol** Peza, Slavice in Gajića je film, ki hoče zabavati gledalce, je pa verjetno »kratkočasil« tudi njegove avtorje. Prost pristop do filmske stvarine se kaže v televizijsko-videastičnih vložkih mladinsko-aktualističnega posluha in s tribunskega navdiha. Vizualni proizvod torej, ki ga podpira sicer dobra filmska spretnost, prijetna vizualizacija in občutek za ritem, česar pa film ne prerašča, ne prerase torej simptoma v sporočilni znak. **Hamburg - Altona**, o katerem nismo še poročali, režiser-jev Vedrana Mihletića, Mladena Mitrovića in Dragutina Krencerja svojo troedinost gradi skozi zgodbe malih

(in prisrčnih) lopovov. Čomba, Menso (dva izmed bratov Marx?) in Bogart zbežijo iz zapora, razidejo se in si dajo sestanek na zagrebški postaji za beg z vlakom v Hamburg - Altono. Masivni Čomba mora prej poravnati svoje račune doma, Menso mora spraviti tudi svojo družino v Hamburg, »šarmer« Bogart pa poskrbi za potne liste. Ko pa na postaji zve, da so tovariši ponovno zaprti, se odloči... nadaljevati življenjsko pot skupaj z njima. Film je po svoji vsebini učinkovit predvsem v epizodi Bosanca Mensa in spaja cinefilske vzgib z v njem tipično jugoslovanske človeške godlje, čeprav pa v končni konsekvenci le ne prepriča povsem.

Kaj reči še o poskočnem filmu **Zbirni center** Gorana Markovića? Zbirališče - to je onostranstvo, iz katerega pa se je mogoče tudi vračati skozi čudežno rimsko grobnico, ki jo je podeželski arheolog našel, uporabila pa jo je za pot nazaj v življenje četverica »prikazni«, ki se ji po peripetijah v podzemlju skozi reprize človeške zgodovine »onstranske« literature (to je vrh filma) posreči vrnitev na svet, ki jih pa razočara in odbije. V zgodbi, kjer imajo male vloge... veliko vlogo, je Marković, predlanski zmagovalac v Pulju, sestavljal s trdno roko komični film parodiističnega registra, ki se okusno poigrava s smrtjo. To pa ne velja za film **Diploma za smrt** Živorada Tomića, jugoslovanska različica gangsterskega filma, v katerem se dva mlada povzpnetnika polastita verige zagrebških javnih lokalov z ubojem lokalnega »botra«. Boj pa je neusmiljen in zahteva glavo enega izmed njiju. Čeprav se skozi žanrsko zasnovno odčituje slika jugoslovanske prikrte realnosti, pohlepa po denarju in izgube občutka moralnosti, odmeva vse to v prazen prostor komorno izpeljanega prepletanja glavnih likov.

ALEŠ DOKTORIČ

Šeherezada predstava sezone

Šeherezada Iv Svetine, ki jo je v režiji Tomaža Pandurja izvedlo Slovensko mladinsko gledališče iz Ljubljane, so v tradicionalnem izboru sarajevskega dnevnika Večernje novine proglasili za najboljšo gledališko predstavo sezone 1988-1989.

Žirija 27 uglednih jugoslovanskih kritikov je laskavo priznanje dodelila z veliko večino glasov; s tem je Šeherezadi pripadal kipec Tališa, delo akademsk kiparke Ane Kovač.

Mladinski zbor iz Rude prvi v Arezzu

Mladinska skupina občinske glasbene šole iz Rude v Furlaniji je bila prva v svoji skupini na mednarodnem pevskem natečaju Guido Monaco v Arezzu. Mlade pevke, ki jih vodi Gianna Visintin, so osvojile drugo mesto (prvega niso podelili) z 231 osvojenimi točkami od 300 možnih.

Za njimi so se uvrstili Polifonski zbor iz kraja Basso Vicentino, Polifonsko združenje Pier Luigi da Palestrina iz Messine in tržaški zbor San Pio Decimo.

Mladinska skupina občinske glasbene šole iz Rude je letos prvič sodelovala na tekmovanju v Arezzu, medtem ko se je lani že uveljavila na reviji Corovivo. Zbor je nastal pred dvema letoma. Ustanovila ga je Gianna Visintin in je nekakšen »naslednik« otroškega zbora, ki že leta deluje v okviru občinske glasbene šole.

Iz štirih držav so prišli v Mednarodno poletno šolo Mladi violinisti vadijo v Čedadu

Poletno šolo v Čedadu vodita Marianne Krömmmer (levo) in Igor Kuret

V vzgojnem zavodu Paolo Diacono v Čedadu poteka od ponedeljka mednarodna poletna šola za mlade glasbenike iz dežel skupnosti Alpe-Jadran, ki jo je letos prvič v Italiji organizirala Evropska zveza učiteljev godal-ESTA. Skupina 32 otrok, fantov in deklet od 5. do 15. leta starosti, iz Avstrije, Zvezne republike Nemčije, Jugoslavije in Italije bo do 2. septembra sledilo lekcijam violine dveh uveljavljenih docentov ob sodelovanju štirih sodelavcev in dveh vzgojiteljev-animatorjev.

Namen in cilje Mednarodne poletne šole za mlade glasbenike sta na tiskovni konferenci predstavila podpredsednica združenja ESTA Marianne Krömmmer in violinist Igor Kuret, ki ne vodita glasbeni tečaj. Krömmmerjeva je bila pobudnik združenja ESTA v Evropi in je svetovno znana glasbena pedagoginja. Izdala je številne študije na to temo in sodelovala na seminarjih že v skoraj vseh državah Evrope, kot tudi v ZDA in v Avstraliji. Igor Kuret je bil pobudnik Mednarodne poletne šole za mlade glasbenike in je tudi prejel pooblastilo od predsednika ESTA Yehudija Menuhina, da jo v imenu le-te organizira.

Organizacija ESTA je v Evropi nastala leta 1972, in sicer po zgledu podobnih organizacij v ZDA in na Japonskem. Danes jo sestavljajo članice 15 držav s preko 3 tisoč člani. Za nalogo si je zadala razširjanje glasbe predvsem med mladino. Od tod se je porodila tudi zamisel za Mednarod-

no poletno šolo, ki naj bi bila namenjena prav najmlajšim glasbenikom. Doslej je bilo širom po svetu mnogo glasbenih tečajev za že izurjene izvajalce, bolj malo pa za tiste, ki so šele pred kratkim stopili na glasbeno pot. Prav tem je hotela ESTA s svojo mednarodno poletno šolo priskočiti na pomoč, zato ni čudno, da je bil edini pogoj za vpis vsaj eno leto učenja violine.

V zgledno urejenih prostorih vzgojnega zavoda Paolo Diacono, ki stoji

sredi zelenih travnatih igrišč in v senci košatih kostanjev, se bodo tečajniki vežbali na svoje instrumente, a ne samo to. Že prvi dan, v ponedeljek, so si udeleženci ogledali Čedad, Nadiško dolino, Staro goro in sosedne kraje, zvečer pa so prisostvovali uvodnemu koncertu dua Igor Kuret (violina) - Paul Weigolt (klavir). V soboto se bodo srečali z izdelovalcem godal Robertom Lanarom iz Padove, od katerega bodo izvedeli za marsikatero »skrivnost« svojih instrumentov. V nedeljo si bodo ogledali Oglej, Trst in Gorico, zadnja dva dni pa bodo občinstvu v Trstu in v Čedadu pokazali, kaj vse so se naučili med dvotedenskim študijem v Čedadu. Predstavili se bodo z glasbeno pravljico Nekaj, česar še ni bilo, izvedli pa bodo tudi Happy suite Viktorja Fortina, ki jo bo vodil sam avtor. Ob tej priložnosti bo nastopil tudi pevski zbor tečajnikov, ki ga bo izvežbal povodja Stojan Kuret.

Toliko o spremnem programu in zaključnih prireditvah. Večji del dneva bodo »šolarji« prebili v razredu z docentoma in asistenti, kjer bodo vadili tako individualno kot v komornih in v orkestrski zasedbi. Po predvidevanjih bi morali glasbi posvetiti šest ur dnevno, udeleženci iz Avstrije, ZRN in Jugoslavije pa bodo imeli tudi priložnost za učenje italijanskega jezika. Pri pouku jim jezik ne bo delal preglavic, saj bodo lekcije potekale v italijanščini, nemščini in slovenščini, kar je dodaten dokaz o zrelosti in pomembnosti prireditve združenja ESTA.

Slike sovjetske slikarke Tatjane Morozove v Trstu

Sovjetska slikarka Tatjana Morozova je te dni gost tržaške galerije S. Michele. Slikarka je po poklicu pisateljica in je tokrat prvič v Italiji. V svojih literarnih delih je ustvarila nekakšen lasten, poseben svet, ki ga označuje predvsem fantastičnost. Le-ta se odseva tudi v njenih slikarskih delih. Kot je v Sovjetski zvezi običaj, je večkrat sodelovala na skupinskih »domačih« razstavah, na katerih je predstavila svoja naivna dela, s katerimi večkrat opremila svoje povesti. Na sliki Cristine Sirca eno od njenih najbolj značilnih del.

Razstava v galeriji S. Michele (Ul. S. Michele 8) bo odprta do sobote, 26. avgusta.

Revija Fontana predstavlja svoj idejni projekt

Pred kratkim je v Kopru izšla nova, tokrat dvojna številka revije za kulturo in literaturo Fontana v obsegu preko 90 strani.

V uvodnem delu uredniški odbor predstavlja idejni projekt revije Fontana z namenom opredelitve položaja in perspektive te revije v literaturi na Primorskem in v zamejstvu. Osnutek idejnega projekta naj bi predstavljala pripomoček za nadaljnjo razpravo med številnimi sodelavci revije in med podobnimi asociacijami v literarnih sferah enotnega kulturnega prostora tu in onstran meje.

V nadaljevanju sledi razdelek poezije, ki jo predstavlja pisana paleta bolj ali manj znanih avtorjev: Magdalena Svetina, Edelman Jurinčič, Nataša Velikonja, Mira Puhar, Kristjan Zidar, Marino Vižentin, Branko Zupanc, Jure Drlječan, Savica Japelj, Ivo Volarič-Feo, Ksenija Zmagaj-Mlekuš, Andrej Golob; prav na koncu pa Jolka Milič objavlja slovenski ori-

ginal in italijanski prevod pesmi Janeza Pirnata Dotakni se me! - Toccami! ter prevode treh pesmi Renéja Chara iz njegovih zbirk Les Matinaux in La parole en archipel - skupaj z notico o avtorju.

V razdelku proze - dramatike se nam najprej predstavljajo trije ilirsko-bistriški socelavci Fontane z izborom proze iz Lesonitovega zvezka: Elio Romano, Ivko Spetić in Viljem Hrvatini. Dva kratka prozna teksta je prispevala Maja Štormar, po enega pa Jože Janež in Brane Grant. Boris Pangerc, pred kratkim izvoljeni predsednik novoustanovljenega Združenja književnikov Primorske, objavlja odlomek iz nastajajočega daljšega teksta z naslovom Na bojišču gradbišča. Ta razdelek revije zaključujeta Ante Bačić Fratrić z narečno humoresko Ilegalce ter Dimitrij Kralj z dramatizirano humoresko Lajnmeter.

V zadnjem delu pričujoče številke Fontane, ki

nosi naslov Razmišljanja, zapisi, ocene, najprej Julija Pavletič objavlja aktualno razmišljanje Moji domovini; Jože Janež razmišlja o retrogardu, Jožek Štucin pa objavlja intervju s predstavnikom Grosuplje Ivom Frbežarjem. Ines Cergol-Barvčar ocenjuje drugo pesniško zbirko Danila Japlja Cigani usode, zaključni prispevek te številke Fontane pa je kratka novica o ustanovnem zboru Združenja književnikov Primorske, ki je bil maja meseca v Sežani.

Omeniti velja tudi likovno opremo revije, ki jo je tokrat z osmimi risbami sta ih istrskih hiš prispeval stalni sodelavec Fontane šmarski slikar Arduin Hrvatini.

Skratka, najnovejša Fontana ponuja še bolj zanimivo in pestro branje kot doslej ter pomeni pravo osvežitev v poletnem literarnem dogajanju na Primorskem. (dj)

Z današnjim prvim kolom italijanskega pokala uradni začetek nogometne sezone

Udinese v Tarantu, Triestina v Bologni

Z današnjim prvim kolom tekmovalna sezona v živo. Faza eksperimentiranja je mimo in današnje tekme so v bistvu zadnji test pred nedeljskim prvenstvenim startom A in B lige.

Danes popoldne in zvečer se obetajo kar vroče tekme, pa ne le zato, ker je še poletje. Po novem pravilniku italijanskega pokala se namreč v prvih dveh kolih igra na neposredno izločitev brez povratnega srečanja, to pa zato, da bi bila letošnja izvedba tekmovalja čim krajša, saj je spored sezone že tako zelo natrpan, pred durmi pa je svetovno prvenstvo.

Že po današnjem prvem kolu bo tako v konkurenci ostalo le 24 od 48 prijavljenih ekip (18 prvoligašev, 20 drugoligašev in 10 najboljših tretjeligašev), po drugem kolu, ki bo na sporedu v sredo, 30. avgusta, pa le še dvanajst.

Nov koncept tekmovalja za italijanski pokal je tudi že sprožil precej polemik. Razburja se predvsem prvotigaši, ki v bistvu tudi največ tvegajo, saj bodo brž imeli ogenj v hiši, če jih bo izločil kak drugoligaš ali celo tretjeligaš. Kar deset pa jih bo igralo v gosteh.

V podobnem težavnem položaju je na primer videmski Udinese. Ob 17. uri bo igral v Tarantu proti ekipi, ki bo letos nastopala v C-1 ligi, a ima baje dobro ekipo, s katero lahko računa na povratek v B ligo. Varovanci trenerja Mazzie si ne morejo privoščiti

poraza, saj je abonmajska kampanja še v teku, vrh tega pa bi trpela tudi društvena blagajna, ki si obeta velik dobiček od tekme drugega kola, v katerem naj bi Videmčani na stadionu Friuli gostili nič manj kot Juventus (če bo seveda ta danes zmagal v Cagliariu...).

Triestina pa se brez večjih psiholoških obremenitev podaja v Bologno. Ekipa trenerja Maifredija se je letos dokaj okrepila in računa, da se bo v novi prvoligaški sezoni celo potegovala za nastop v pokalu UEFA. Bolognčani bodo sicer nastopili brez Brazilca Geovaniya, o katerem pravijo, da je eden boljših tujcev, kar jih je letos prišlo v Italijo. Nadomestil ga bo 34-letni veteran Eraldo Pecci, ki je prav včeraj podaljšal svojo pogodbo z društvom še za eno leto, potem ko je kazalo, da bo odšel drugam.

Tudi Triestina ne bo v popolni postavi, saj mora Giacomarro prestati kazni, ki izhaja še iz lanske sezone, ko je igral pri Licati. Trener Lombardo načrtuje obrambni slog igre, saj je prav obramba najboljši del tržaške ekipe, čeprav se bodo morali tokrat igralci spopasti z nasprotniki velikega kalibra, kot so bivši reprezentant Giordano, Poli in Marronaro.

Tekma v Bologni se bo pričela ob 17. uri, sodil pa bo sodnik Stafoggia.

Po regularnih 90 minutah igre bodo ekipe - v primeru neodločenega izida - odigrale podaljške, nato - če bo še potrebno - pa bo na vrsti streljanje enajstmetrovk.

Juventus daje letos vtis dosti večje kompaktnosti. Tudi Sovjet Zavarov (prvi z desne) igra kot preroben po prihodu rojaka Aleinikova (prvi z leve). Več težav ima tretji tujec, Rui Barros (v sredini), ki se v napadu še ni ujel s Schillacijem.

DANAŠNJI SPORED

Inter - Spezia; Cosenza - Reggiana; Ancona - Lazio; Bologna - Triestina; Modena - Roma; Pisa - Palermo; Prato - Sampdoria; Genoa - Padova; Lecce - Brindisi; Pescara - Sambenedettese; Cagliari - Juventus; Taranto - Udinese; Parma - Milan; Brescia - Cremonese; Avellino - Cesena; Messina - Torino; Atalanta - Torres; Bari - Piacenza; Licata - Fiorentina; Como - Empoli; Ascoli - Catanzaro; Barletta - Verona; Napoli - Monza; Foggia - Reggina.

Pro Gorizia za italijanski pokal

Predprvenstvene priprave so se zaključile tudi za Pro Gorizio, ki bo jutri odigrala prvo srečanje v okviru italijanskega nogometnega pokala, in sicer v Tržiču proti Monfalconeu.

Naslednje srečanje za italijanski pokal bo v nedeljo, 27. avgusta, ko se bodo Goričani pomerili s Sacilesejem. Tekma bo na Rojcah. Pro Gorizia bo v okviru italijanskega pokala odigrala še tekmi proti Fontanafreddi (31. avgusta) in Pordenonu (6. septembra).

Sporočilo iz Argentine

Maradona se boji za svojo varnost

BUENOS AIRES — Maradona se je končno le oglašil, a medtem je bilo izrečenih in napisanih toliko besed, da bi z njimi napolnili celo knjigo, časnikarji in fotoreporterji pa so ure in ure prebili po letališčih in pri »zasledovanju« po rekah in jezerih, kjer naj bi ribaril. Argentinski as pa je povedal dokaj »kruto« zgodbo: v Napoli se ni vrnil, ker mu grozijo, vdrli naj bi v stanovanje njegove sestre in ga poškodovali (ne da bi karkoli odnesli), poškodovali naj bi mu avtomobil, mu razbili šipe na stanovanju, po telefonu naj bi nadlegovali njegovo družino, njega naj bi napadli, kot se je zgodilo med tekmo s Piso, ko je na igrišče priletelo nekaj stekleničk. Zato, končuje sporočilo, je pripravljen na vrnitev v Neapelj, a le pod pogojem, da društvo zagotovi varnost njemu in njegovi družini.

V Neaplju so seveda padli z neba. Nič niso vedeli o kakih telefonskih grožnjah kot tudi ne o poškodovanem avtomobilu. Razen o znani kontestaciji na omenjeni tekmi s Piso in o vdoru v sestrično stanovanje (ki pa je bilo nezasedeno), je vse drugo novost. Na prvi pogled bi se lahko dalo sklepati, da se Maradona norčuje iz Napolija in ker si je po mili volji podaljšal počitnice, sedaj išče pretvezo, da bi to upravičil. Zboda se bo gotovo nadaljevala. Maradona je namreč dal razumeti, da je pripravljen na pogovore z društvom, iz česar lahko sklepamo, da bo pretrgani dialog spet navezan, v veselje vseh, ki v teh avgustovskih dneh spremljajo to zadnjo telenovelo.

Prvi dan univerziade Italija že ima dve kolajni

DUISBURG (ZRN) — Italijani in Jugoslovani so uspešno pričeli svojo pot na letošnjih univerziadnih igrah. Italija se po prvem dnevu lahko celo pohvalja z dvema kolajnama, od katerih je ena kar zlata. V floretu posamezno jo je osvojila Diana Bianchedi, ki je v finalu premagala Madžarko Janosijev. Tudi bron je romal v Italijo, a o tem ni bilo dvoma, saj sta se za 3. mesto potegovali Italijanki Trillinijeva in Bortolozzijska. Uspešnejša je bila Trillinijeva.

Poleg floretskih so bili včeraj zaposleni edinele košarkarji, ki so odigrali eno srečanje, in sicer v B skupini. Pomerili sta se Jugoslavija in Grčija. Modri so igrali odlično, imeli pa so tudi veliko lažjo nalogo kot so pričakovali, saj jim je bil nasprotnik nedorešen: pregazili so ga s 93:52 (42:25). Jugoslavija je imale na razpolago kar osmerico dvometrašev, Grki pa samo dva, tako da je bilo srečanje povsem neenakovredno. Razlika v kvaliteti je bila tolikšna, da je vse skupaj spominjalo bolj na resnejši trening kot na tekmo.

Tudi danes univerziada ne bo še prešla v živo. Moči bodo merili moški v floretu posamezno (Italijo bodo zastopali Borella, Cerioni, Cervi, Cipressa in Numa) in košarkarji (Italija v košarki ne nastopa). Na sporedu bodo tekme Izrael - Japonska, ZRN - Finska, Kitajska - Kuba, ZDA - Brazilija, VB - Poljska, SZ - Mehika ter Turčija - Kanada.

Prijateljska nogometna tekma proti Finski Jugoslavija v težavah

Pred zadnjimi odločilnimi kvalifikacijskimi srečanji za nastop na mudniolu (naslednjo tekmo bo odigrala 6. septembra proti Škotski) se bo jugoslovanska nogometna reprezentanca v prijateljskem srečanju danes pomerila s Finsko. Trener Osima pa ima še naprej precej težav z igralci. Udeležbo je odpovedal vojak Tuče, na prvenstveni tekmi pa se je poškodoval vratar Budućnosti Leković, ki je končal v bolnišnici. Tekma proti Finski bo v Kuopiu in se bo pričela ob 18. uri.

Optimizem pri Dinamu

ZAGREB — Nogometaši zagrebškega Dinama z velikim optimizmom gledajo na drevišnji povratni nastop s francoskim Auxerrejem za uvrstitev v prvo kolo pokala UEFA. Optimizem temelji seveda predvsem na zmagi z 1:0, ki so jo pred štirinajstimi dnevi dosegli v Franciji, a tudi na igro, ki so jo varovanci trenerja Josipa Kužeja pokazali v zadnjih prvenstvenih tekmah. Vratar Ladić na primer že 540 minut ni dobil gola. Vrh tega se bo v ekipo vrnil kapetan Zvonimir Boban, ki na zadnjih dveh tekmah 1. ZNL zaradi poškodbe, staknjene v Auxerreju, ni igral. Nastopil bo tudi odlični Mladenović, ki ga v prvi tekmi s Francozi ni bilo.

V Zagrebu vlada za drevišnji nastop veliko zanimanje in stadion Maksimir bo poln do zadnjega kotička, saj so že prodali vseh 50 tisoč vstopnic. Zani-

manje je tudi posledica rezultatov iz prvenstva, v katerem so Zagrebčani sami na vrhu lestvice.

Trener Francozov Roux je včeraj ob prihodu v Zagreb izjavil, da njegova ekipa ni povsem brez možnosti, ker bo igrala neobremenjena, saj si je priložnost za boljši rezultat pripravila že v prvi tekmi. Francozi upajo na doprinos novega nakupa Enza Scifa, ki je v vrste Auxerreja prestopil le dan po porazu z Zagrebčani. V konici napada delujejo za francosko ekipo poleg Scifa še Cocard, Dutuel, Kovacs in Vahirua, to so sami solidni igralci, zato je vprašanje, ali se Dinamo kljub vodstvu iz prve tekme izplača igrati obrambno. Trener Kuže se bo za strategijo odločil šele v zadnjem hipu.

Verjetna postava Dinama (začetek tekme ob 20.30): Ladić, Cupan, Preljević, Panadić, Lipovac, Lesjak, Besek, Mladenović, Šuker, Boban, Škerjanc (Djurđević).

Sporazum Portland-Real glede Dražena Petrovića

PORTLAND — Real Madrid in ameriška profesionalna ekipa Portland sta dosegla sporazum glede prehoda jugoslovanskega košarkarja Petrovića k slednji. Sporazum morajo še podpisati, nakar ga mora potrditi še izvršni odbor NBA, predvideval pa naj bi, da Portland španskemu klubu izplača milijon in pol dolarjev odškodnine in da v Španiji odigra dve prijateljski tekmi.

Izžrebali pare Davisovega pokala Italija ni imela sreče

Mats Wilander

MÜNCHEN — Še pred finalnim dvobojem letošnje izvedbe med Zvezno republiko Nemčijo in Švedsko, so v Münchnu včeraj že izžrebali pare v svetovni skupini za Davisov pokal 1990. leta.

Žreb je bil za Italijane zelo neugoden, saj se bodo morali pomeriti z močno Švedsko, prednost je le v tem, da bo dvoboj v Italiji. Jugoslovani so bili (kot letošnji polfinalisti) pri žrebanju med nosilci skupine in jim je bila

za nasprotnika določena Nova Zelandija, ki je novinec v elitni skupini. Dvoboj bo na Novi Zelandiji.

Pari so sledeči:

ZRN - Nizozemska
Argentina - Izrael
Nova Zelandija - Jugoslavija
Avstralija - Francija
ČSSR - Švica
ZDA - Mehika
Španija - Avstrija
Italija - Švedska.

Ben Johnson na sodišču

TORONTO — Kanadski atlet Ben Johnson je tako ali drugače vedno v središču pozornosti. Tokrat se je moral zagovarjati, da je neke noči lanskega oktobra najprej s tveganim manevrom prehitel tovrnjak, zatem pa s pištolo grozil šoferju. Izkazalo se je, da je šlo za startersko pištolo, tako da sta se Johnson in šofer pobotala, kljub temu pa so atleta obsojili zaradi groženj, vendar pogojno. Zgledno se bo moral vesti vsaj 12 mesecev, sicer bo moral na prestanje stare in nove kazni.

obvestilo

KOŠARKARSKI KLUB BOR vabi igralce letnika 1975 (naraščajniki) na prvi trening, ki bo v petek, 25. avgusta, ob 16.30 v Borovem športnem centru. Morebitni novinci tega letnika, ki bi želeli začeti s košarko, naj predhodno telefonirajo trenerju Luki Furlanu (tel. 734344).

Danes na kronometer za ženske in amaterje Zdaj cestno SP v Chamberyju

CHAMBERY (Francija) — Na avtocesti med Annecyjem in Grenoblom se bo danes začel drugi del letošnjega kolesarskega SP. Na vrsti bodo namreč tekmovalja na cesti, kot prvi pa bodo v ekipni preizkušnji na kronometer nastopili amaterji (100 km) in ženske (50 km).

Štart ženskega tekmovalja bo že ob 9.30, azzurre (Canins, Galli, Bandini in Bonanomi) pa branijo naslov, ki so ga osvojile lani v Gandu pred Sovjetsko zvezo in ZDA. V italijanskem taboru tudi letos računajo na kolajno, vendar pa menijo, da proga po svojih značilnostih bolj ustreza specialistkam tovrstnih tekmovalj, te pa so v glavnem z Vzhoda, iz ZDA in severnoevropskih držav. Med favoriti je tudi domača reprezentanca, v kateri ne bo odlične Longojeve, kar naj bi bil za ostale Francozinje motiv več, da se dokažejo.

Med amaterji (start ob 13.30) bo Italija po slabem nastopu na lanskih olimpijskih igrah (po katerem je selektorja Gregorija zamenjal Zenoni) nastopila z obnovljeno vrsto (Maggioni, Colombo, Morandi in Zanini, pri čemer je le prvi tekmoval že v Seulu) in računa »le« na uvrstitev med prvo peterico.

Na razplet tekmovalja bi lahko vplival te dni dokaj spremenljiv veter (tudi vreme je muhasto), opazovalci pa menijo, da bo o uvrstitvah odločala vožnja v zadnjih 15 kilometrih.

V soboto bodo na vrsti še preizkušnje posameznikov, profesionalci pa bodo nastopili v nedeljo.

Vitaliju druga dirka v Venetu

CONEGLIANO — Reprezentant Marco Vitali je dobitnik druge kolesarske dirke triptiha Triveneta, ki v bistvu služi kot priprava ekipe za nastop na nedeljskem SP. Vitali je v šprintu premagal Švicarja Romingerja in rojaka Gianellija. Izbojstvo se tudi forma Fondriesta, protagonist prvega bega dirke, ki se je končal po 46 km, potem ko je imel svetovni prvak že dve minuti in pol prednosti. Spet pa je odstopil Giupponi, ki naj bi bil eden adutov azzurrov. Od 15 reprezentantov niso 205 km dolge dirke dokončali še Colagè, Cassani in Chioccioli.

V telovadnici goriškega Kulturnega doma Danes odbojcarska poslastica

Ljubitelji odbojke in športniki nasploh bodo drevi prišli na svoj račun. V telovadnici goriškega Kulturnega doma se bosta ob 20. uri na ekshibicijski tekmi srečali jugoslovanski odbojcarski reprezentanti, ki sta na bazicnih pripravah za evropsko prvenstvo. Slednje bo od 23. septembra do 1. oktobra na Švedskem.

Tehnični vrh reprezentance (Grozdanović, Bogoevski in Krevsl) se je odločil, da bodo »modri« za pripravo na zahtevno prvenstvo odigrali tri prijateljska srečanja z ZRN in štiri tekme z Bolgarijo. Prvo od prijateljskih srečanj z Nemci so odigrali sinoči v Ljubljani, drugo pa bo na vrsti jutri, v četrtek, ob 20. uri v Novi Gorici (ob 17. uri se bosta srečali postavi Salonita in celovške Hypo banke), zadnje od treh srečanj pa bo v soboto v Mariboru.

Kakšne so možnosti jugoslovanskih odbojkarjev na letošnjem evropskem prvenstvu? Po mnenju prof. Vikija Krevsla bi uvrstitev med prve štiri reprezentance predstavljala velik dosežek. Fantje so namreč skupaj že štiri leta in so v tem času dozoreli. Sicer bo po Krevslu mnenju za vstop v polfinale odločilo srečanje z Nizozemci v kvalifikacijski skupini (v njej so še Sovjetska zveza, Poljska,

Grčija in Romunija). V primeru zmage Jugoslovani lahko računajo na visoko uvrstitev, sicer bi bil uspeh tudi šesto mesto.

Na današnjem srečanju bodo A in B postavbo sestavljali naslednji igralci: Bulatović, Milić, Lagundija, Djurić, Ristić, Kovač, Brdžević, Ivanović, Čulić, Glinac, Tanasković, Petrović, Urnaut, Čaušević in Goljanin.

Uprava Kulturnega doma v Gorici

vabi vse odbojkarje in športnike nasploh na ekshibicijsko srečanje med A in B postavbo

JUGOSLOVANSKE ODBOJKARSKRE REPREZENTANCE

danes, 23. avgusta, ob 20. uri v telovadnici goriškega Kulturnega doma.

Košarkarski turnir v Ljubljani San Benedetto - Benetton

Po uspešnem sobotnem nastopu proti ljubljanski Olimpiji bo goriški San Benedetto nastopil danes v Ljubljani, na turnirju Alpe-Jadran. Bosinijevi varovanci bodo ob 18.30 srečali Benetton iz Trevisa, a jutri ob 20.30 bodo igrali proti Olimpiji, v petek pa bo na vrsti dunajski Kolsterneburg.

V Ljubljani bo goriški trener razpolagal z vsemi igralci (razen Gnechija), tako da bo lahko preveril kakovost obeh tujcev, Vargasa in Johnsona. Na prvem srečanju je košarkar iz Dominikanske republike zelo dobro zaigral in je že postal ljubljene mladih goriških navijačev, ki v velikem številu sledijo treningom ekipe.

Goriško občinstvo pa si bo letošnjo postavbo lahko ogledalo naslednji teden, ko bo v Gračevo povratni del turnirja Alpe-Jadran. V ponedeljek, 28. avgusta, se bodo pomerili z Dunajčani, v torek bo na vrsti Olimpija, v sredo, 30. t. m., pa Benetton. Vsa tri srečanja se bodo pričela ob 21.30 v graški športni palači. (ik)

Na nogometnem turnirju v Fari

Danes Juventina - Cormonese

Štandreška Juventina bo po tednu dni priprav odigrala svoje prvo prijateljsko tekmo v pričakovanju »uradnih« srečanj za deželni pokal oziroma prvenstvo prve amaterske lige. Grionovi varovanci bodo danes ob 18.30 igrali v Fari proti Cormoneseju v okviru turnirja, na katerem sodeluje 8 postav iz 1. in promocijske lige.

Srečanje s Cormonesejem bo za štandreške nogometaše povsem primerna preizkušnja, saj bodo svojo moč preverili z enajsterico, ki več let nastopa v promocijskem prvenstvu. Povejmo še, da je za Krminčane več let igral sam kapetan Kr-Juventine Massimo Tabaj. Srečanju med Standeržci in Pro minčani bo sledila tekma med San Giovannijem in Pro Farro. Jutri bosta tekmi Lucinico - Portuale in Torviscosa - Itala. Polfinalni tekmi bosta 30. in 31. avgusta, finale turnirja v Fari pa bo 6. in 7. septembra.

Val Naš prapor prispevek za rast goriške odbojke

Najprej o nazivu. Odbojarski klub Val se izoblikoval in ustanovil v prvi polovici tega desetletja. Ker je sam izvor društva pogojevala želja po dvigu kakovosti ene same športne panoge, so tudi v naslednjih letih v društvenem odboru vse sile usmerili v utrjevanje in razvoj samo moške odbojke. V iskanju čim širše človeške in s tem tudi ozemeljske osnove je prišlo do pogovorov in povezave z društvom Naš prapor, najprej leta 1985 na mladinskem področju, od lanske jeseni pa v vseh starostnih stopnjah. Zato v prihodnji sezoni nameravajo vpisati v odbojarsko zvezo moštva z obema imenoma: torej Val-Naš prapor.

Ekipa superminiodbojke

V minuli sezoni je vadilo in tekmovalo osem moštev. Naštejmo jih: člansko moštvo v C-2 ligi, dve članski moštvi v 1. diviziji (dve zaradi tega, da so omogočili nastopanje prav vsem, ki so se v prejšnjih letih bavili z odbojko, čeprav iz najrazličnejših razlogov nimajo več možnosti, da bi se kdove kako izkazali), moštva under 18, 15, 14, moštvo superminiodbojke in miniodbojke. Gre za okrog 80 do 90 fantov najrazličnejše starosti, ki prihajajo iz območja od Jamelj do Števerjana in Jazbin. Gre za pojav v moški odbojki, ki ga lahko primerjamo podobnemu v ženski inaciji pri društvu Dom-Ago-rest.

Načrt dela je bil že od vsega začetka postavljen dolgoročno in enega izmed uspešnih vrhov je društvo doseglo že z nastopom v C-1 ligi v prejšnjih sezonah. Pa tudi letošnja ni bila ravno slaba - nasprotno. Zastavljeni cilji so bili doseženi: povprečno najmlajše moštvo C-2 lige je ubranilo svojo prisotnost in upravičenost nastopanja v njej. Štiri mladinska moštva: under 18, 15, 14 in superminiodbojka so osvojila pokrajinsko prvenstvo, moštvo under 14 pa tudi deželno odbojarsko prvenstvo. Povejmo še, da je ekipa superminiodbojke sodelovala tudi na državnem finalu v Caspoggiu.

Struktura moštev in igralcev nakazuje na smiselno zastavljeno delo z zagotovitvijo, da bodo članska moštva imela stalno na razpolago naraščaj, oziroma, da bodo lahko kar cela moštva nadomeščala osip starejših kategorij. Pri društvu so še najbolj zadovoljni z dejstvom, da uspevajo nastopati v C-2 ligi samo z našimi igralci in da ni potrebno več skiliti za igralce, ki so v prejšnjih sezonah morali prihajati na pomoč od zunaj, da bi C ligo lahko sploh dosegli.

V prihodnji tekmovalni sezoni bosta struktura in število moštev ostala nespremenjena, ker v društvenem odbo-

ru ocenjujejo, da bodo kos vsemu naporu, ki ga taka zadolžitev zahteva. Zaradi pridobivanja občutka za razsežnost dela in zadolžitev navedimo samo en podatek. V minuli sezoni so z vsemi moštvi od novembra do maja odigrali 104 uradne tekme, kar pomeni, da so izvezli priložnostni turnirji, memoriali, obiski in trenig tekme.

Kot omenjeno, razna Valova moštva srečujemo tudi izven rednih prvenstev odbojarske zveze. V lastni izvedbi prirejajo memorial v spomin prvega predsednika V. Nanuta. Prva izvedba je bila lanske jesen; letos mislijo pobudo ponoviti. Junija so sodelovali na memorialu v spomin na P. Špacapana, ki je na Goriškem že starejšega datuma in se ga udeležujejo tudi italijanska moštva. Potem so tu še turnirji v Trzihu (Vian), v Moglianu Venetu (TV), tekmovalne na Reki in s pionirji v Ljubljani, v Bovcu in še kje. Z mladinskimi moštvi so dobro povezani z odbojarskim klubom iz Kanala.

Ker na področju miniodbojke ni dovolj tekmovalnih priložnosti, kajti odbojarska zveza ne poskrbi dovolj za to starostno skupino, so se v okviru slovenskih društev Val, Soča in Olympia dogovorili za tri turnirje v teku jesensko-zimske sezone. Turnirje prirejajo zapovrstjo. Izkušnjo bodo prav gotovo ponovili tudi v naslednji sezoni. Ravno za prizadevanja, ki so jih izkazali na mladinskem področju, je društvo Val-Naš prapor za minulo sezono dobilo priznanje s strani pokrajinskega olimpijskega komiteja. Društvo je namreč prijavljeno pri odbojarski zvezi CAS (Centro di avviamento allo sport). Na to obliko povezave z osrednjo športno ustanovo in na posledično sicer minimalno (pavendar!) pomoč nekatera naša društva pozabljajo ali niso dovolj seznanjena ali pa so tudi enostavno lena.

Ozemeljsko vzeto, društvo Val-Naš

Trener Rajko Petejan

prapor zajema precej široko območje, vendar ima zaradi sestave društvene-gega odbora in končno tudi zaradi svojih izvorov dve krajevni jedri, ki sta Štandrež in Pevma-Oslavje. Čeprav so se odbojkarji v obeh krajih odločili, da odločno stopijo na pot strokovnejših prijemov in ne le društveno rekreativnih, se niso izneverili obveznostim, če jih lahko tako imenujemo, domačega kraja. Tako vodstveni kader in igralci sodelujejo in nastopajo z različnimi krajevnimi društvi in ob raznih priložnostih. V Štandrežu so se npr. dogovorili, da za nogometno skrbi Juventus, za odbojko Val, za vse oblike rekreacije (tenis, pohodi, kolesarjenje, avtorally, veslanje na Soči) pa odsek Kulturnega društva O. Župančič.

Dobra je tudi povezava s krajevnimi konzultanti, ki imajo razumevanje za potrebe telesne kulture in skušajo pripomoči k reševanju nekaterih infrastrukturnih vprašanj. Splošna želja je,

da bi v Pevmi prišlo do ureditve športnega središča na odprtem, kjer bi v lastno zabavo in v prostem času lahko tudi neorganizirano vadili otroci, naraščalniki in odrasli. Na sestanku, ki smo ga imeli z društvom Naš prapor novembra meseca, so društveni odborniki izrazili željo - prepričanje, da bo do začetka del prišlo to pomlad, vsaj tako je tokrat obljubljal župan. Nič ne kaže, da bi to bilo res.

V Štandrežu pa je problem večji, pravzaprav usoden. Že nekaj mesecev je namreč telovadnica neuporabna v smislu, da je v njej vadba prepovedana v večernih urah. Pristojna komisija izvedencev je namreč ocenila, da električna napeljava ni urejena po varnostnih predpisih in je torej ne smejo uporabljati. Vsa društva z Valom vred so to pomlad vadila v njej, dokler je dovoljevala dnevna svetloba. Zaradi daljšanja dnevne svetlobe in zaradi legalne ure so zasilo nekaj pridobili. Postavlja se vprašanje za jesen, ko se bodo dnevi krajšali in bodo potrebe večje zaradi bližajočih se prvenstev. Nič ne kaže, da občinska tehnična služba ali pa občinska uprava kot taka misli kaj pravočasno ukreniti, da bi se lahko delovanje začelo redno. Ob splošnem pomanjkanju pokritih prostorov bo neuporabljiva štandreška telovadnica pomenila majhno katastrofo na mestni ravni. Pritisk na ostale telovadnice pa bo toliko večji.

Težavne okoliščine, katerim je treba dodati velik napor s prevozi (društveni kombi prevaža sedem dni na teden igralce od Jamelj do Jazbin v dve omenjeni telovadnici in na tekme po goriški pokrajini), lajšajo trije glavni sponzorji, ki so potrdili svojo pripravljenost tudi že za naslednjo sezono. S svojimi prispevki omogočajo ne le društveno življenje, temveč tudi načrtovanje, vsaj za razsežnosti, ki so za naša društva dojemljive.

Nekaj, kar postaja iz tedna v teden ali iz meseca v mesec neobvladljivo pa so davčne zadeve. Brez izkušenj, brez strokovnega kadra in nenavajeni na to dodatno breme, se društveni odborniki, zlasti pa predsedniki, ki pravno odgovarjajo za potek in delo, sprašujejo, kako naj se rešijo tega sedmeroglavega zmaja (sedmeroglavega zaradi svoje zapletenosti). ZSSDI ne premore take strokovne službe, za SDGZ so športna društva negotovi partnerji, predvsem pa težko prijemljivi, zato se izmika nujen pomoči. Obveznosti in zapadlosti na tem področju pa naraščajo. Letos Slovenski deželni izobraževalni zavod prireja tečaj v Gorici, ki je kot nalašč za blagajnike športnih društev. Ga bodo obiskovali? Če že ne ravno blagajniki, morda kdo drug v društvu, ki daje zadostno zagotovilo, da bo pomagal vrsto naslednjih let.

Kaj pripravljajo pri društvu za naslednjo tekmovalno sezono? Zasnova bo ostala ista, to je število moštev in tekmovalne lige, organizacijska struktura, sponzorji, po možnosti telovadnice. Do menjav bo prišlo pri trener-skem kadru.

DRUŠTVENA IZKAZNICA

Letnica rojstva: 1984 (Val) - 1985 se pridruži Naš prapor. Športne panoge, ki jih društvo goji: odbojka, razne oblike rekreacije (samo udeležba).

Društveni sedež: Dom A. Budala v Štandrežu, na Pilošču.

Igrišča: občinska telovadnica v Štandrežu, telovadnica Kulturnega doma v Gorici.

Dosedanja predsednika: V. Nanut, A. Corva.

Število športnikov v sezoni 1988/89: 88. Tekmovalne lige: C-2, 1. divizija, under 18, 15, 14, superminiodbojka, miniodbojka.

Članska postava, ki nastopa v C-2 ligi

Pokrajinski prvaki v prvenstvu under 18

O trenerjih, vaditeljih, pripravljalcih za kondicijo ali za tehniko na splošno vzeto, premalo govorimo in pišemo. Če izvzamemo dve ali tri najodmevnejša moštva v vsem zamejstvu, se do ostalega trenerskega kadra vedemo precej odtujeno. Ne gre za to, da bi skladali slavospeve ali da bi jih obtoževali za neuspehe. Gre za problematiziranje njihovega dela, za problematiziranje organizacijske postavke, ki je ravno tako važna kot vadbena prostori, finančna sredstva, oprema in propaganda. S primernimi pristopi, v to sem prepričan, bi vaditelji prenesli tudi kritiko, opazko, poleg pohvale seveda in priznanja. Tu pa tam jih paternalistično pohvalimo ob društveni obletnici ali pa ob prestopu v višjo ligo. Skratka, občutek imam, kot da bi bil ta svet tabu za javne komentatorje zamejske telesne kulture. Morda nam je to prirojeno iz šolskega življenja, kjer smo še vedno pod vtisom, da so šolniki še vedno vsi narodni učitelji in torej nedotakljivi, ker bi jim drugače odpadla potrebna avtoriteta. Vemo pa, da marsikomu ni kaj dosti do narodnosti, posameznikom pa tudi do "učiteljstva" ne. Rušenje tabujev povzroča morda dezorientacijo, a je dolgoročno zdravilna poteza.

Zgornji odstavek ni priprava na to, da bomo sedaj v tem prispevku obdelali Valove društvene trenerje. Mišljenje je bilo na splošno. Pri Valu pa prihaja do zanimivega preobrata: medtem ko so v začetku desetletja prevladovali dobrodošli kadri iz novogoriš-

kega obmejnega področja, so sedaj odbojarski kadri skoraj vsi sad domačega naprežanja in znanja. Ne gre za noben lokalpatriotizem; gre za težnjo po dvigu lastnega znanja, v kar so nas prepričevali tudi novogoriški telesnokulturni forumi, saj niti v njihovi občini ni tehničnih kadrov na pretek in so se nekajkrat odpovedali svojim potrebam, ker smo mi bili bolj na psu.

Poletne priprave niso več nobena novost, temveč prepotrebna praksa. V začetku julija je šlo deset atletov na izpopolnjevanje v Todi zraven Perugia, kjer deluje nekakšen zasebni servis v režiji neke tržaške športne šole (Prima scuola pallavolo Trieste). Na izpopolnjevanje so šli tudi štirje vaditelji, da bi povečali potrebno znanje. V društvu prevladuje mnenje, da trenerji radi gredo na izpopolnjevanje (marsikatera tovrstna pobuda je namreč večkrat padla v vodo tudi na pokrajinski in deželni ravni), če izpopolnjevanje ne samo razpišeš, ampak nudiš tudi pogoje za udeležbo. Jaz pravim, da bi morali svoje izkušnje pri Valu-Našem praporu posredovati tudi drugim, tudi Združenju, kjer bi bile dobrodošle. Igralci C-2 lige so nadaljevali z delom tudi julija. Konec avgusta pa je namenjen skoraj vsem (razen najmlajših) za intenzivne priprave kar na zunanem igrišču v Sovodnjah.

Pripravil ALDO RUPEL
Uredil RUDI PAVŠIČ

Naročnina: mesečna 16.000 lir - celoletna 192.000 lir, v SFRJ štetnika 6.000,- din, naročnina za zasebnike mesečno 30.000,- din, trimesečno 85.000,- din, letno 320.000,- din, upokojenci mesečno 25.000,- din, trimesečno 65.000,- din, polletno 120.000,- din, letno 240.000,- din. Naročnina plačana vnaprej se med letom ne povisa.

Poštni tekoči račun za Italijo

Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglasi - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 72.000 lir. Finančni in legalni oglasi 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 108.000 lir. Mali oglasi 760 lir beseda. Ob praznikih povisek 20%. IVA 19%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglasi iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglasnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski

dnevnik

23. avgusta 1989

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 85723
CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Marko Waltritsch

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

FIG

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIG

Posadka Zelenega škunerja objavila dokončne podatke

Trideset odstotkov italijanskih kopališč ni primernih za kopanje

RIM — Posadka Zelenega škunerja je včeraj objavila prve podatke o stanju Jadranskega in Tirenskega morja, ki jih je opravila med junijem in avgustom. Izidi analiz pričajo, da je kar 30 odstotkov italijanskega morja vzdolž 11 tisoč kilometrov obale oporečnega, onesnaženje pa v nekaterih primerih krepko presega dovoljene parametre.

Najbolj umazano morje imajo v Liguriji, čeprav se letos v tej deželi sploh niso spopadali s problemom prekomernega cvetenja alg. Takoj za Ligurijo je Furlanija-Juljska krajina, kjer je 56 odstotkov priobalnih voda močno onesnaženih, v Kampaniji jih je 53 odst., v Laciju in Venetu 45, itd. Analize, ki so jih opravili biologi na Zelenem škunerju pa so pokazale, da se je v nekaterih primerih stanje znatno poslabšalo v primerjavi s lanskimi podatki. Podatki se nanašajo v glavnem na jug, kjer je bilo stanje lani neprimerno boljše kot na severu, letos pa je, na primer v Kalabriji, kar 67 odstotkov analiz, ki so jih naredili v istih krajih kot lani pokazalo, da je tudi tam morje resnično umazano, v nekatere-

rih, sicer sporadičnih primerih, pa celo nevarno za kopalce.

Analize Zelenega škunerja pa se zaenkrat nanašajo na organsko onesnaženost Jadranskega in Tirenskega morja, ki nimajo nobene zveze z industrijskim onesnaženjem. Izkazalo se je, da je italijansko morje pravi »raj« za salmonele, streptokoke in kolibakterije. Ekologi so tudi ugotovili, da velikokrat niso krive prečiščevalne naprave; zlasti v turističnih središčih je namreč pozimi njihovo delovanje brezhibno, poleti pa, ko se število prebivalcev začasno poveča, te naprave niso več kos potrebam zaradi velike preobremenjenosti. Ekologi so tudi predlagali, da bi skrb za prečiščevalne naprave prevzele posamezne krajevne uprave. Opravljene analize pa so tudi pokazale, da so analize, ki jih je to poletje objavilo ministrstvo za zdravstvo lažne in ni izključeno, so jih povzeli po lanskih številkah.

Posadka Zelenega škunerja bo septembra objavila tudi podatke o onesnaženju, ki ga povzročajo industrije vzdolž obale in rek, ki se iztekajo v Jadransko morje.

Okrog španskega jezera

Janez Pavel II. se je v ponedeljek pred povratkom v Italijo sprehodil okrog gorskega jezera pri španski Covadongi (Telefoto AP)

Turčija in Bolgarija si le z besedami prizadevata za rešitev težav beguncev

ANKARA — Če sklepamo po izjavah turških in bolgarskih predstavnikov, potem bi lahko domnevali, da obe državi soglašata z začetkom dvostanskih pogajanj v zvezi z medsebojnimi odnosi, ki so se zelo poslabšali v zadnjih mesecih zaradi izгона številnih bolgarskih državljanov turške narodnosti v Turčijo. Toda ta dobra volja se takoj razblini in težave nastopijo že takrat, ko se je treba dogovoriti za program srečanj.

O teh težavah je spregovoril generalni sekretar Islamske konference Hamed El Gabed, ki je bil že prejšnji mesec v Bolgariji in Turčiji, da bi se v imenu Islamske konference dogovoril za posredovanje v pogajanjih med državama. V intervjuju za International Islamic News Agency je Hamed spregovoril o težavah, ki ovirajo pogajanja. Pri tem je tudi izjavil, da naj bi bila po njegovem mnenju Bolgarija kriva za zastoj. Ankara naj bi namreč pristala tudi na pogajanja o vprašanju turške manjšine, medtem ko naj bi se Bolgarija po Hamedovih besedah skušala izogniti konkretnim zadevam na pogajanjih.

Davek za vse to pa še naprej plačuje turška manjšina v Bolgariji. V zadnjem času je sicer Turčija sprejela precej stroge ukrepe za izdajo vstopnih dovoljenj, tako da se je število turških beguncev, ki je v preteklih dneh dnevno doseglo tudi 5000, precej zmanjšalo. Mnogi potujejo preko meje s kamioni, največ beguncev pa v Turčijo še naprej potuje s tako imenovanim »vlakom sramote«, ki dnevno povezuje Sofijo z Istanbulom.

Na sliki AP: po prehodu meje se za begunce začne neprijetno čakanje na vstopno dovoljenje

Zaradi pomanjkanja mila v SZ odpustili podtajnika

MOSKVA — Iz sovjetske vlade so včeraj odslovili podtajnika za industrijo V. P. Ivanova, ki je zadolžen za petrokemijski sektor. Ivanova so obdolžili neodgovornosti, poročila sovjetske tiskovna agencija TASS, njegova odpustitev pa je tesno povezana s pomanjkanjem mila v Sovjetski zvezi, kjer že nekaj mesecev ni mogoče najti niti toaletnega mila niti mila za pranje perila. S pomanjkanjem mila je povezano tudi vprašanje higijene: največji problem je ustaviti epidemijo ušivosti, ki se je sprlo pomanjkljivih higienskih razmer ponekod že pojavila. Zdi se povsem neverjetno, da se velesila kot je SZ mora še danes, na predvečer 21. stoletja, ukvarjati še s tako drobnimi problemi kot je pomanjkanje najosnovnejših potrebščin, saj to prav gotovo škodi njenemu ugledu in ugledu komunizma v svetu.

Sporen načrt za boj proti drogi

WASHINGTON — V ZDA se je razvnela polemika ob zadnjem predlogu ameriškega visokega komisarja za boj proti narkomaniji Williama Bennetta. Ta je pripravil obsežno poročilo o narkomaniji v ZDA in med drugim predlagal, da naj bi uvedli princip obveznega zdravljenja v posebnih zavodih za vse tiste, za katere bi s posebnim testom ugotovili, da so zaužili mamilo. Pri tem pa naj bi sploh ne bilo pomembno, če je tisti, ki je mamilo zaužil, kršil zakon.

Bennett v obrazložitvi svojega predloga trdi, da so pravosodne oblasti prepočasne in je zato potreben tak administrativni ukrep, ki bi omogočil neke vrste »civilno internacijo« domnevnega narkomana. V nekaterih državah v ZDA je načelo obveznega

zdravljenja že vpeljano, velja pa le za tiste narkomane, ki so se znašli v zaporu. Zdaj pa Bennett zahteva, da naj bi to »zdravljenje« v posebnih zavodih zajelo tudi tiste, ki niso nikoli imeli opravka z zakonom.

Ta njegov predlog so nekateri z zadovoljstvom pozdravili, precej pa je tudi nasprotnikov. Teh je največ iz vrst zagovornikov človekovih pravic, ki trdijo, da je ta predlog vreden najbolj zakrknjenega policijskega režima. Pojavili pa so se tudi ugovori iz vrst strokovnjakov za boj proti narkomaniji. Ti Bennettu očitajo, da naj bi bil njegov predlog dejansko neuresničljiv, saj v zdravstvenih zavodih ni dovolj prostora niti za tiste uživalce mamil, ki bi se pristo- voljno odločili za zdravljenje.

ŽENEVA — Četudi je francoska diplomacija zadnje dni uporabila vse možne kanale, da bi svetovno javno mnenje, predvsem pa strani, zapletene v libanonske spopade, prepričala v reševalno in humanitarno misijo svojega ladjevja, ki bo kaj kmalu zasedlo strateške položaje kakih 70 kilometrov od libanonskega obrežja, razglabljanja o morebitni vojaški intervenciji, predvsem pa o tveganjih, ki bi jih takšna poteza prinesla, ne jenjujejo.

Po poluradnih razlagah naj bi že sama prisotnost francoskega ladjevja vplivala na prekinitve sovražnosti in omogočila tričlanskemu odboru arabske lige, da doseže obnovitev pogajanj med libanonskimi frakcijami z morebitno mednarodno mirovno konferenco kamboškega tipa. Toda iz Bejruta je slišati drugačna razmišljanja; francosko ladjevje bi utegnilo razbiti blokado pristanišč v krščanskem delu, ki od 11. marca dalje preprečuje dobavo (iraškega) orožja generalu Michaelu Aounu. Je Francija resnično pripravljena na takšno vojaško operacijo, ali pa gre predvsem za demonstracijo njene moči, ki naj bi dala misliti libanonskim nasprotnikom ter tistim, ki jim pomagajo od zunaj? V Parizu se skrbno ogibajo odgovoru na dilemo in viceadmiral Alain Duthoit, poveljnik francoske mornarice za Sredozemlje, je ob odplutju ladjevja proti Libanonu jasno zatrdil, da ne gre za politiko topnjač, temveč za reševalno operacijo.

Kakšne vrste? Francoski časniki so iz arhivov izbrskali podrobnosti o ameriško-francoskih mornariških manevrih, ki so bili februarja letos na jugu Korzike. Scenarij te vojaške vaje je dokaj natančna simulacija morebit-

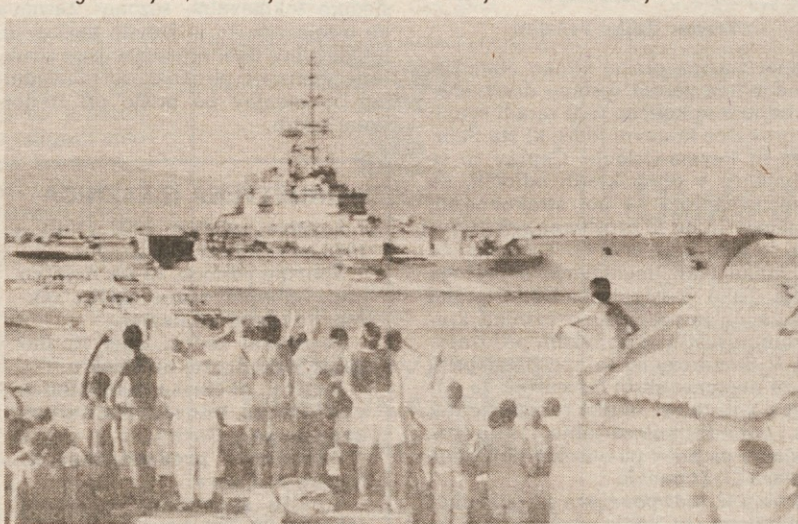
Francoske ladje pred Libanonom zgolj iz humanitarnih namenov?

ne vojaške intervencije v libanonskem kotlu.

Naloga manevrov, ki so nosili naziv Phinia 89, je bil »evakuacija francoskih in ameriških državljanov, ki jim grozi nevarnost v nestabilni sredozemski državi, kjer divja vojna med milicami in v kateri se je zrušila državna oblast«. Že ta opis daje kaj malo možnosti za razmišljanje, katero državo so načrtovanci vojaške vaje imeli v mislih. Še posebej, ker so med manevri namišljeno državo poimenovali kar Cedra, torej po drevesu, ki je upodobljeno na libanonski državni zastavi. Manevri na Korziki se je udeležilo 14.000 vojakov (9.000 ameriških in 5.000 francoskih), 21 ladij, od tega tri letalonosilke. Njihov cilj je bil reševanje 600 Francozov in Američanov, od tega nekaj talcev.

Prva faza se je odvijala pod okriljem noči, ko so se pripadniki komanda izkrcali na obali, zasedli strateške točke (letališče, pomembnejša križišča, plaža). Ob zdanitvi so se udarne enote prebile do krajev, kjer so skoncentrirani njihovi sodržavljanji. Druga faza je zajemala prenos civilistov obeh držav na obrežje, kjer so opravili prvo zdravstveno kontrolo. Ranjence so nemudoma prepeljali do plavajoče bolnišnice, ostale pa bodisi s helikopterji ali z desantnimi čolni na ladje, zasidrane ne-

daleč od obale. Istočasno se je drugi komando lotil operacije reševanja talcev, vendar novinarji, ki so spremljali manevre, o tem niso dobili nobenih podatkov. Vaja je bila izpeljana v popolni tajnosti. Gre za jasno opozorilo vsem ugrabiteljem, so tedaj komentirali.

Francoska letalonosilka Foch pred odhodom iz Toulona proti Libanonu

vaje ter še neznanim namenom odposiljanja osem plovil močnega ladjevja proti libanonski obali - je le ena večja razlika. Tokrat ni Američanov. Toda v ladjevju, ki je v soboto odplulo iz Toulona, je letalonosilka Foch, ena od dveh ladij te vrste, ki jih ima francoska vojaška mornarica (druga je Clément). Med februarso vajo je Foch na krovu nosila le helikopterje, tokrat so na njej tudi letala, med njimi slovita super-étendard. V ladjevju je tudi fregata Cassard, najodobnejša ladja francoske mornarice za protiletalsko obrambo, zaščitená pred hkratnim napadom desetih raket tipa exocet ter opremljena s 40 protiletalskimi izstrelki SM-1 z dometom 50 km. Cassard, ki so jo splovili julija 1988, ima tudi podmorniška orožja in lahko sprejme lažji helikopter. Tretja ladja, ki se je udeležila februarjskih manevrov, je Orange, pravtako eden ponosov francoske mornarice, prirejena za sprejem helikopterjev in opremljena z desantnimi čolni. Orange se lahko celo deloma potopi, da omogoči splovitev desantnih čolnov, opremljena pa je tudi s sodobno bolnišnico, vključno z operacijskim punktom.

Sodelovanje omenjenih ladij, ki so se udeležile februarjskih manevrov, v ladjevju, ki se bo razmestilo ob libanonski obali, sproža torej glasna razmišljanja, da ima francoska diplomacija še rezervno varianto. Drugi zatrjujejo, da je vojaški poseg manj verjeten, zaradi političnega tveganja, pa tudi spritno dejstva, da je v Libanonu okoli 7.000 francoskih državljanov (od katerih pa jih ima 84 odstotkov tudi libanonski potni list).

BOŽO MAŠANOVIČ